

Opr. „Starodruk" 1964 r.

1744

poerīdi

1

TYBURTINA

Emisso à Sanctissimo Domino Nostro Sacrorum Rituum Congregationi supplici libello nomine Sacerdotis Hyacinthi Mariæ Beggi Archipresbyteri Casapis Diœcesis Tyburtinæ Sanctitati Suæ porrecto super delatione Habitus Prothonotarii Apostolici coloris violacei cum Rocchetto, quo utitur vigore Privilegii a Principe Sfortia Cæsarini nuper obtenti tam in Processionibus, quam in aliis functionibus Ecclesiasticis; Propositoque ad instantiam ipsius Archipresbyteri in eadem Sacrorum Rituum Congregatione per me infrascriptum Secretarium vice, & nomine Emi, & Rmi D. Card. Alexandri Albani Ponentis infrascripto dubio: *An Archipresbytero Hyacintho Mariæ Beggi Prothonotario Apostolico in Functionibus Ecclesiasticis liceat deferre Habitum Prælatitium violacei coloris in casu &c.*; Sacrorum Rituum Congregatio visis juribus ex parte prædicti Archipresbyteri deductis rescribendum censuit: *Licere*. Et ita declaravit. Hac die 21. Martii 1744.

C. Card. de Marinis Præfectus.

Loco ✠ Sigilli.

T. Patriarcha Hierosolymitanus Secretarius.

ROMÆ MDCCXLIV.

Ex Typographia Reverendæ Cameræ Apostolicæ.

Pro Prothonotario Apostolico

Ex Fasciculo 3 Sto

24

Laurentius

Laurentius

FR. NICOLAUS ANGELUS MARIA LANDINI Florentinus Ordinis Eremitarum S. Augustini, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Porphyrien., Sacrarii Apostolici Præfectus, ac Pontificii Solii Assistens.

UNiversis, & singulis præsentes literas nostras visuris fidem indubiam facimus, quod Nos ad majorem Omnipotentis Dei gloriam, Sanctorumq; suorum venerationem, ex sacris Reliquiis de mandato SS. D. N. PP. è Cœmeterio S. Agnetis extractis, & à Sacra Congregatione Indulgentiarum, sacrarumque Reliquiarum recognitis, & approbatis dono dedimus Partes de Oss: Ncu:

Felicissimi Placidi Fidelis et Dilecti Martyrum

collocat as in capsula lignea carta depicta coop: vitta rubra ligata bené clausa, nostroque parvo sigillo obsignata & omnibus ad quos spectat, ut prædictas Sacras Reliquias apud se retinere, aliis donare, & in quacumque Ecclesia, Oratorio, seù Capella publicæ venerationi exponere valeant facultatem in Domino concessimus, absque tamen Officio, & Missa, ad formam Decreti Sac. Congregationis Rituum editi die 11. Augusti 1691. In quorum fidem has præsentes literas manu nostra subscriptas, nostroque sigillo firmatas per infrascriptum nostrum Secretarium expediri jussimus. Dat. Romæ die 10. Mens: Aug. Anno 1764

Fr. N. A. Ep.us Porphyrien.

Gratis ubique omnia
Reg. lib.

Cler.
Joseph Puccetti

oxolnin 1767r. i 13 febr.

4

ANTONI ERAZM
BOGORYA.
WOŁŁOWICZ
Z BOZEY y Stolice Apostolskiey Łaski BISKUP Łucki y Brzeski, DZIEKAN Warszawski.

Wszystkiemu Duchowieństwu Swięckiemu y Zakonnemu Rządy Kościołow Parafialnych maiącym, y innym Kápłanom do usługi Dusz wyznaczonym w Dyecezyi Naszey Łuckiey y Brzeskiey zostaiącym zdrowia od Pana BOGA y prawdziwego błogosławieństwa.

Lubo dawno umiarkowaną w Dyecezyi Naszey płacenia Akcydensow Paráfialnych, á mianowicie przez chwalebney pamięci J.W. Jmci X. Stefaná RUPNIEWSKIEGO Biskupa Łuckiego y Brzeskiego Poprzedniká Naszego w liście Pasterskim wyrázoną zastáliśmy ustáwę; átoli kiedy nowe coraz o záchodzących częstokroć w tey mierze przykrościách, y z tąd wynikáiących między Duchownemi y Párafianami niezgodách, odebraliśmy skárgi, zábiegaiąc wszelkim z tąd zgorszenia przyczynom, oraz pokoy y miłość przykładem CHRYSTUSA w powierzoney Nam trzodzie zaszczepić pragnąc, umyśliliśmy J. W W. Poprzednikow naszych Biskupow rozporządzenia ninieyszym odnowić processem, ktory w języku oyczystym dla zrozumienia kazdego wyraziwszy, płacenie zá pracą w funkcyach Parafialnych podiętą, następuiącym stanowiemy sposobem.

1mò. Od *Chrztu, wywodu po ślubie lub po połogu y od innych benedykcyi* ták XX. Plebáni, lub ná mieyscu Jch tę funkcyą sprawuiący, iáko też sludzy kościelni nic wcale żądáć nie maią, ále tym, ieżeli im co Oycowie Chrześni, álbo Rodzice dziecięcia, lub też benedykcyą odbieraiące białogłowy, czyli inni z dobrey woli dadzą, kontentowáć się powinni.

2dò Od *dania Szlubu* Szlachtą y mieszczanie máiętnieysi po złotych *Dwadzieścia*, ubożsi záś po złotych *Ośm.* A ludzie

 prości

prości lub poddáni, niewięcey nad *złotych dwa* ktorzy záś między niemi ſą doſtatnieyſi po *złotych cztery*.

3tiò. Od każdey *Zapowiedzi Szlubu* bądz Szlacheckiego, Mieyſkiego czyli chłopſkiego po *groſzy ſześć*.

4tò. Zá *Proceſſyą Pogrzebową*, gdy tylko Xiądz przez Cmentarz wyidzie, y do Kościoła ciało zmarłego wprowadzi, *groſzy dzieſięć*. Gdy záś ciało z mieyſca odległeyſzego w tym że ſamym mieście, lub wſi, gdzie Kościoł ſtoi, będącego, prowadzić przyidzie *Złoty ieden*. Jeżeliby záś kto takowy Proceſſyi żądał: od meyſca w polu za miaſtem lub wſią, álbo od inney wſi czyli miaſta w teyże Parafii leżącego, takowa fatyga Xiędza proporcyonalnie do odległości chodzenia, umowiona y nadgrodzona bydź powinna. Aſſyſtuiącym tákże do tey Proceſſyi w Komżách Kapłanom przez połowę káżdemu tey kwoty, ktora dla odprawuiącego onę, ieſt náznaczona, płácić należy. *Nioſącym Krzyż* y. *Chorągwie* na Proceſſyi pogrzebowey każdemu po *groſzy trzy*. Od *świecy* tákże ktorą áſſyſtuiący tey Proceſſyi mieć będą w ręku po *groſzy cztery*, á to ieżeli Proceſſya z miaſta lub wſi, gdzie Kościoł ſtoi odprawiáć ſię będzie. Jeżeli záś z pola pod miaſtem lub wſią, tedy we dwoie tyle od świecy każdey tudzieſz Krzyż y Chorągwie nioſącym płacić należy. Dalſza záś odległość mieyſca, proporcyonalnie ugodzona y nadgrodzona bydź powinna.

5tò. *Zá Officium Zmarłych Trium Nocturnorum cum Laudibus* każdemu Xiędzu śpiewaiącemu toż Officium *Złotych Dwa*. Gdy záś ieden tylko *Nokturn cum Laudibus* śpiewany będzie, każdemu śpiewaiącemu po *Złotemu iednemu*.

6tò, Zá *śpiewaną Mſzą Złotych trzy* ſłużącym do niey w Dalmatykach káżdemu po *groſzy pietnaście*.

7mò, Za *Kondukt* y *Salve Regina* na podział, między wſzyſtkich do tego należących. *Złotych Dwa*.

8vo. Od *mieyſca pogrzebania* w Kościele po *Złotych Dwadzieścia* ná Cmentarzu *Złotych Dwa*.

9nò. *Zá Podzwonne* káżde *w Miaſtách* miaſteczkách (wyiąwſzy Kościoły Katedralny y Kollegiaty, ktore przy uſtawách Kapitulnych y zwyczáiu dawnym zoſtawuiemy) od

Szlą-

Szlachty po *Złotych trzy* od mieszczan záś dostatnieyszych po *Złotych Dwa.* od mieszczan záś uboższych y innych loźnych ludzi po *Złotemu iednemu.* Ná *wśiách* záś od Szlachty y po szla checku żyiących, tyleż iáko y w miastách, á od Chłopow po *groszy Dziesięć.* zá każdy raz dzwonienia. Co przez połowę do kárbony kościelney iść powinno.

10mò. Od *Całuna* álbo *sukna*, ktorym mary przykrywaią, na wśiách po *groszy sześć.* W miastách záś po *groszy dwanaście.* Od mieszczan uboższych y od innych ludzi po *groszy ośm.*

11mò. Od káżdey *świecy goreiącey przy trunnie* przez całą Mszą śpiewaną y kondukt wszędzie po *groszy sześć.* Przez *Officium* záś *trium Nocturnorum cum Missa* po *groszy dwanaście.* Od *Lampy każdey* przy trunnie goreiącey, przez połowę co od świec; proporcyonalnie co do długości czasu palenia się oney, náznaczamy. A tá kwota cała od świec y lamp do kárbony kościelney poyść powinna.

12mò. Postanowienie *Katafalku* ponieważ y pracy ludzi potrzebuie, y czyni zepsucie záżywanych do tego materyałow, z iaką okázałością kto go żądáć będzie, tudziesz inne wspaniałości pogrzebowe, proporcyonalnemu nadgrodzeniu podług sumienney z XX. Plebanami ugody zostawuiemy.

13tiò. Gdyby záś kto pominąwszy własny Kościoł Parafialny, w Kościele Zakonnym chiał bydź pogrzebiony, deklaruiemy, iż wyżpołożona taxa bynaymniey *Quartæ Funeralium juxta Juris dispositionem exsolvendæ derogare* niemoże.

14tò. *Wcale ubogich Parafianow y przychodnich* zápłacić czym niemaiących od wszelkiey zapłaty zá Chrzty, szluby im dane y Pogrzeby uwalniamy. Y owszem onych miłości rzeczonych Kapłanow słusznie w Duchownych osobach ku bliźniemu gorowáć powinney, pod obowiązkiem sumienia polecamy.

15tò. *Od kártek ná Wielkanocną Spowiedź,* generalnie od nikogo áni pieniędzy, áni żadnych danin bráć się niegodzi, y surowo tego złego zwyczaiu, iáko też przymuszánia do roboty Parafianow przed spowiedzią Wielkanocną lub świętą Kommunią zákazuiemy y onże znosiemy.

16tò. Sługom kościelnym od tych wszystkich funkcyi

nic nienaznaczamy, ále J. XX. Dziekanom daiemy zlecenie, áby ná pierwszey swoiey kongregacyi po tym Procesie przypadaiącey, każdy informowawszy się od XX. Plebánow, gdzie wiele bráć zwykli, náznaczyli im proporcyonalnie, czego dla siebie dopominác się mogą y te naznaczenie w Akta Dziekańskie zapisawszy do Aktow Konsystorza swego we dwu miesiącach po odprawioney Kongregacyi *per oblatam* podali oraz żeby ciż słudzy uprzykrzonemi Parafianom nie byli pod surową imże karą y utratą mieysca przykazali.

Zalecamy przeto Duchownym Plebańskie funkcye sprawuiącym áby nad wyż opisáne ustanowienia nasze nic więcey wyciągáć nie ważyli się a to pod karą nieomylną wskazanią Jch na odprawienie rekollekcyi, danie grzywien szpitalom & *Fisco*, tudziesz powrocenia przebraney kwoty, ktorą karę tym Processem zápowiądamy.

Kto záś może lub chce dobrowolnie więcey dać nad wyrażone ułożenie nasze, álbo pracy Kapłańskiey większe natężenie uważaiąc, álbo pobożną oświadczaiąc szczodrobliwość, nietylko zupełną w tey mierze każdemu zostawuiemy wolność, ále owszem niech zatę choyność nadgrody od Pana BOGA spodziewa się, gdyż iáko tę ofiarę, dla sług Domu Bożego uczynioną ná chwałę Naywyższego czynić będzie, (ták wątpić) niepowinien, że wdzięczną rzecz Panu BOGU wyświadczy.

Aby tedy rozporządzenia ninieyszego niewiadomością nikt się zásłaniać niemogł, exemplarze onego ták przy Kościołach Parafialnych y Kapłanach funkcye Pasterskie sprawuiących dla ogłoszenia onych z ambon ludowi, zostawić, iako y Jchmość PP. Dziedzicom Dobr, w ktorych Kościoły Parafiálne stoią dla przeczytania kommunikować Jmć. XX. Dziekanom nákázuiemy. Ná co dla lepszey wiary &c. Dan w Janowie Dnia. 13 Miesiąca Lutego Roku Pańskiego 1767.

ANTONI BISKUP

mppr.

Obwiesczenie Taxy akcydensow Parafialnych.

(*L. S.*)

Michał Augustynowicz Pisarz Apostolski y Kancellaryi Zadworney JW. JX Biskupa Łuckiego y Brzeskiego Regent. mppr.

N.o 6.

Pro Eccl[illegible]

JOZEF OLECHOWSKI

Kanonik Katedralny Krakowſki, y Dyecezyi od J. O. Xcia Jmci Paſterza poſtanowiony, a Władzą S. Stolicy Apoſtolſkiey potwierdzony Adminiſtrator in Spiritualibus Generalny.

RZądu Adminiſtratorſkiego w tey przezacney Dyecezyi nie-
udolności moiey powierzonego był dla mnie naypożądańſzy,
y ieſt naydroższy ten oſtatni moment, w ktorym go kończę, ob-
wieſzczaiąc o przybyciu J. O. Xiążęcia Jmci Paſterza Nayukochań-
ſze Owieczki Jego. Doſzły do Tronu Boſkiego Godna Owczarnio
modlitwy twoie, ktoreś przez lat pięć przeſzło obfitemi za nie-
wyſławionego Biſkupa twego łzami oblewała. Powrocił w zu-
pełnym zdrowiu oznaczony ſzczegulnie [illegible]ey nad Sobą Opieki
Naywyżſzey dowodami. Cała Duſza m[illegible] radością przeięta,
ledwie ieſt ſpoſobna to proſte wyrazić do[illegible]ienie. Już nic nie
brakuie do naypomyślnieyſzych loſow mo[illegible], gdym mogł oglą-
dać powroconego Kraiowi Wielkiego Kapłana, Nayłaſkawſzego
Oyca naſzego, mądrego Wodza Wiernego Ludu, znakomite
Swiatło Kościoła y Oyczyzny ſwoiey, Męża duchem Hilarych,
Chryzoſtomow, y innych pierwiaſtkowego Chrześciańſtwa Bi-
ſkupow zagrz[illegible] Lecz ani pioro moie ieſt w ſtanie wielbić
Go [illegible] ſkromność Jego i[illegible] zdolna przyimowa[illegible]
poc[illegible] [illegible]ę przeto do oſtatniego Władzy Admin[illegible]
ſtratorſkiey uzycia, czyli nayusilnieyſzey proźby. Nayprzywią-
zańſza Waſza dla Paſterza przychylność, wiem dobrze iż ob-
[illegible]tſza będzie w dziękczynieniach, czyniłbym iey krzywdę, ſpo-
ſoby tych wykonania wymierzaiąc, więc tylko pragnę, aby
dla iednoſtayności po wſzyſtkich Kościołach Dyecezyi Wotywa
ſolenna z ſpiewaniem Himnu *Te Deum* dnia Rządzcom Kościo-
łow upodobanego odprawiona była, dzięk[illegible]iąc Bogu za litoſiwe
zachowanie nayſzacownieyſzego zdrowia J. O. Paſterza y J[illegible]o
do nas zbliżenie. Ktore Nabożeńſtwo, aby tym większą uro-
czyſtość miało, Odpuſty w niżey wyrażonym od J. W. Jmci X[a]
Nuncyuſza Apoſtolſkiego nadaniu wypiſane pobudzą. To roz-
rządzenie z namienionym Odpuſtow nadaniem, aby do wiado-
mości wſzyſtkich doſzło, przez Jchmć. XX. Dziekanow razem
z Proceſſem J. O. Xiążęcia Jmci Paſterza powrot ſwoy oznaymu-
iącym dzisiay podpiſanym, *via curſoria* nieodwłocznie ma [illegible]ydź
rozeſłane, y z Ambon ogłoſzone. Dan w Warſzawie w Pałacu
Biſkupim Krakowſkim Dnia 13. Lutego 1773.

X. JOZEF OLECHOWSKI *Adminiſtrator Generalny. Mppria.*

(L.S.)

Doniesienie o powrocie J. O. Xcia Jmci Paſterza, y o nadanych Odpuſtach Nabożeńſtwom z tey okazyi odprawiać się maiącym.

Josephus Comes GARAMPI Dei & Apostolicæ Sedis Gratiâ Archi-Episcopus Berytensis, SSmi Domini Nostri Papæ Clementis XIV. Prælatus Domesticus, ac Pontificio Solio Assistens, & apud Serenissimum Poloniæ Regem cum facultatibus Legati de Latere Nuntius Apostolicus.

Jozef Hrabia GARAMPI Arcy - Biskup Beryteński, Nuncyusz Apostolski &c. &c.

Dilecto Nobis in Christo Perillustri & Adm. Reverendo Domino Josepho Olechowski Canonico Ecclesiæ Cathedralis, Administratori Diæcesis Cracoviensis Generali, Auctoritate Ordinaria deputato & Apostolica confirmato Salutem in Domino sempiternam.

Wu Jmci Xiędzu Jozefowi Olechowskiemu Kanonikowi y Administratorowi Krakowskiemu &c.

Cum Deus Optimus Maximus, qui consolatur humiles, preces ac vota Nostra omniumque Christi Fidelium Cracoviensis præcipue Diæcesis benigne excipere & exaudire dignatus fuerit, ac Illrmum & Rmum Dominum Cajetanum Sołtyk Episcopum Cracoviensem sanum & incolumem Ecclesiæ Suæ restituerit, replemur consolatione & superabundamus gaudio, nec possumus, quin exultationem quoque Nostram cum Perillustri & Adm. Rda Dne Vra simo cum universa Cracoviensi Ecclesia ex animo communicemus. " Nam cum Nobis & Ecclesiæ una " sit,

Gdy Bog litościwy pokornych Pocieszyciel modłami Naszemi y wszystkich Wiernych Chrystusowych, a osobliwiey Dyecezanow Krakowskich łaskawie umiłosierniony, przywrocił nam Nayprzewielebnieyszego Xiążęcia Jmci Kaietana Sołtyka Biskupa Krakowskiego w dobrym y czerstwym zdrowiu, czuiemy pociechę, y przepełniamy się radością, ani się możemy wstrzymać, abyśmy roz koszy serca Naszego z WMPanem y z całą Owczarnią Krakowską nie dzielili, " Bo gdy " sie.

"sit, & mens juncta, & indivisa concordia, quis non Sacerdos in Con-Sacerdotis sui laudibus tanquam in suis propriis gratuletur? aut quæ Fraternitas non in Fratrum gaudio ubique lætetur? S. Cypr. Ep. 57. olim lib. 1. Ep. 1.

"iedenże Kościoł, myśl złączona, y zdanie nierozdzielne mamy, ktoryż Kapłan pochwał wspoł-Kapłana nie będzie sobie winszował, iako swoich własnych? albo ktore zgromadzenie z pociechy Braci cieszyć się nie będzie?" S. Cypr. w Liscie 57.

Cum autem Perillustris & Admm. Rnda Dntio Vra pie ac juste decreverit, ut in omnibus & singulis Cracoviensis Civitatis ac Diæcesis Ecclesiis die ad hoc designanda debitæ gratiarum actiones pro tam insigni beneficio Omnipotenti Deo specialiter agantur, Missæque Eucharisticum Sacrificium cum decantatione Hymni Te Deum laudamus *solemniter offeratur: Nos ut eo ferventiora in Dei laudem reddamus devotissimæ Plebis vota, quo spirituali etiam aliqua remuneratione* [illegible] *Nobis excitatam* [illegible] *toritate Apostolicæ* [illegible] *ect in* [illegible] *rentes fungimur, omnibus utriusque sexus Christi Fidelibus, qui confessi ac Sa Communione refecti Sacræ Actioni prædictæ devote adstiterint, nec non pro summo Pontifice, ac Sæ Ecclesiæ tranquilitate ac propagatione pias ad Deum preces effuderint, Indulgentiam septem annorum ac septem Quadragenarum, iis vero, qui impediti, alia pia opera & exercitia arbitrio Parochi vel Confessarii proprii designanda, eo nomine expleverint, Indulgentiam trecentorum dierum pro unica vice concedimus & impertimur.*

Gdy zaś WMPan sprawiedliwie y pobożnie rozrządziłeś, aby w wszystkich Dyecezyi Krakowskich Kościołach dnia wyznaczonego powinne dzięki za tak okazałe dobrodzieystwo Wszechmogącemu Bogu osobliwiey wykonane były, y Nayświętsza dziękoczynna Ołtarza Offiara z spiewaniem Hymnu: *Te Deum laudamus* odprawiona. My pragnąc, aby gorętsze były pobożnego ludu modlitwy, gdy nadgrodą duchowną y Naszym zachęceniem będą [illegible] W[illegible] Apostolsk[illegible] [illegible] m[illegible] zysk[illegible]: nym C[illegible] ym oboiey płci, ktorzy [illegible] wiedzią y S. Kommunią przygotowani, na wspomionym dziękoczynnym Nabożeństwie pobożnie znaydować si[illegible] y modlitwy za Oyca S. o[illegible] o spokoyność y rozkrzew[illegible] ie Kościoła S. modlić się będą, Odpust lat siedmiu, y tyleż Quadragen, a tym, ktorzyby dla iakiey przeszkody na rzeczonym Nabożeństwie b[illegible] nie mogąc, i[illegible] tey [illegible] sterza lub pobudki za ra[illegible] Spowiednika d[illegible] pobożne wypełnili, Od[illegible] dni trzechset na raz iede[illegible] nadaieny y udzielamy.

Gratulamur nunc *igitur Perillustri & Adm. Rdæ Dni Vræ, " nec non Comitibus suis atque " universæ Fraternitati, quod E- " piscopum reducem denuo ad suos " fecerit benigna Domini & larga " protectio, ut pascendo gregi Pa- " stor, & gubernandæ navi Gu- " bernator, & plebi regendæ Re- " ctor redderetur, & appareret " relegationem suam, sic Divini- " tus fuisse dispositam, non ut Epi- " scopus relegatus & pulsus Eccle- " siæ deesset, sed ut ad Ecclesiam " major rediret."* S. Cypr. Ep. 58. alias lib. 3. Ep. 1.

In quorum fidem &c. Datum Varsaviæ ex Ædibus Nostris hac die 13. *Februarii* 1773.

JOSEPHUS Archiepiscopus Berytensis Nuntius Apostolicus.

(L.S.)

Joannes Antonius Egisti Secretarius.

Winszuiemy więc teraz WMPanu " tudzież Towarzy- " szom Jego y całemu Zgro- " madzeniu, iż łaskawa y dziel- " na Ręka Pańska zbliżyła do " swoich Biskupa, aby do strze- " żenia Owczarni Pasterz, do " kierowania Okrętu Sternik, " do rozrządzania ludu Przeło- " żony był przywrocony, y " aby się wydało, że umknię- " cie Jego było od Boga do- " puszczone, nie dla tego, aby " z uwiezionego y oddalonego " Biskupa Kościoł był osieroco- " ny, ale dla tego, aby Wię- " kszym ieszcze y sławnieyszym " do Kościoła powrocił." *S. Cypr. w Liscie* 58.

Fasc. 19

8 12

MARCUS ANTONIUS S. R. E. Presbyter Cardinalis Tituli Sanctæ Mariæ de Pace Columna, SSmi D. N. Papæ Vicarius Generalis, Romanæque Curiæ, ejusque Districtus Judex Ordinarius &c.

UNiversis, & singulis præsentes nostras litteras inspecturis fidem facimus, & attestamur, quod Nos ad majorem Omnipotentis Dei gloriam suorumq. Sanctorum venerationem dono dedimus Fr. Joanni Czarnowski Ord. Carmelitarum Sacras Religuias Sanctorum Christi Martyrum Magni, Christiani, Faustini, ac Liberare per Nos de mandato Sanctis. D. N. Papæ ex Coem[eter]io Priscille extractas quas in capsula lignea carta undulata cooperta benè clausa, & funiculo [se]ricis rubri colligata, ac sigillo nostro signata supradicto Fr. Joanni Czarnowski praefi Ord. Carmelitarum concessimus, eidemque ut prædictas Sacras Religuias S. S. M.M. apud se retinere, aliis donare, extra Urbem transmittere, & in qua[cum]que Ecclesia, Oratorio, aut Cappella publicæ fidelium venerationi exponere, & collocare valeat in Domino facultatem concessimus, absque tamen Officio, & Missa ad formam Decreti S. Congreg. Rituum edit. die 11. Augusti 1691. [In] quorum fidem has litteras testimoniales manu nostra subscriptas, nostroque sigillo firmatas per infrascriptum Sacrar. Reliquiarum Custodem, expediri mandavimus. Romæ ex Ædibus nostris die 23 mensis Octobris Anno 1775

J. A. Epus [illegible] vicesg.

Reg. lit. J. Gratis ubique. Jo: M.a Tojetti Custos

[A]nno Dni 1777 d. 12 mensis Maj Reproducta Coram Nobis Reliquias intro con-
tentas in Theca lignea occlusas, funiculo rubro, et sigillo authentico Eminentissimi
Cardinalis Vicarii Apostolici, de Columna nuncupati atque ejus attestatione ma-
nu Ejusdem subscripta, communitas, in ordine ad approbandum et admittendum, Quibus Nos
visis, lectis et bene trutinatis, illisque salvis, sanis illaesis ac authenticis adinventis,
ad majorem Dei Omnipotentis Gloriam et Sanctorum Ejus venerationem, ad effectum
[pu]blicationem, authoritate Ordinaria qua hac in parte fungimur approba-
mus, recognoscimus, et admittimus. In Curia [E]pi[scopali] dem. [l]oci Zytomiriensi Anno et
die ut supra

Michaël Paternski Canonicus Cathedralis
Judex Surrogatus Kijoviensis

[illegible] reproducta S. Maximi M. S. Deodati M.
[illegible] M. S. Felicissimi M. S. Justi M.
S. Gaudentii M. S. Donati M. S. [illegible] M.
Quas et alias [illegible] recognitas ab [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] testor [illegible] Procopius [illegible]

Fol. 14

LAUDETUR JESUS CHRISTUS

EGo infra scriptus *Promotor* Inclytæ Confraternitatis IESU NAZARENI in Ecclesia Leopoliensi P.P. Discalceat: Ordinis Sanctissimæ TRINITATIS de Redempt: Captivorum à Fel: Recor: CLEMENTE Papa XII. erectæ, præsentibus fidem facio, quod *Ille m. Dna Francisca de Gurskie Wierzchowska Subdapifera Ciechanov[illegible]* salut[illegible] animæ suæ providere [illegible] servis Domini Nostri IESU CHRISTI NAZARENI annumerari cupiens in Album Confraternitatis ejusdem inscript[illegible] sit. In quorum fidem præsentes Literas Testimoniales Sigillô Confraternitatis firmatas dedi Leopoli Die *1. Maji* — Anno Domini *1777mo*

X. Jozafat od S. Marcina
S. Z. L. Kongrzacij
Pana JEZUSA
Nazaranskiego
Promotor
m. p.

Jsu sycawy

11

JOANNES CANTIUS
BOZYDAR
PODHORODENSKI,

Utriusq; Juris Doctor, Archidiaconus Cathedralis, Vicarius in Spiritualibus, & Officialis Generalis Luceoriensis.

Onorandis Viris Ecclesiarum Ministris, aliisq; legitimis Executoribus tenore præsen requiren. Salutem in Domino. Mandamus Vobis in virtute Sæ obedientiæ, & sub communicationis pœna, quatenus ad instantiam

accedentes personaliter, si commodè poteritis, aliàs.

Ips uno edicto pro tribus, ac peremptoriè citetis, qu etiam Nos præsentibus cit mus, ut coram Nobis Judicioq; Consistoriali Generali Luceoriensi Die ipsa tunc juridica existen: horâ, & loco audientiæ Causarum fieri solitt personaliter, legitimè, ac peremptoriè compare ***ADVIDENDUM & AUDIENDUM***

in damnisq;, & Litis expensis condemnari. Cæteraq; &c. Certificantes &c. In quorum fidem &c. Datum Luceoriæ Die Mensis Annô Domini 177

Nostro sub Sigillo.

11-96.

13

CONCLUSIONES THEOLOGICÆ

SCHOLASTICO - DOGMATICÆ

Ad mentem Venerabilis Servi DEI Joannis DUNS SCOTI *S*ubtilis Marianiq; Doctoris EXPO*S*ITÆ

EX TRACTATIBUS

DE DEO CREATORE

I. Mundus cretus eſt à Deo tempore expreſſo *Gen* 1. idq; ſex dierum natutali & reali ſpatio, ita, ut Dies illi in ſenſu literali intelligantur.

II. Homo Primus ſtante Jnnocentia, fuit & fuiſset immortalis, quamvis natura fuerit mortalis, & quamvis potuiſset mori, non tamen erat moriturus, niſi peccaſſet; quæ Jmmortalitas proveniſset ex Manutenentia Divina extrinſeca, & ex aliis a Deo proviſis Homini.

III. Datur Peccatum Originale ab Adamo veluti totius Generis Humani Capite commiſſum indeq; ad Poſteros quaſi in membra transfusum; adeoq; omnis Homo ab Adamo propagatus originaliter contrahit Peccatum Originale) excepta B.V. Maria.

IV. Peccatum Originale eſt ipſum formaliter Peccatum Adæ, prout moraliter noſtrûm in nobis moraliter perſeverans, donec remittatur, quatenus in Adamo omnes peccavimus.

V. Datur in Homine Liberum Arbitrium non tantum á *Coactione* sed etiam à *Neceſſitate* in præſenti Statu, nec eſt per Peccatum Adæ, extinctum.

DE GRATIA DIVINA.

VI. Datur Divina Gratia tam Habitualis quam Actualis, imo etiam datur in præſenti Statu Gratia mere Sufficiens, quæ defectu conſenſus Liberi Arbitrii fruſtratur effectu a Deo ultimate intento.

VII. Omni & Cuilibet Homini proſpexit Deus de médiis ad ſalutem ſufficienti-bus pro tempore et loco unicuiq; Statui proportionatis, adeoq; in on ad ſalutem conſequendam dat omnibus Gratiam ſufficientem, & media ad ſalutem ſufficientia.

VIII. Nullum opus bonum ad Salutem conducens Homo proprii in cipere aut perficere poteſt ſine Auxilio Gratiæ; adeoq; Homini e cato neceſſaria eſt Gratia Actualis ad ſingulos actus meritorios V

IX. Gratia Habitualis eſt vera Qualitas ſupernaturalis accidentalis permanenter inhærens; nuncq; eſt de Fide Gratiam Habitualem tem ſupernaturalem permanentem in Nobis a Deo infundi.

X. Gratia Habitualis & Peccatum mortale non opponuatur, nec ſe pellunt phyſice & ex natura ſua, aſt tantum moraliter.

XI. Jn Juſtificatione Peccatoris vere & proprie delentur ac remittuntur peccata, Poteſtq; Homo adultus ſuis liberis actibus cum Divina Gratia actuali diſponere ſe ad Juſtificationis Gratiam.

XII. Poteſt Homo veré mereri apud DEUM meritaq; mortiſicata reviviſcunt per Juſtlficationem ſubſequentem, non ſolum juxta diſpoſitionem, quam habet Reſurgens, ſed etiam quoad totum Jus quod habuerunt antea, & quidem etiam quoad Præmium Eſſentiale.

DE ANGELIS

XIII. Dantur Angeli, qui ſunt meri *S*piritus; phyſicè ſimplices; Jmmortales intrinſece; Poſſuntq; naturaliter cognoſcere ſecreta Cordium ſaltem naturalia, niſi Divinitus impediantur.

XIV. Locutio Angelorum fit per veram phyſicam ab Angelo loquente in Jntellectu Angeli audientis excitationem ſpeciei impreſſæ vel expreſſæ objecti, de quo fit Locutio; ſuntq; Angeli in loco.

XV. Primum peccatum Luciferi, & aliorum Angelorum malorum fuit Superbia Radicalis; ſtatimq; poſt peccatū in Jnfernum præcipitati Damnationis pænam patiuntur.

XVI. Jn aſſumptis Corporibus tam Boni, quam mali Angeli apparuerunt viſibiliter adeoq; & apparere poſſunt; Jmo etiam & Animæ Hominum Defunctorum viventibus corporali ſpecie apparuerunt, adeoq; & apparere poſſunt

XVII. Verum eſt fuiſſe, adeoq; & nunc etiam eſſe poſſe veros Energumenos; Jmo etiam poſsunt Dæmones poſſidere mortua Hominum Corpora, adeoq, non repugnat poſſe dari *Uperos*.

DE STATU MORTUORUM

XVIII. Omnes omnino homines ſunt morituri, ſed & omnes ac ſinguli mortui ſunt reſurrecturi.

XIX. Præter Judicium Univerſale omnium hominum futurum, datur Judicium Divinum particulare in obitu cuiuslibet hominis.

XX. Animæ Juſtorum, quibus nihil ſupereſt expiandum ſtatim poſt mortem admittuntur ad Beatitudinem æternam, ſicut & animæ Jmpiorum mox infernalem pænam ſubeunt.

XXI. Datur Jnfernus, in quo reprobi poſt hanc vitam puniuntur pænis æternis, ſeu nullum unquam finem habituris.

XXII. Parvuli cum ſolo Originali peccato ex hac vita decedentes non patiuntur pænam ſenſus, ſed tantum pænam damni. Neque tamen potituri ſunt poſt diem univerſalis judicii beatitudine naturali ſuper faciem terræ.

XXIII. Exiſtit Purgatorium, in quo Animæ Juſtorum non plene in hac vita expiatæ purgantur ad aliquod tempus.

XXIV. Animæ in Purgatorio exiſtentes ſunt certæ de ſua æterna futura ſalute; *P*oſsuntq; juvari Suffragiis vivorum.

DE INDULGENTIIS

XXV. Habet Eccleſia Dei Theſaurum *S*piritualem coaleſcentem tum ex infinitis ſatiſfactionibus Chriſti, tum ex ſuperabundantibus ſatisfactionibus Deiparæ & Sanctorum.

XXVI. Eccleſia accepit poteſtatem a Chriſto conferendi Jndulgentias ex Theſauro præfato, Earumq; uſus Fidelibus eſt *S*alutaris.

XXVII. Solus Papa & Epiſcopi habent poteſtatêm concedendi Jndulgentias, Hæc tamen Poteſtas primario competit Summo Pontifici, & per Jpſum in Epiſcopos derivatur.

XXVIII. Jndulgentiæ proſunt animabus in Purgatorio verſantibus ſi in Diplomate Conceſſionis dicatur, Jpſas etiam Defunctis applicari poſſe.

XXIX. Jndulgentia Portiunculæ Aſſiſienſis pro Die ſecunda Auguſti S.P. Franciſco immediate a Chriſto Domino conceſſa, & ab Honorio III. Ejus in terris Vicario confirmata, eſt vera & indubitata. Extenditurq; ad omnes & ubique exiſtentes Eccleſias Ordinis S. P.N. Franciſci. Proinde *Kemnitius* vocans Jllam eſſe Fabulam, impudentiſſime mentitur.

XXX. Eadem Jndulgentia Portiunculæ a primis Veſperis Secundæ diei Auguſti uſque ad occaſum Solis ejusdem diei poteſt pluries obtineri, nempe, ſemel pro ipſomet Viſitante, & dein pro Defunctis *toties quoties* opera præſcripta diſtinctis moraliter vicibus repetuntur.

DE EXTERIORI CULTU DEI, CHRISTI, & SANCTORUM

XXXI. Jpſa ratio naturalis dictat Deum eſſe colendum actibus tum internis, tum externis.

XXXII. Chriſtus in inſtitutione Euchariſtiæ verum Sacrificium obtulit; ac proinde Euchariſtiæ confectio & celebratio, quæ Miſſa dicitur, eſt verum ac proprie dictum Novæ Legis Sacrificium.

XXXIII. Sacrificium Miſſæ valet tum ad remittenda peccata, tum ad impetranda bona ſive Spiritualia ſive temporalia, tum ad eluendas pænas temporales peccatorum, adeoq; non ſolum eſt Lautreuticum & Euchariſticum, aſt etiam Propitiatorium, Jmpetratorium, & Satisfactorium.

XXXIV. Non repugnat Jnſtitutioni Divinæ offerre Deo Sacrificium Miſſæ in honorem Sanctorum. XXXV. Miſſæ Privatæ in quibûs ſolus communicat Sacerdos ſunt licitæ. Noneſtautem neceſſe, Miſſam celebrari lingua vulgari, ſcilicet Polonica in Polonia, Germanica in Germania. &c

XXXVI. Poteſt Eccleſia Sacras ad Cultum Dei Cæremonias inſtituere, & quas inſtituit, pie ac laudabiliter inſtituit.

XXXVII. Chriſtus eſt Mediator Primarius DEI & Hominum non ſecundum Divinitatem, ſed ſecundum Humanitatem ſubſiſtentem in Verbo Divino Ejusq; Humanitas, prout conjuncta Verbo Divino, debet adorari cum Verbo eodem Cultu Latriæ abſoluto.

XXXVIII. Licitum eſt, Beatiſſimam V. MARIAM aliosq; Sanctos cum Chriſto regnantes in Cælo invocare, ut pro Nobis apud DEUM intercedant.

XXXIX, Tam Beatiſſima V. MARIA quam alii Sancti cum Chriſto regnantes colendi ſunt cultu abſoluto, minori quidem Divino, ſed maiori Civili, & inſuper Beatiſſima Virgo maiori cultu, quam cæteri *S*ancti, honoranda eſt.

XL, Crux Chriſti, ſive ea, in qua pependit, ſive ea, quæ ad ſimilitudinem Ejus efformatur, adoranda eſt. Quemadmodum etiam & Reliquiæ Sanctorum venerandæ ſunt

XLI. Formare *S*tatuas & pingere Jmagines Chriſti B.V. Mariæ, & aliorum Sanctorum eſt pium & licitum. Jmo Jpſum etiam Deum & *S*anctos Angelos repræſentare ſub aliqua forma ſenſibili non eſt illcitum.

XLII. Sacræ Jmagines Chriſti Ejusq; Matris ac aliorum Sanctorum ſunt dignæ cultu pio & religioſo, proportionato tamen ſibi.

Ad Maiorem D.T.O.M. Gloriam B.V. Mariæ Jmmaculate Conceptæ Honorem, S.P.N. Franciſci OOq; Sanctorum Venerationem *Defendentur publice a Patribus Reformatis in Conventu Lublinenſi ad Ædes S. Caſimiri P.R.P. & M.D.L. Diebus Junii Anno* 1782. *Cum Licentia Superiorum.*

1782

Fascikut
9ty.
Summaryusze

Sumaryusze
Substancyi niegdy W^o M. Roko
Zinkiecze od W^t Kruszelnic-
kich Komportowane prywatnie

ca 1790 13

JESUS, MARIA.

Fr. ANDREAS CORSINUS
á Ssmo ROSARIO.
Carmelitarum Excalceatorum Congregationis S. ELIÆ Ordinis Beatissimæ Virginis MARIÆ de Monte Carmelo, & Provinciæ Polonæ ejusdem Ordinis PROVINCIALIS

Rev:

Salutem in Domino.

AD Domini Nostri JESU Christi Laudem, ac devotionem augendam erga Beatissimam Virginem de Monte Carmelo, ditandosq; Fideles Spiritualibus gratiarum Thesauris, Tibi, cujus pium affectum, quem versus eandem Beatissimam Virginem geris, & quem peculiari favore prosequi intendimus, de cujusq; probitate & prudentia multum in Domino confidimus, facultatem ad beneplacitum Nostrum, & Præpositorum Generalium duraturam impertimur, ut Habitus seu Scapularia parva, á Fratribus & Sororibus Confraternitatis Beatissimæ Virginis MARIÆ de Monte Carmelo gestari solita benedicas, eaq; Jpsis imponas cum Benedictione & Cæremoniis consvetis, & ad participationem bonorum omnium Spiritualium Ordinis Nostri admittere, itemq; Benedictionem, ac plenariam Jndulgentiam in Articulo Mortis impendere valeas, dummodo id fiat in locis, ubi Conventus Nostri Ordinis non repeπriuntur, & Nomina conscripta ad viciniorem Conventum Nostrum quam primum transmittas, ut in Libro Confraternitatis notentur, admonentes te, ne quæstum, aut lucrum ullum etiam sub specie eleemosynæ pro Habitu, aut receptione ad Habitum quæras. Jn quorum fidem præsentes Sigillo Officij Nostri munitas, & propria manu subscriptas dedimus in Nostro Conventu

Die Mensis Annó 179

Fr.

Fr.

BENEDICTIO HA[illegible]

Pro Confratribus Sacri Scapularis.

Genuflexo, qui recipere debet Habitum, Sacerdos dicat

ANTIPHONAM

Suscepimus DEUS Misericordiam tuam, in medio Templi Tui, secundùm Nomen Tuum DEUS, sic & laus Tua in fines terræ: Justitia plena est dextera tua. Kyrie eleyson, Christe eleyson. Kyrie eleyson *Pater noster, &c.*

℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.
℣. Salvos fac servos tuos. ℟. DEUS meus sperantes in Te.
℣. Mitte eis Domine Auxilium de Sancto, ℟. Et de Sion tuere eos.
℣. Nihil proficiat inimicus in Eis. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere Eis.
℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat,
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum Spiritu tuo.

OREMUS.

Suscipiat Vos Christus in numero fidelium suorum, ut licet indigni vos suscipimus in Orationibus Nostris, concedat Vobis DEUS per Unigenitum suum, Mediatorem DEI & hominum, tempus benè vivendi, locum benè agendi, constantiam benè perseverandi, & ad æternæ vitæ hæreditatem feliciter perveniendi, & sicut nos hodiè fraterna charitas Spiritualiter jungit in terris, ita Divina pietas, quæ dilectionis est auctrix & amatrix, nos cum fidelibus suis, conjungere dignetur in cœlis. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

℣. Adjutorium nostrum in Nomine Domini. ℟. Qui fecit Cœlum & terram.
℣. Sit nomen Domini benedictum. ℟. Ex hoc nunc & usque in sœculum.
℣. Domine exaudi Orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum Spiritu tuo.

OREMUS.

Æterne Pater, & Omnipotens DEUS, qui Unigenitum tuum, Vestem nostræ mortalitatis induere voluisti, obsecramus immensam Tuæ largitatis Bene✝dictionem in hoc genus effluere Vestimenti, quod Sancti Patres ad innocentiæ & humilitatis indicium à renunciantibus sœculo gestari sanxerunt, & sic ipsum bene✝dicere digneris, ut quicunq; eò usus fuerit, induere mereatur ipsum Dominum Nostrum JESUM Christum Filium tuum. Qui tecum vivit & regnat in unitate Spiritus S. DEUS, per omnia sœcula sœculorum, Amen.

OREMUS

Suppliciter Te Domine rogamus, ut super hunc habitum (*v.* hos habitus) servo tuo (*v.* servis tuis) imponendum (*v.* imponendos) Bene✝dictio tua benigna descendat, ut sit bene✝dictus (*v.* ut sint benedicti) atque Divina virtute procul pellantur hostium nostrorum visibilium & invisibilium tela nequissima, Amen.

Aspergat habitum Aquâ Benedictâ.

Deinde imponens singulis habitum dicat supra singulos

Accipe Vir devote, *vel famula devota* hunc habitum benedictum, precantes Sanctissimam Virginem, ut ejus meritis illum perferas sine macula, & Te, ab omni adversitate defendat, atq; ad vitam perducat æternam, Amen.

Post Impositionem Habitus subjungat.

Adesto Domine supplicationibus nostris, & hos famulos tuos, quos Sacræ Religioni Carmelitanæ sociamus, perpetua tribue firmitate corroborari, ut perseveranti propositó in omni Sanctitate Tibi valeant famulari.

Prote-

PRotege Domine Famulos tuos ſubsidiis pacis, & Beatæ MARIÆ ſemper Virginis patrociniis confidentes, à cunctis hoſtibus redde securos.

BEnedicat Vos Conditor Cœli & Terræ DEUS Omnipotens. qui vos eligere dignatus eſt ad Beatiſsimæ Virginis MARIÆ de Monte Carmelo Societatem & Confraternitatem, quem precamur, ut in hora obitus veſtri conterat Caput ſerpentis, qui vobis eſt adverſarius, & tandem tanquam victores, palmam & Coronam, ſempiternæ hæreditatis conſequamini. Per Chriſtum Dominum noſtrum, Amen.

Deinde admoneat de eliciendo actu Doloris pro præteritis noxis, de faciendo proposito non peccandi, de intentione lucrandi Jndulgentias: & aſpergens recenter Jndutos aqua benedicta, ſubjungat dicens.

EGo Authoritate qua fungor, & mihi conceſsa, recipio vos ad Confraternitatem Sacræ Rægionis Carmelitanæ, & inveſtio, ac patricipes vos facio, Omnium bonorum Spiritualium Ejusdem Ordinis. Jn Nomine Patris, † & Filii, † & Spiritus † Sancti. Amen.

His expletis, adnotabit nomina Confratrum, & Conſororum Albo Confraternitatis inſerenda. Si autem unum ſuſcipiat, in ſingulari omnia dicet, mutando verba reſpective ad ſexum, inſtruetq; de Conditionibus.

Quod si ſolus Habitus benedicendus ſit, incipiatur à verſiculo: Adjutorium noſtrum *uſque ad Orationem* Suppliciter *incluſivè.*

CONDITIONES CONFRATRUM
SACRATISSIMI SCAPULARIS.

1. *Semper Scapulare in Scapulis portabunt, & non ad Latus.*
2. *Quolibet feſto B. V. MARIÆ confitebuntur, & communicabunt.*
3. *Feriis Quartis abſtinebunt à carnibus, excepta infirmitate & caſu gravi.*
4. *Secundum Statum ſuum Caſtitatem ſervabunt.*
5. *Quavis die dicent ſepties Pater, & Ave, ſemel Credo, vel Coronam.*

MODUS JMPERTIENDI GENERALEM ABSOLUTIONEM
Moribundis Confratribus Beatiſsimæ Virginis MARIÆ de Monte Carmelo.

C*Um Sacerdos pro Generali Abſolutione conferenda ingreſus fuerit infirmi Cubiculum dicat.* ℣. Pax huic Domui. ℟. Et omnibus habitantibus in ea. *Deinde imposita more ſolito collo ſtola, aſpergat ægrum in modum Crucis aquâ benedicta, & circumſtantes, dicens Antiph:* Aſperges me &c. *Pſalm.* Miſerere &c. Gloria Patri &c. *& repetitâ Ant. verſa ad Jnfirmum facie, dicet.*

℣. Salvum fac ſervum tuum. ℟. DEUS meus ſperantem in te.
℣. Nihil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum ℟. Et cum Spiritu tuo.

Oremus. Exaudi nos Domine Sancte &c. & Visita quæſumus &c.

Deinde Genuflexus cum omnibus adſtantibus dicet Litanias Lauretanas pro Jnfirmo: in fine Pater noſter, Ave Maria, *Antiph.* Sub tuum præsidium &c.

℣. Ora pro eo Sancta DEI Genitrix. ℟. Ut dignus efficiatur promiſsionibus Chriſti.
℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum Spiritu tuo.

Ore-

OREMUS.

PRotege Domine famulum Tuum subsidiis pacis, & Beatæ MARIÆ semper Virginis Patrociniis confidentem á cunctis hostibus redde securum.
SAnctissimæ Genitricis tuæ Sponsi quæsumus Domine meritis adjuvemur, ut quod possibilitas nostra non obtinet, ejus nobis intercessione donetur.
OMnipotens & Misericors DEUS! qui humano generi & salutis remedia, & Vitæ æternæ subsidia contulisti, respice propitius famulum tuum, infirmitate corporis laborantem, & animam resove, quam creasti: ut in hora exitus illius, absq: peccati macula Tibi Creatori suo, per manus Sanctorum Angelorum repræsentari mereatur.
DEUS infirmitatis humanæ singulare præsidium, auxilii tui super infirmo famulo tuo ostende virtutem, & sic eum gratia tua confirmare digneris, ut in hora mortis ejus, non prævaleat contra Eum adversarius, sed cum Angelis tuis transitum habere mereatur ad vitam.
OMnipotens sempiterne DEUS, qui Montis Carmeli Ordinem, gloriosæ Virginis Matris MARIÆ Sacrato titulo insignitum, Sanctorum tuorum ELIÆ & ELISEI Prophetarum, Angeli & Anastasii Martyrum, Cyrilli & Alberti Confessorum, Eufrasiæ & Euphrosinæ Virginum, atque aliorum plurimorum Sanctorum meritis decorasti, & per S. Virginem Teresiam mirabiliter instaurasti, & per divum Joannem á Cruce feliciter propagasti, tribue ei quæsumus, ut per Eorum merita & suffragia, ab instantibus animæ & corporis malis, & periculis liberatus, ad Te verum Carmeli Verticem gaudens pervenire mereatúr. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

His absolutis Sacerdos propius accedit ad Jnfirmum, interrogat num fuerit Confessus, aut quidpiam adhuc habet ad Confitendum, cujus excipiat Confessionem, sin minus, illum exhortabitur paucis efficacioribusq: Verbis ad quosdam intimæ Contritionis actus eliciendos, quó factó infirmus vel alii dicent Confiteor *Sacerdos subjunget* Misereatur &c. Jndulgentiam &c. *cum subjecta absolutione.*

ABSOLUTIO GENERALIS

Seu Jndulgentia plenaria Confratribus Sacri Scapularis, in mortis Articulo Constitutis, impertienda.

DEUS Omnipotens, Salvator, & Redemptor Generis humani, qui Apostolis suis dedit ligandi et solvendi potestatem, ipse te absolvere dignetur ab omnibus iniquitatibus tuis, & quantum meæ fragilitati permittitur, auxiliante ipso sis absolutus ante faciem ejus: Qui vivit & regnat &c.

Deinde conferat Jndulgentiam plenariam, in hac Forma.

Concedo tibi Jndulgentiam plenariam peccatorum tuorum, facultate mihi concessa, & commissa virtute Bullarum Ordinis nostri (vel ordinis Carmelitani) Quodsi præsens mortis periculum Deo favente evaseris, sit tibi hæc Jndulgentia pro vero mortis articulo reservata. Jn Nomine Patris ✝ & Filii ✝ & Spiritus ✝ Sancti, Amen.

ZA[illegible]ADZENIE

O Duchownych ad uſus publicos zdatnych.

GDy przez odpadnienie od Państw Rzeczypoſpolitey Części Kraiow iey, Funduſze Duchowne zoſtały znacznie uſzczuplone, a do tego do liczby dobrze Urodzonych zdatnych do Funkcyi publicznych Kapłanow po Katedrach, *acceſſit* Jch wiele *ex Suppreſſa Societate*, ktorzy, to dla małych dochodow *ex Beneficiis*, to wcale nie będąc niemi opatrzeni, *ſteriłeſcere*, albo Krewnym ſwoim *Oneri* być muſzą; ſą także Kapłani *in Ritu Græco Romano Unito* dobrze Urodzeni, ktorzy *ex quo* Opactwa dotąd tylko Oſobom Zakonnym *conferri* powinny były, bez ſpoſobu życia w tym ſtanie, y zażycia talentow ſwoich zoſtaią; My Krol za uſilnością o to Stanow Zgromadzonych, żebyśmy za porozumieniem ſię z Stolicą Apoſtolſką o tym wſzyſtkim zaradzili, nie tylko uſtawać niebędziemy w przekładaniu tego Stolicy Apoſtolſkiey, żeby Opactwa mogące ieſzcze poyść *in Commendas præcedente Exdiviſione pro Menſa Commendatarii & Clauſtrali,*

in

da [illegible] gly ; ale [illegible]

per Regulares dotąd poln[illegible]

dywizyą Prowentow *pr*[illegible]

& *Commendatario Praepofito* znieść mogące ; iako też aby Opactwa *Ritus Graeci Romano Uniti* Kapłanom Swieckim *Ejusdem Ritus in Commendam* przez Nas Krola *conferantur*, ſtarać ſię o to obowiązuiemy, y na przyſzłym da Bog Seymie Ordynaryinym o tym zaradzeniu Stanom Zgromadzonym donieſiemy. Z ktorych Opactw y wſzyſtkich generalnie, w Polſzcze, y Wielkim Xięſtwie Litewſkim, *utriusque Ritus*, aby Wielebni Opaci połowę Jntraty na powiękſzenie Woyſka do Skarbu Rzeczypoſpolitey płacili, mieć chcemy.

1796

Okolnik Biskupi
1796 r. d. 24 Novembra

W PANSTWACH JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI PAWŁA I. JMPERATORA I SAMOWŁADCY WSZECH ROSSYI i t. d. i t. d. i t. d. PANA NASZEGO NAYMIŁOSCIWSZEGO.

MICHAŁ ROMAN z Starego Sierakowa Graff SIERAKOWSKI z BOZEY i Stolicy Apoſtolſkiey Łaſki Biſkup Latyczewſki Orderu S. Staniſława Kawaler.

Wſzyſtkim Rzymſko-Katolickiego wyznania w Guberniach Bracławſkiey Podolſkiey i Wozneſeńſkiey mieſzkaiącym, tudzież całemu tak Swieckiemu iako i Zakonnemu Duchowieńſtwu Paſterſkie Błogoſławieńſtwo

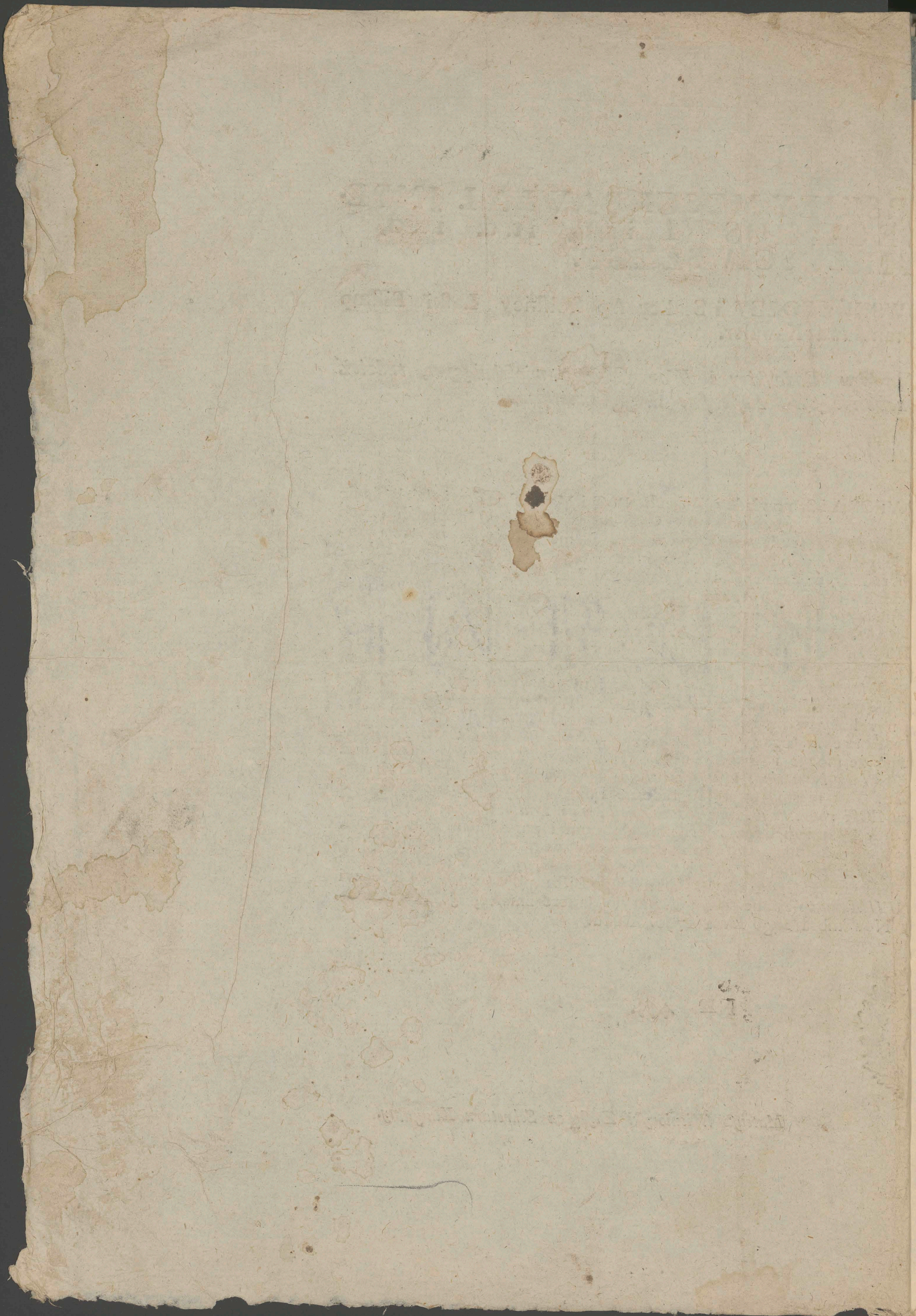
Z Ogłoſzonego Wam Nayiaśnieyſzego PAWŁA I. JMPERATORA i Samowładcy Wſzech Roſſyi Manifeſtu dowiedzieliście ſię Naymilſi, że wiekopomney pamięci Godna KATARZYNA WIELKA rozſzerzywſzy Granice Pańſtwa nad poprzedniczych Monarchów, mądremi Je urządziwſzy Prawami, dwie części świata ſwoią wielkością w zadziwienie wprawiwſzy. Syta zupełnie chwały dnia 6go Nowembra życie doczeſne zakończywſzy, żyć zaczeła w ſamych tylko pamięciach ludzkich i dziejach niezgaſłych Swiata; Lud ſwóy równie iak niegdyś umieraiąca Juditta napełniwſzy żalem, o którey świadczy Piſmo *Jud.* 16. *v.* 29. *iż opłakiwał Ją cały Narod.* Niknąć by Nam naymilſi przychodziło od żalu, i tonąć muſielibyśmy w łzach właſnych z utraty więcey Matki niż Pani Naſzey, gdyby Nam BOG owa to Jiſtność dolegliwości Ludzkie nowemi pomyślnościami ſłodząca, nie przygotował JEY Nayuko, hańſzego Syna á Narodu Nayulubieńſzego Oyca PAWŁA PETROWICZA, który dnia tegoż ná Tron Roſſyiſkiey JMPERYI Dziedzicznie i Prawnie ſobie przynależący wſtąpił. JEMU to Pańſtwo prawie iuż ná Naywyżſzym wielkości ſwoiey poſtanowionę Stopniu do tegoż podnieść, świetności ſławy Narodu, w dwoch Częściach świata iaśnieiącey promienie, w drugie dwie rozrzucić, ſzczęście i pomyślność poddanych umocnić i ugruntować, á Nam nie iuż ſamą nadzieią, ale ſłodkiemi owocami cieſzyć ſię pozwoliła Opatrzność, wſzakże znaiąc Tego WIELKIEGO MONARCHI ziednaną ſobie powſzechnie w czaſie zwiedzania Europy Reputacya, zaſtanawiaiąc ſię nad tém, że przez tak długi czaſu przeciąg rozpatrywał ſię nayblizey w mądrych i dobrotliwych WIELKIEY KATARZYNY Rządach, że podobnież ſobie Nayukochańſzemu Synowy Ceſarzewiczowi i Prawemu Tronu Roſſyiſkiego Naſtępcy WIELKIEMU XIĄZĘCIU ALEXANDROWI, natchnąć poſtarał ſię uczucia, oſądziemy zapewne że mocne i gruntowne ſą te nadzieie, ktoremi ſię weſelemy. A przeto iako po wſtąpieniu ná Tron Dawidów Mądrego Salomona, *poſzedł zá Nim tłum wſzyſtek i Lud wygrawaiący ná trąbach, i cieſzący ſię radością wielką, i zagrzmiała ziemia od głosu Jch* 3. *Reg.* 1. *v.* 40. Tak nieśmy nie tylko radośne i dziękczynne, ale też i pokorne do Tronu BOSKIEGO modły. *Niech żyie JMPERATOR. v.* 39. *Niech BOG rozszerzy Jmię JEGO nad Jmię Matki, i wywyżſzy TRON JEGO, nad Tron Matki v.* 47. i ſtaraymy ſię podług brzmienia wykonaney Przyſięgi bydź wiernemi, dobremi i poſłuſznemi Poddanemi, á tym ſpoſobem zarabiać ná JEGO Oycowſkie względy. To ON albowiem wſtępuiąc ná Tron zdaie ſię mowic, co przy ſwoim wſtąpieniu powiedział Salomon. *Jeżeli bedzie człowiekłem dobrym, nie spadnie á ni ieden włos Jego ná ziemię. Ieżeli zaś co złego w Nim będzie naleziono, umrze.* 1. *Reg.* 3. *v.* 52. A dla tego nakazuiemy, aby zá odebraniemননieyſzego Naſzego Paſterſkiego Liſtu, po wſzyſtkich Dyecezyi Naſzey Kościołach, uroczyſte BOGU z zwyczaynemi Modlitwami *Te DEUM.* odśpiewane było; A potym śmierć zmarłey JMPERATOROWY, trzydniowym dzwonieniem ogłoſzoną zoſtała. Dan w Winnicy Nowembra 24go Dnia 1796. Roku.

MICHAŁ ROMAN BISKUP

Nro 445.

Mateuſz Wisniowſki Zaſtępca Sekretarz Kuryalny.

БОЖІЕЮ МИЛОСТІЮ
МЫ ПАВЕЛЪ ПЕРВЫЙ
ИМПЕРАТОРЪ и САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССІЙСКІЙ,

и прочая, и прочая, и прочая.

объявляемъ всенародно.

Вступивъ на прародительскій НАШЪ ИМПЕРАТОРСКІЙ Престолъ, предположили МЫ священнымъ себѣ долгомъ обезпечить каждому свободу исповѣданія вѣры, имъ содержимой, охранять всѣми мѣрами Святую Грекороссійскую православную вѣру, НАМИ Самими и природными Россійскими вѣрноподданными исповѣдываемую, и наблюдать при томъ, дабы каждый изъ вѣрноподданнаго НАМЪ на[...]да обращался въ предѣлахъ, [...] и состоянію его предна[...]ныхъ, исполняя его обя[...]ость и удаляясь всего то[...]му противнаго, яко разрушаю[...] порядокъ и спокойствіе въ [...]твѣ. Нынѣ увѣдомляемся, [...] въ нѣкоторыхъ присоеди[...]нныхъ отъ Польши къ Державѣ НАШЕЙ Губерніяхъ, духовенство и помѣщики Римско-Католическаго исповѣданія, об[...]ащая во зло данную отъ НАСЪ [т]аковую свободу исповѣданія вѣры, явнымъ образомъ притѣсняютъ Священно - служителей [п]равославныя Грекороссій[с]кія церкви, и не токмо тайно внушеніями, но даже и насильственно отторгаютъ отъ церкви сей людей, добровольно [к]ъ ней прилѣпившихся, обра[щ]а[я] ихъ къ уніятству. — Бо[лѣзн]уя милосердо о таковыхъ [зл]агонамѣренныхъ НАШИХЪ [подд]анныхъ, и полагая тутъ [ист]очникомъ единую разность [ис]повѣданія, народъ тамошній [раз]дѣляющую, восхотѣли МЫ [пре]д[вар]ительно употребить [с]редства къ отвращенію между-

Z ŁASKI BOŻEY
MY PAWEŁ PIERWSZY
Imperator y Samowładca Całey Rosyi;

&c. &c. &c.

Obwieszczami wszem y w obec.

Po wstąpieniu NASZYM na Tron IMPERATORSKI Przodków NASZYCH, przyięli MY Sobie za świętą powinność ubezpeczyć każdemu wolność wyznawania Wiary, którą on trzyma, ochraniać wszystkiemi siłami świętą Greko-Rosyyką Wiarę, od NAS Samych y rodowitych Rosyyskich wiernych Poddanych wyznawaną, y przy tym bardzo pilne mieć oko na to, żeby każdy wiernego NAM poddanego narodu zostając w przynależytym okrysleniu, powołaniu swemu y stanu przepisanym, pełnił swe obowiązki, oddalaiąc się od wszystkiego temu przeciwnego, zburzaiącego dobry porządek y powszechny pokoy. Dowiedzielismy Się teraz, że w niektórych, od Polskiey do NASZEGO Państwa przyłączonych Gubernyach, Duchowieństwo y Właściciele Rzymsko-Katolickiego wyznawania, na złe zażywaiąc taką od NAS dozwoloną swobodę wyznawania Wiary, iawnie przyciśnjaią Xiąży prawowierney Greko-Rosyyskiey Cerkwi, y nie tylko taiemnemi zamysłami, ale y gwałtownie od tey Cerkwi ludzi, dobrowolnie się oney trzymaiących, umykaią, nawracaiąc ich do Unii. — Ubolewaiąc z Miłosierdziem o takich złe myślących NASZYCH Poddanych, y kładnąc tu zrzodłem iedyną roznicę wyznawania Wiary, tameczny narod rozdzilaiącym, zechcieli MY wprzod zażyć srzodków do zahamowania tych wewnętrznych niezgod; y dla

усобныхъ распрь ; почему МОНАРШИМЪ и Отеческимъ гласомъ НАШИМЪ повелѣваемъ, дабы пребывающіе въ присоединенныхъ отъ Польши Губерніяхъ НАШИХЪ разныхъ наимянованій и чиновъ духовенство, помѣсчики и другаго званія люди, Римско-Католическое исповѣданіе содержащіе, пользуясь сами свободою исповѣданія, не только не привлекали во оное тайно совѣтами и внушеніями, или же явно и насильственно, всякаго рода вѣрноподданныхъ НАШИХЪ, одну съ НАМИ Православную Грекороссійскую вѣру исповѣдующихъ; но даже и не стѣсняли бы свободы тѣмъ, кои по добровольному руководству совѣсти сами отъ другихъ исповѣданій къ Православной церькви присоединиться возжелаютъ, не дѣлая отнюдь и самомалѣйшаго помѣшательства въ правилахъ и Священнослуженіи на Олтаряхъ сей церькви, и не оскорбляя ничѣмъ священныхъ и церковныхъ ея служителей, подъ опасеніемъ за преслушаніе сей НАШЕЙ воли наказанія по всей строгости законовъ. — Сей указъ НАШЪ читать означенныхъ присоединенныхъ отъ Польши Губерній какъ въ Православныхъ, такъ и другихъ всѣхъ церьквахъ всенародно. Данъ въ Петровскомъ Дворцѣ Марта 18 дня 1797 года.

На подлинномъ подписано собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою тако:

ПАВЕЛЪ.

Печатанъ въ Москвѣ при Сенатѣ Марта дня 1797 года.

tego IMPERATORSKIM owſzem Oycowſkim głoſem NASZYM rozkazuiemy, aby mieſzkaiące w przyłączonych od Polſkiey ku Roſyyſkiemu Imperimu Gubernyach roznego zwania Duchowieńſtwo, Poſſeſyonaci y inſzego ſtanu y powołania ludzie, Rzymſko-Katolicką Wiarę wyznawaiące, używaiąc sami ſwobody wyznawania, nie tylko do tego potaiemnemi zamyſłami y zachęceniami, ani iawnie ani gwałtownie żadnego z NASZYCH roznego rodzaiu wiernych Poddanych, iedną z NAMI Greko-Roſyyſką Wiarę wyznawaiących, nie przyniewalali, ale nawet nie uciśniali ſwobod dla tych, ktorzy według dobrowolnego przekonania właſnego sumnienia zechcą od drugich Wiar do prawowierney Cerkwi być pr[illegible]łączonemi, nie przeſzkadzaiąc by naymniey im w prawidłach ſłużby Bożey na Ołtarzach tey Cerkwi, y nie urażaiąc ni w naymnieyſz[illegible] rzeczy święconych Oſob y cerk[illegible]nych Sług, pod obawianiem ſię kary za niepoſłuſzeńſtwo tey NASZEY woli, podług wſzyſtkiey srogośći Praw. Ten NASZ Roſkaz ma być publicznie czytany tak w prawowiernych Cerkwach, iak [illegible] w drugich wſzyſtkich Kośćiołach, przyłączonych od Polſkiey Pań[illegible]u Roſyyſkiemu Guberniy. Dano w Palacu Piotrowſkim mie[illegible]ąca Marzeca 18 dnia 1797 roku.

Na Originale podpiſano właſną IEGO IMPERATORSKIEY Mośći ręcką tak:

PAWEŁ.

1798

Bedernati

18

PODŁUG UKAZU JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI PAWŁA I. JMPERATORA Y SAMOWŁADZCY WSZECH ROSSYI &c. &c. &c. PANA NASZEGO NAYMIŁOSCIWSZEGO

MICHAŁ ROMAN *z Starego Sierakowa Graff* SIERAKOWSKI, z BOZEY i ſtolicy Apoſtolſkiey Łaſki Rzymſkich Katolickich Koſciołow Biſkub Latyczewſki, Orderuw Swięty Anny Pierwſzey Klaſſy Kommendor, y Polſkiego Swiętego Staniſława Kawaler.

Wſzelkiemu Duchowienſtwu, tak Swieckiemu, iako y Zakonnemu, niemniey wiernemu Ludowi, Dyecezyi Naſzey Latyczowſki, Pokóy w Ponu y Naſze Paſterſkie Blogoſlawienſtwo.

Nietylko nie ieſt Zaſłoniono przed wiadomoſcią Waſzą, lecz nadto głoſne w Xięgach Machabeyſkich brzmienie, daie Wam poznawać naywyrazniey, iak Swięta y Zbawienna rzecz ieſt modlić ſię za umarłych, aby od grzechów oczyſzczonemi byli Ten ieſt obowiązek który wkłada na Nas Swięta Naſza Katolicka Religia, ta ieſt powinnoſć do któey Nas ciągnie, Swięty powſzechny Koſcioł, ten wreſzcie Dług, przez ktory wypłacaiąc uprzedzaiącym Nas, do nieſmiertelney wiecznoſći wſpoł Braci Naſzym, rownie dla Nas Samych, iak dla nich zabeſpieczamy uczeſtnictwo Boſkiego Miłoſierdzia --- A iezeli ſciſły ten Obowiązek winni ieſteſmy wſpołbraciom Naſzym, ſciſleyſzy nierownie tym Ktorych Bóg ſtanowiąc w mieyſcu ſwoim do ſprawowania y rządzenia Narodow, tez ſame dlanich, co y dla poſpolitego Ludu, Zycia y ſmierci położył granice --- Temu wyrokowi Boſkiemu podpadł na Dniu 8. Mięſiąca Lutego Roku teraz biegącego NAYIASNIEYSZY STANISŁAW AUGUST Król Polſki - Urodzony w Swiętey Katolickiey wierze, wychowany na Łonie prawowiernego Katolickiego Koſcioła, wynieſiony na Tron Polſki, godney krwi Przodkow Swoich Maieſtat, przeſzedł iuz do wiecznoſći, dokonawſzy z przykładnym opatrzeniem ſię, na drogę wiecznoſći, o ſtatniego Zycia ſwoiego momentu --- Juz pod Dniem 25. Lutego ſą złozone ſmiertelne zwłoki NAYIASNIEYSZEGO STANISŁAWA AUGUSTA Krola Polſkiego w Koſciele Katolickim Petezburſkim z godną doſtoienſtwa Monarchi zmarłego iak wſpaniałośći NAYIASNIEYSZEGO JEGO Jmperatorſkey Mośći Maieſtatu Pana naſzego miłoſciwego o kazałośćią, Juz winny duſzy zmarłego przez J.W. Staniſława Sieſtrzencewicza Arcy Biſkupa Mohylowſkiego, Juſtitiæ Kollegij Departamentu Katolickiego Prezeſa, roznych Orderow Kawalera, w tymze Koſciele dopełniony ratunek o czym gdy i My na Dniu dziſieyſzym w zgłoſzeniu ſię do Nas pod Dniem 1. go. Mięſiąca Marca No. 59. od rzeczonego J.W. Arcy Biſkupa od bieramy donieſienie, nayſkwapliwiey polecić Modlitwom Waſzym, Duſzę zmarłego NAYIASNIEYSZEGO STANISŁWA AUGUSTA poſtanowiliſmy, i poſtanowiamy, y dla tego aby w kazdym Koſciele, tak Swieckim, iako y Zakonnym, Juryſdykcyi naſzey podległym, przy dzwonieniu tygodniowym, y zalecaniu przez trzy niedziele naſtępne modlitwom Duſzy Staniſława, w Dzień wyznaczony, przy zgromadzeniu Ludu wiernego Solenne Exekwye z Mſzą Spiewano od prawione były, Powagą naſzą Paſterſką przykazuiemy, y ten Liſt Naſz, aby zwykłą Kurſoryą był rozeſłany PP. J.XX. Archi Diakonom, Archi Prezpiterom y Dziekanom Zalecamy, Dan w Kamiencu Podolſkim Dnia 8. Mięſiąca Kwietnia 1798. Roku.

MICHAŁ ROMAN BISKUP.

Tytularny Sowietnik w obowiąſku Sekretarza Mateuſz Wiſniowſki,

Nro. 301.

1798

W PANSTWIE JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI PAWŁA I. JMPERATORA I SAMOWŁADZCY CAŁEY ROSSYI &c. &c. &c. PANA NASZEGO NAYMIŁOSCIWSZEGO.

KASPER KAZIMIERZ *KOLUMNA* CIECISZOWSKI, z BOZEY i Stolicy Apoſtolſkiey Łaſki Biſkup Rzymſko-Katolickich Kościołow Łucki, i Zytomierſki, Orderow S. Alexandra Newſkiego, Orła Białego, i S. Staniſława Kawaler.

Wszyſtkiemu Duchowieńſtwu Swieckiemu i Zakonnemu, oraz wſzyſtkim wiernym Chryſtuſowym Paſterſtwa Naſzego, pokoy, i błogoſławieńſtwo.

ODebrawſzy z głęboką pokorą Dekreta Apoſtolſkie przez Delegowanego z pełną mocą Swiętey Stolicy
JW. Arcy-Biſkupa Thebańſkiego Wawrzyńca z Margrabiów Litta Poſelſtwo u Dworu JEGO JM-
PERATORSKIEY MOSCI PANA Naſzego Naymiłościwſzego ſprawuiącego naſtąpione, i na ręce JW.
Metropolity, i według wyrazu Nóty Miniſterialnéy, polecone, á od téy Zwierzchności duchownéy, do Nas
przy urzędowym Liście Dnia 2. Auguſta v. s. pod Nro. 281. nadeſłane, z poſpiechem radoſnym całéy
Owczarni Naſzéy, w obrębach Gubernii Wołyńſkiéy zawartéy, do wiadomości ku pocieſze duchownéy
ſerc wiernych Chryſtuſowych, i zbawiennemu zbudowaniu podaiemy.

Pierwſzy z nich dnia 27. Lipca według Kalendarza Juliańſkiego, á 7. Auguſta według Gregoriań-
ſkiego podpiſany zawiera w ſobie: iż S. Stolica Apoſtolſka uważaiąc w Roſſyiſkim Jmperium kościo-
łów, i kraiów Rzymſko-Katolickiego obrządku pomnożenie, tudzież że Arcy Biſkupſtwo Mohilewſkie od Roku
1783. w Roſſyi erygowane znayduie ſię, maiąc wzgląd przytym na wyſokie zaſługi w Kościele, i niepo-
ſpolite oſobiſte przymioty, i życia świątobliwość JW. Staniſława de Bohuſz Sieſtrzeńcewicza, Arcy-Biſkupa
Mohilewſkiego, pomienione Arcy-Biſkupſtwo na Metropolitę wſzyſtkich Biſkupſtw Łacińſkich w
Roſſyi, á Oſobę JW. Arcy-Biſkupa na ſtopień Metropolity wynoſi, uwalniaiąc Biſkupów, Kościoły, i Du-
chowieńſtwo od poſłuſzeńſtwa dawnym Arcy-Biſkupom Metropolitom Gnieznieńſkiemu, i Lwowſkiemu
powinnego, á do podległości takowéyże, iaka ſię pierwſzym czyniła, ku nowo-wyniesionemu obowiązu-
iąc. O czym My ponieważeśmy dawniéy Ukazem JMPERATORSKIM, i Liſtem JW. Nuncyuſza do Nas
piſanym uwiadomieni, całą Naſzą Dyecezyę obwieścili, i wſpomnienie w modlitwach zalecili, zoſtaie w
tém mieyſcu powtorzyć tylko ſercom Waſzym toż ſame modlitw, uległości, uſzanowania, i przywiązania
ku Doſtoieńſtwu, i Oſobie tego Nayſzacownieyſzego Zwierzchnika, przypomnienie.

Drugi dnia 28. Lipca według Juliańſkiego, á 8. Auguſta według Gregoriańſkiego Kalendarza pod-
piſany, którym granice Gubernii Wołyńſkiéy za granice Dyecezyi Łuckiéy naznaczaiąc, część Kiiowſkiéy
Dyecezyi do Kiiowſkiéy Gubernii wpadłą, duchownéy Jurisdykcyi Mohilewſkiéy Metropolii przyſądza,
część zaś onéy z Katedrą, i Kapitułą w Zytomiérzu w Gubernii Wołyńſkiey pozoſtałą z Łucką Dyecezyą
iednoczy, zachowuiąc w całości wſzyſtkie prawa, i przywileie Kapitule, i Katedrze ſłużące, á kościoł
Zytomiérſki imieniem wſpół-Katedralnego z Łuckim zaſzczycaiąc, z tym tylko warunkiem, że odtąd nie
Kiiowſkiéy, ale Zytomiérſkiey Katedry, i Kapituły, ma noſić nazwiſko, Biſkupi zaś Łuccy tytułu Biſkupa
Łuckiego, i Zytomiérſkiego używać obowiązani będą, wſzyſtkie dobra do Katedry Łuckiéy i Kiiowſkiéy
przedtym, á teraz do Zytomiérſkiéy należące, poſiadać, i poſſeſſye prawne brać wprzody w Łuckiéy, po-
tém w Zytomiérſkiéy Katedrze, używaiąc do zaſtąpienia ſiebie, i ſwoich Biſkupich obowiązków, Biſku-
pów Suffraganów w Dyecezyi znayduiących ſię, które to Suffragańſtwa tym Dekretem potwierdzaią ſię.

Trzeci pod datą 29. Lipca według Juliańſkiego, á 9. Auguſta według Gregoriańſkiego Kalendarza
zawieraiący prawne przenieſienie Nas od Katedry Kiiowſkiéy do Łuckiéy, i kanoniczne władzą Apoſto-
ſką poſtanowienie, z zachowaniem przy Nas dawney Naſzey Zytomierſkiey ad præſens Katedry, á przy
tym z przyznaniem nieudolności Naſzey łaſkawego Apoſtolſkiego świadectwa, żeśmy prócz właſney Ki-
iowſkiey Dyecezyi maiąc ſobie polecony z rozrządzenia Boſkiego ciężar opieki wielu Kościołow innych
Dyecezyi, przez niemały czas, iako bliżſi podług praw Kościoła, rządząc onemi za zezwoleniem właſnych
Paſterzów, i za ſzczególném Apoſtolſkim na to pozwoleniem, ſprawili ſię w tym powołaniu według po-
winności Naſzey z troſkliwością o pomnożenie Chwały Boſkiey, i o zbawienny duſz pożytek.

Za co wſzyſtko, czyniąc Bogu naypokornieyſze dzięki, i Swięte Jmie Jego wyſławiaiąc, iako Syno-
wie poſłuſzeńſtwa, na głos Oycowſki Namieſnika Chryſtuſowego, Piotra S. Naſtępcy, ſchylamy niedołę-
żne barki naſze pod ciężar wkładany, z wezwaniem miłoſierdzia nieograniczonego, i zaſług niewinney Męk
Jezuſa Chryſtuſa, ażeby i dotąd ſprawowane przez Nas Paſterſtwo według mnoſtwa litości ſwoich chcia
ſądzić, i na dalſze w tymże Urzędzie prace wątłe ſiły pokrzepić Naſze, á ſam w ſprawowaniu Naſzém
ſprawować, i Zbawienie Duſz Krwią ſwoią odkupionych drogiey Owczarni ſwoiey Nam poruczonéy
kierować, i czynić, który ſam ieden ieſt dobry, ieden Swięty, ieden nieomylny Paſterz i Zbawiciel.

Jdąc za tym według świętych przepiſow Kościoła, i wytkniętego w Dekrecie drugim wyżey wzmian-
kowanym porządku, do urzędowego obięcia Katedry naſzey Łuckiey dzień 27 Września r. s. Roku bie-
żącego naznaczamy, na któren iako Duchowieńſtwa Swieckiego i Zakonnego, ktoremu czas i mieyſca
przyległość pozwoli, tak równie wiernych Chryſtuſowych zgromadzenia wzywamy, abyśmy weſpoł
za odebrane dotąd dobrodzieyſtwa Bogu podziękowali, i o dalſze dobra, á mianowicie o nayobfitſze bło-
goſławieńſtwa Boſkie Naſzemu Paſterſtwu ku zbawieniu duſz waſzych ze łzami proſili, ile żeśmy po-
ſtanowili ſobie na ubłaganie miłoſierdzia Boſkiego roſpocząć nnieyſze urzędowanie od czterdzieſtogo-
godzinnego nabożeńſtwa, z wyſtawieniem Nayświętſzego Sakramentu, Kazaniami, i przywiązanemi do
te-

tegoż nabożeńſtwa odpuſtami, offiaruiąc to na intencyę Kościoła Swiętego doświadczaiącego w tym cza-
ſie od Oyca miłoſierdzia, za grzechy ſnadź naſze rozmaitemi dolęgliwościami, á oraz modląc ſię za
Oyca S. Piuſa VI. z nieporownaną mocą duſzy przy tak ſędziwym wieku około dobra Kościoła tro-
ſkliwie pracuiącego, i naydoſkonalſzego heroizmu cnotami Kościoł powſzechny zaſilaiącego, i buduiącego.
A iako we wſzelkich modlitwach publicznych i prywatnych winniśmy z obowiązku poddańſtva, i z ser-
ca wdzięczności, gorliwe czynić modły za naylepſzego Monarchę naſzego PAWŁA I. danego nam od
Boga Pana, á ſtaiącego ſię z dobroci ſwoiey ku nam opatrznym Oycem, który między niezliczonemi Ła-
ſkami na Kościoł naſz mianowicie wylanemi, i tę nam ſwiętą pociechę ſprawił, że w Kościele nowym po-
rządkiem Hierarchicznym poſtanowieni, Bogu i duſzom ſłużemy, i niniéyſzy uroczyſty Obrządek, do którego
wzywam, odbywamy; przeto nayſprawiedliwiey należy abyśmy też w Czaſie niniéyſzych modlitw z gorącemi
łzami błagali Pana Zaſtępow o naydrożſze JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI, i całey NAYIASNIEYSZEY
Familii Zdrowie, o naydłużſze panowanie, o zlanie na Dóm Jego Nayiaśnieyſzy wſzelkich pociech, i
błogoſławieńſtw, o odwrocenie wſzelkich umartwień i zgryzoty, o uſzczęſliwienie Narodow pod Jego
berłem zoſtaiących, ile że z pociechą widziemy, iż ta ſzczęśliwość ludu Sobie poddanego jedynym ieſt
Jego Oycowſkiego Serca żądaniem, i pociechą, á trudow celem. Nieprzepomniéymy też głębokiego we-
ſtchnienia z ſkruchą ſerca naſzego, i pokutą za grzechy, á łączeniem tudzież uczynkow miłoſiernych,
i iałmużn obfitych o odwrocenie ciężkiey plagi morowey zarazy, którą Rok już drugi Prowincye
naſze trapione ſą, od ktorey większego ſzerzenia ſię, że nas ieſzcze Ręka Wſzechmocna przy ſtaraniu,
i czułych zabiegach Rządu zachowuie, ſnadź to czyni dla naſzey przeſtrogi, abyśmy ſię nawrocili, i do
twierdzy naywarownieyſzey do zycia ſię pobożnego uciekli.

W Ciągu trzydniowego Nabozeńſtwa przed ſię bierzemy obrać dzień dla uſtanowienia Sądowey Juriſ-
dykcyi Naſzey, przenoſząc ią z Zytomierza do Łucka, ktorą iako od Boga Nam, Praw Kościelnych, i Kra-
iowych nadaną, nie na obalenie lecz na zbudowanie, nieku uciſkowi, i uſtraſzeniu, lecz ku zabeſpieczeniu
wykonania praw Boſkich, i Kościelnych, ku obronie niewinności, ku powściągnieniu nieporządkow, ku
odwróceniu złego, ku poprawie obyczaiow, ku utrzymaniu każdego do naſzey Jurysdykcyi należącego,
ile z nas ieſt, w obrębie powinności ſwego powołania, ku zapobieżeniu obrazie Boſkiey, ku pocieſze do-
brych ſprawować maiąc, roſpocząc ią chcemy wezwaniem Jmienia Boſkiego w czaſie publicznych mo-
dlitw, á zabeſpieczyć ſię o tych wſzyſtkich wyſokich celach wyborem już na ſtopień Officyalſtwa, już
na urzędy inne Konſyſtorz przy Officiale ſkładać maiące Oſob poſiadaiących publicznie zaufanie przez
ſwoie w Kościele zaſługi, przez ſwoie światło niepoſpolite, przez ſwoie życie przykładu cnót chrze-
ściańſkich pełne, przez znaiomość praw, i miłość ſprawiedliwości niepodeyrzaną.

Z okoliczności też przypadaiących corocznie obrad Kapituły naſzey katedralney Łuckiey w tym
właśnie czaſie, na-zajutrz po Swięcie S. Michała, i zebrania ſię na nie Nayukochańſzych Braci naſzych
Prałatow i Kanonikow, naymilſzą mieć będziemy okazyę naradzenia ſię z niemi o dobro nietylko ſzcze-
golne Kościoła naſzego Katedralnego, ale i ogólne wſzyſtkich Dyecezi naſzey Kościołow, dzieląc ſię z
niemi poſługami duchownemi w tylolicznych obiektach, i obowiązkach Urzędu Naſzego Paſterſkiego, á
do tego dzień 27. 7bra pierwſzego Naſzego do Katedry Łuckiey przybycia, wyſoką ieſt dla nas pamiątką
będąc dniem doroczney naſzey na Biſkupſtwo w Roku 1775 konſekracyi. A iako nie bez pociech ducho-
wnych przychodzi nam przypominać ten dzień, w którym Opatrzności Boſkiey z nieprzewidzianych ſądow
ſwoich podobało ſię wezwać Nas mimo nieudolność Naſzą do tak wyſokiego urzędu, Anielſkim nawet ſiłom
ſtraſznego, tak z drugieyſtrony nie bez nayweiękſzey trwogi ſtawaią nam na myśli ſwięte konſekracyi obrzędy,
i czynności w onych Ducha Swiętego, niewiedząc czyliśmy Łaſki, czyli gniewu godni, á zaś będąc prze-
konani o Naſzych niedoſtatkach, iako też, że do wypełnienia Nayświętſzych obowiązkow Paſterſkiego Na-
ſzego urzędu naywyżſzy doſkonałości ſtopień nie ieſt z ſiebie doſtatecznym, gdy nie my onego przez ſiebie,
ieżeli dobrze, ale łaſka Ducha S. przez Naſzą poſługę ſprawuie, którey to Łaſki Ducha S. gdy Nam do Na-
ſzego, i dla Waſzego zbawienia obfitſzego wylewu potrzeba, ufamy życzliwości waſzey, na ktorą trzy-
letnią z urzędu naſzego poſługą zaſłużyć ſtaraliśmy ſię, ufamy gorliwości, że w modlitwach ſwoich lud wierny,
a w offiarach błagalnych Kapłani tak obecni w Łucku, iakoteż nieprzytomni w całey Dyecezyi weſtchnąć za
nas do Boga zechcą iako My na wzaiem nieprzeſtaniemy wznoſić ręce za wſzyſtkich, hoynych wzywaiąc
błogoſławieńſtw Boſkich, i każdemu w ſzczegolności z ſerca onych życząc. Kończemy za tym Paſterſką
tę, naſzą odezwę ſłowy temi, ktorych niegdyś użył Paweł S. do Rzymian w Rozdz: 15. Scio quoniam
veniens ad vos in abundantia Evangelii Chriſti veniam. obſecro ergo Vos Fratres, per Dominum noſtrum
Jeſum Chriſtum, & per charitatem Sancti Spiritus, ut adjuvetis me in orationibus veſtris pro me ad De-
um, .. ut obſequii mei oblatioaccepta fiat. ut veniam ad vos in gaudio per voluntatem Dei, & refrigerer
vobiſcum. Deus autem pacis ſit cum omnibus vobis. Dan w Berdyczowie dnia 31. Auguſta 1798. Roku.

KASPER BISKUP.

Nro 1056.

Sekretarz Kuryi X. Michał Piwnicki Kanonik Katedr. Zytomierſki.

1798 20

W PANSTWIE JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI PAWŁA I. IMPERATORA I SAMOWŁADCY CAŁEY ROSSYI &c. PANA NASZEGO NAYMIŁOSCIWSZEGO:

KONSYSTORZ GENERALNY DUCHOWNY RZYMSKO-KATOLICKI ŁUCKI.

Przesyłaiąc kopią odezwy Guberskiego Wołyńskiego rządu do J. W. J. X. Biskupa Pastérza pod Nrem 34060. Dnia 22. Oktobra Roku bieżącego uczynioną z wyraźnego zlecenia tegoż J. W. Pastérza stosownie do dawnieyszych rozrządzeń następne WW. J. XX. Dziekanóm, a od nich całemu Duchowieństwu kommunikować się maiące czyni zalecenia.

1mò. Maią WW. JJ. XX. Dziekani nayściśleyszą uczynić indagacyią i pilność, czyli w ich respectivè Dekanatach, nieznayduie się, który z Duchownych Osób tak Swieckich iako i Zakonnych, któryby na wierność Tronowi dotąd niewykonał przysięgi, i czyli o teyże wykonaniu maią pewne zaświadczenie Urzędowe, któryby takowego niemiał, maią zalecić, aby natychmiast o też u Zwierzchności Urzędowych postarał się. A nadto Regestr wszystkich Duchownych Swieckich i Zakonnych znayduiących się w ich Dekanatach, z wyszczególnieniem mieysca, gdzie się który bawi, czym się zatrudnia i iaki ma sposób do życia przesłać do Konsystorza maią podług wzoru i tabelli, która się dołącza. Co wszystko rozumieć się ma i o Xiężach latynizowanych.

2dò. Nikt z Duchownych tak Swieckich iako Zakonnych niema się ruszać z mieysca, na którym zostaie do innego Powiatu, a tém bardziéy Gubernii bez otrzymanego na piśmie pozwolenia od Konsystorza lub samego J. W. Biskupa, i to w konieczney tylko potrzebie, którą Xięża Swieccy sami przez siebie, Zakonne zaś Osoby przez swoich mieyscowych Przełożonych w prozbie na piśmie podać się maiącéy, iako też mieysce, do którego wyiechać i

czas

czas, iak długo w tey drodze zabawić będą musieli, wyrazić maią. Nadto XX. Kapellani, lub pod iakimkolwiek bądź tytułem po Domach prywatnych, nie zaś w Zgromadzeniu, ani przy Kościołach Parafialnych bawiący Kapłani, gdy będą mieli taką potrzebę wyiechania, przy proźbie wyżey wzmiankowaney, maią przyłączyć oraz świadectwa mieyscowego Plebana, który będzie w odpowiedzi, ieżeliby dał komu takowe świadectwo niepewnych obyczaiów i skromności. W tym samym celu ostrzega się także Przełożonych Zakonnych, aby w interessach swoich Klasztorów, a w szczególności na kwestę niewysyłali Zakonników, o którychby dobrey obyczayności i gruntowney zakonności należycie przekonanemi niebyli. Wszyscy zaś ogółem Duchowni starać się maią, ile bydź może, ażeby żaden z nich, zostaiąc w drodze po Domach mieyskich i wieyskich nienocował, ale zawsze w Klasztorze którym, lub Domie Plebana, a w niedostatku tych w Domie poważnego Obywatela.

3tiò. Nikt odtąd Kapellanem bydź niemoże bez instrumentu applikacyi swoiey do Kaplicy. Instrument zaś ten nie będzie wydany ex Officio, tylko aż za poprzedzaiącą Rekommendacyą na piśmie od Plebana mieyscowego, Osoby za Kapellana wybrać się maiącey. W tey Rekommendacyi ma bydź wyrażone Imie, Przezwisko, lata urodzenia i poświęcenia na Kapłaństwo, nauka, zdatność, obyczaie osoby. Ostrzega się zaś, że tylko Zakonnik wieku podeszłego i na usługach Zakonnych stargany, będzie przypuszczony za Kapellana przy Dworze. Niemniey nikt pod Imieniem Teologa, Nauczyciela, Przyiaciela Domu, bawić się niemoże nigdzie bez wiadomości i Pozwolenia otrzymanego na piśmie od J. W. Officyała Generalnego, a w Dekanatach Zytomirskim i Owruckim od J. W. Biskupa Adrateńskiego Suffragana Zytomierskiego. Nie tylko zaś na potym chcący się mieścić w iakimkolwiek charakterze przy Domach Obywatelskich Xięża, ale też i ci, którzy dotąd gdziekolwiek tym sposobem byli umieszczeni, w przeciągu dwóch miesięcy od daty ninieyszey, maią sobie wyrobić takowy czyli applikacyi czyli pozwolenia Instrument i ten mieyscowemu Plebanowi okazać. Czego, gdyby który w czasie zamierzonym niedopełnił, takowemu X. Pleban niezwłocznie ma wzbronić odprawowania Mszy S. i wszelkich Sakramentów administrowania, i Konsystorzowi o tym iak nayprędzey rapportować.

4tò. Obliguie się iako naymocniey W. JJ. XX. Dziekanów, ażeby w czasie wizyty swoiey koniecznie wizytowali wszystkie Kaplice, i o nich, iako też o sprawowaniu się Kapellanow w Rapporcie swoim wierne i dokładne dali zdanie. A Jchmc. XX. Plebani każdy w swoiey Parafii przynaymniey cztéry razy do Roku wizytować będą Kaplice i Kappellanów i Xięży osobno bawiących się na Wsiach dla nayściśleyszey baczności na Jch obyczaie. Przy naypierwszey takowey wizycie albo i nieczekaiąc onéy W. JJ. XX. Dziekani wspólnie z JJ. XX. Plebanami uprasząć będą J. WW. Jchmc. Panow Obywateli maiących Kapellanów, aby raczyli Pisma *viâ Cursoriâ* do Kościołów rozsyłaiące się przesyłać

ſyłać do mieyſc przyległych podług ułożyć ſię maiącego przez W. JJ. XX. Dziekanów w tym celu porządku. A tak tym łaſkawym Jch przychyleniem ſię Kurſorya ſię ułatwi dla JJ. XX. Plebanów niemaiących częſtokroć zręczności dalſzego od ſiebie przeſłania, a co naywięcéy, że nikt tak z Duchownych iako i Swieckich ſkładać ſię nie będzie mógł niewiadomością Ukazów Rządowych i zaleceń Zwierzchności Duchowney, które lubo po Kościołach Parafialnych publikowane bywaią, po większey iednak części niedochodzą do wiadomości tych, którzy w Domowey Kaplicy Mſzy S. ſłuchaią. Tym przeto końcem we wſzyſtkich Indultach na Kaplice dołożone będzie żądanie, przeſyłania przez Kurſoryą wſzelkich Piſm wychodzących od Zwierzchności Duchowney i publikowania onych Ludowi co tychże Kaplic gromadzącemu ſię na Nabożeńſtwo, J. WW. Jchmc. PP. Obywatele zważaiąc tego konieczną potrzebę i obowiązek, iaki ma Juryſdykcya Biſkupia naypilnieyſzey baczności ku dopełnieniu iak nayprędſzym wſzelkich Ukazow Rządowych, a ztąd wypadaiących od ſiebie zaleceń, raczą bydź naydzielnieyſzą Jéy w tém pomocą. Przeto W. JJ. XX. Dziekani podadzą J. W. J. X. Biſkupowi i *Officiis reſpectivis* na piśmie wſzyſtkie Kaplice, wyſzczególniaiąc, w których Parafiach ſię znayduią, ażeby wiedzieć wiele exemplarzy drukowanych Piſm przeſyłać będzie potrzeba.

5tò. Którzy z Xięży Latynizowanych bez żennych zdatni będą ad Curam animarum, o tych JJ. XX. Plebani donioſą ſwemu Dziekanowi, á W. J. X. Dziekan J. W. J. X. Biſkupowi lub Konſyſtorzowi.

6tò. Przełożeni Zakonni ani wyſyłać do innych Klaſztorów, ani przyimować do ſwoich : niemogą Zakonników bez uwiadowienia w przód o tém i wyraźnego Pozwolenia J. W. J. X. Biſkupa. Podobnież o każdym maiącym ſię obłóczyć, lub czynić Profeſſyą, lub Swięcić ſię na kleryka czyli Kapłana, donieść pierwey maią J. W. J. X. Biſkupowi z dokładnym opiſaniem lat urodzenia, Oyczyzny, Edukacyi, zdrowia, obyczaiów, zdatności takowey oſoby i przeſłaniem w kopii wſzelkich świadectw, iakie względem tych wſzyſtkich artykułów mieć może, a nawet zaświadczeń a Communitate dla wzięcia potrzebnego na to pozwolenia, ile, że to ieſt ſtoſownie do myśli *Concilii Triden. Seſſ. XXV. Cap. XVI. de Regularibus.*

7mò. Tenże J. W. J. X. Biſkup nayczulſzy Naſz Paſtérz na miłość ſławy ſtanu Duchownego obowiązuie iako naymocniey JJ. XX. Plebanów, ażeby poſłyſzawſzy o iakim, broń Boże, zgorſzeniu lub nieprzyzwoitym poſtępku którego Duchownego Swieckiego, lub Zakonnego bez naymnieyſzey zwłoki iak nayprędzéy znać dawali do Konſyſtorza.

8vò. Względem ſzkółek będących przy Kościołach ma bydź W. JJ. XX. Dziekanów podawany z każdego mieyſca Rapport na oddzielnym papiérze, a to podług Formy, która ſię tu dołącza. Rapporta zaś te maią bydź przez W. JJ. XX. Dziekanów odſyłane do J. W. Paſtérza lub do konſyſtorza.

9nò. Przypominaią się dawnieysze zalecenia, a żeby każdy z duchownych, do którego przyidzie ukaz, zalecenie i wszelkie Pismo, bądź od J. W. Pastérza, bądź od Konsystorza, bądź ab Officio, lub od Dziekana, chował one u siebie porządnie i w bespieczym meyscu. Cokolwiek zaś do swoiey Zwierzchności będzie pisał, aby Kopią tego u siebie zachował. A W. J. XX. Dziekani wszędzie maią indagować, czyli wszystkie Ukazy Monarsze i z Departamentu Iustic Collegii, iako tez Listy i zalecenia Pastérskie dawnieysze są przy Kościołach, i gdziekolwiek by onych nie było, tam nie z włocznie JJ. XX. Plebani lub Przełożeni Zakonni maią się potarać o ich Kopie autentyczne z Kancelaryi Konsystorskiey, ażeby się nikt potén niewiadomością na próżno niewymawiał.

10mò. Dla zapewnienia się że te zalecenie wszyscy JJ. XX. Plebani, Przełożeni Zakonów, Kapellani i inni Duchowni odebrali, i Kopią u siebie zostawili, W. JJ. XX. Dziekani przeszlą Konsystorzowi Rewersa od każdego z nich oryginalne, rękami Jch podpisane porządnie podług Parafii i Klasztorów i Kaplic w każdéy z nich w szczególności będących. Dan w Łucku Dnia Dziesiątego Miesiąca Nowembra 1798. Roku.

Officiał Generalny X. Kanty Bożydar Podhorodeński Dziekan Kat. Łucki. mp.
Assessor X. Ignacy Mioduszewski Schol. Kat. Łucki. mp.
Assessor X. Marcin Bossakowski Kanonik Katedr. Łucki. mp.

Nro 145.

Sekretarz Michał Augustynowicz. mp.

Bersh.

На подлинныхъ пунктахъ написано собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою тако:

Быть по сему. Декабря 11 дня, 1800 года. С. П. бургъ.

1 й

Верьховная власть, дарованная САМОДЕРЖЦУ отъ Бога, и отеческое попеченіе о благоденствіи ввѣренныхъ свыше ЕМУ народовъ, распространяется равно и на духовенство; по чему оно и повинно хранить къ СВОЕМУ ГОСУДАРЮ, яко самимъ Богомъ избранному Начальнику, всеподданническую вѣрность и оказывать достодолжное послушаніе по словамъ Святаго Апостола Павла: „*Повинуйтесь господіемъ своимъ яко Богу.*„ И повинуйтесь, какъ тотъ же Апостолъ говоритъ, за совѣсть, слѣдовательно должно быть послушно начальству во всѣхъ духовныхъ и мірскихъ дѣлахъ и исполнять волю предписывающую, соблюдать также права и догматы своей вѣры.

2 й

Какъ бѣлое духовенство, такъ и монашествующіе обязаны исполнять во всей точности всякіе законные предписаніи и повелѣніи своихъ начальствъ, а по силѣ церковныхъ своихъ правилъ бѣлое духовенство въ обидахъ своихъ на нижнее начальство должно приносить жалобы своему Епархіальному Архіерею, и въ случаѣ недоставленія симъ удовлетворенія въ Римско-Католицкій департаментъ Юстицъ-Коллегіи а монашествующіе по тѣмъ же церковнымъ правиламъ на нижнихъ начальниковъ, въ сходство института каждаго ордена, имѣютъ жаловаться вышшимъ [illegible] елику для вящшаго въ монашескомъ собраніи спокойствія, церковными законами подъ наказаніемъ запрещено, прибѣгать съ жалобами къ начальству не своего ордена.

3 й

[illegible]онеже каждый Архіепископъ, или Епископъ управляющій ввѣренною ему епархіею, [illegible]сть пастырь порученнаго ему стада, то надлежитъ ему на основаніи постановленія Тридентинскаго собора вѣдать и наблюдать свой долгъ, что онъ не ради [illegible]роскоши, ве[illegible]колѣпія и излишества, но къ трудолюбію и попеченію для про[illegible]лав[illegible] и Всевышняго облеченъ въ сей санъ, и во истинну не надобно со[illegible] народъ взирая на своихъ начальниковъ, что они не мірской суеты, [illegible] и блаженства будущей жизни ищутъ, охотнѣе поселитъ въ себѣ [illegible]ры и невинной жизни; и для того Архіепископы и Епископы [illegible]енную жизнь изъ доходовъ на содержаніе ихъ предопредѣленныхъ, не [illegible]жны [illegible]ладѣть ни въ своихъ, ни въ другихъ епархіяхъ приходами, или же [illegible] полученіи оныхъ стараться.

4 й

Консисторія, въ коей Офиціалъ или Епископскій намѣстникъ есть Предсѣдатель, и которая по судопроизводству относится къ вышшему надъ нею правительству, долженствуетъ во всей строгости правосудія на основаніи духовныхъ законовъ разбирать и судить всякіе дѣла, кромѣ тяжебныхъ и уголовныхъ до разбору гражданскихъ правительствъ относящихся. Приличившихся же въ уголовныхъ преступленіяхъ, по окончаніи надъ ними суда духовнаго, отсылать къ суду гражданскому, куда по общимъ Государственнымъ узаконеніямъ слѣдуетъ.

5 й

Принадлежащія къ монастырямъ и церквамъ сданіи и фундуши на содержаніе

семинаріи

семинарій, школъ и богадѣленъ предопредѣленные, имѣютъ оставаться для означеннаго токмо употребленія; равномѣрно и домы духовныхъ имѣютъ быть свободны отъ всякаго постоя.

6 й

Какъ Селы, деревни, фольварки, земли, лѣса, огороды, сѣнокосы, озера, рыбныя ловли и всякіе тому подобныя угодьи: равномѣрно и денежныя суммы, капитальные и процентныя и прочія бѣлаго духовенства и монашествующихъ стяжаніи, суть общее ихъ достояніе, то и запрещается всѣмъ монастырямъ продавать ихъ, дарить и вымѣнивать равно какъ и отъ нихъ оные отбирать безъ особливаго МОНАРШАГО соизволенія.

7 й

Каждый монашескій орденъ повиненъ избирать для себя настоятелей монастырскихъ, или вышшіе начальники нижшихъ начальниковъ, согласно съ правилами каждаго ордена властію Святой церкви утвержденными. Когда же монашествующіе изберутъ настоятеля монастырскаго, то имѣютъ представлять объ утвержденіи его въ семъ званіи Провинціалу своего ордена; а всѣ Провинціалы должны еже годно доставлять полные и достовѣрные списки всѣмъ настоятелямъ монастырскимъ Юстицъ-Коллегіи въ Римско-Католическій департаментъ, донося оному такъ же о всѣхъ перемѣнахъ по смертному случаю или по другому обстоятельству встрѣтиться могущихъ въ теченіи годоваго времяни до присылки новыхъ списковъ. Сами же Провинціалы избираются или назначаются по правиламъ своего ордена, но объ утвержденіи ихъ обязанъ орденъ представлять помянутому департаменту, а сей Сенату.

8 й

Епархіальнымъ Архіереямъ въ таковые выборы невмѣшиваться, ибо имъ трудно каждаго въ особенности ордена знать постановленіи и правила; вмѣсто же того должны они заниматься управленіемъ бѣлаго духовенства и строгое им[illegible]ть надзираніе надъ ихъ поведеніемъ и поступками.

9 й

По елику изъ церквей и сданій нѣкоторыхъ порядочнѣйшихъ монастырски[illegible] видно, что монахи не всуѣ обращаютъ свои доходы, а въ славу всевышня[illegible] и на украшеніе мѣстъ, то сдача отчетовъ нижшимъ, а отъ сихъ вышшимъ на[illegible]чальникамъ, должна остаться по обыкновенію издревлѣ въ монастыряхъ на[illegible]блюдаемому; а Епархіальнымъ Архіереямъ смотрѣть, дабы [illegible] духовенства, и имянно: прелатовъ, канониковъ, плебановъ [illegible] великолѣпіе и излишества обращались, но по предписанію [illegible] на необходимые надобности были употребляемы.

10 й

Когда въ монастыряхъ, гдѣ находятся Архимандриты или [illegible] церквахъ Епископы, Суфраганы, и Митрою удостоенные Аббаты, [illegible]ется праздное по сему званію мѣсто: Епархіальный Архіерей избравъ заслуженнаго и примѣрнаго житія Кандидата представляетъ объ немъ Юстицъ-Коллегіи Римско-Католицкому департаменту, а сей имѣетъ внесть рапортъ въ Сенатъ.

11 й

Запрещается епархіальнымъ Архіереямъ никому изъ бѣлаго духовенства и ни подъ какимъ предлогомъ болѣе одного прихода въ управленіе не давать, и ни кто не долженъ стараться о полученіи другаго прихода; по елику и то и другое церковными правилами запрещается.

12

12й

Каждый монастырскій настоятель при смѣнѣ его отъ должности повиненъ дать своему преемнику вѣрный во всѣхъ приходахъ и расходахъ отчетъ и сдать по описи всякаго рода монастырскія и церковныя вещи, равно архивъ и библіотеку въ надлежащемъ порядкѣ подъ присмотромъ Провинціала своего ордена.

13й

Каждому мѣстному монастырскому настоятелю прилѣжно наблюдать, дабы всѣ въ монастырѣ ненарушимо сохраняли то, въ чемъ добровольно учинили обѣтъ предъ Богомъ; въ противномъ же случаѣ на основаніи законовъ и постановленій своего ордена виновныхъ имѣютъ исправлять, а о неповинующихся доносить своему Провинціалу. Естьли бы же, паче чаянія, какой орденъ не соблюлъ своихъ обязанностей, тогда долгомъ будетъ епархіальнаго Архіерея предостерегать и увѣщевать начальствующихъ того ордена.

14й

Дабы иночество и монашеская дисциплина не пришла въ разслабленіе обязаны Провинціалы ежегодно одинъ разъ, а естлибъ востребовала надобность, и болѣе, посѣщать и осматривать монастыри своего ордена, входить въ хозяйственное распоряженіе и на крѣпко смотрѣть, наблюдаются ли во всей точности орденскіе постановленіи.

15й

Епархіальные Архіереи не должны отнюдъ позволять монахамъ носить одѣжды употребляемой бѣлымъ духовенствомъ, ибо съ такою перемѣною перемѣняются и примѣрные монашескіе нравы; а за симъ слѣдуетъ свободнѣйшее обращеніе, нарушающее учиненные предъ Богомъ обѣты, и по тому буде въ которой епархіи находятся монахи въ одѣяніи употребляемомъ бѣлымъ духовенствомъ, обязаны мѣстные Архіереи согласно съ постановленіемъ Тридентинска[...]бора таковыхъ отослать въ монастыри ихъ ордена: равномѣрно Епархіальные [...]хіереи не должны давать монахамъ приходовъ въ управленіе, дабы чрезъ то [...]дали случаю преступить имъ обѣтовъ нищеты данной предъ Богомъ.

16й

Архіепископамъ и Епископамъ предоставляется право посѣщать и осма[...]ивать во всякое время приходскія церкви, да и тѣ монастыри, коихъ по[...]ченіе Тридентинскимъ соборомъ позволено, и сей осмотръ отправлять са[...]ъ или препоручать другому.

17й

[...]ченіи монашескихъ обѣтовъ должны наблюдаемы быть предписаніи Три[...] собора и орденскіе постановленіи.

18й

[...] монахи многія имѣютъ по ихъ ордену обязанности и разныя испра[...] должности, и по тому начальникъ ордена для соблюденія порядка [...]жденъ бываетъ перемѣнять монаховъ изъ одного въ другой монастырь и посылать на мѣста больныхъ и умершихъ другихъ: то естьли бы въ семъ случаѣ предварительно относиться къ епархіальнымъ Архіереямъ, послѣдовало бы въ теченіи монастырскихъ распоряженій и дѣлъ замѣшательство и остановка; а по сему предоставляется Провинціаламъ по прежнему обыкновенію, гдѣ только имѣются ордена ихъ монастыри, пересылать монаховъ изъ одной епархіи въ другую по билетамъ гражданскаго правительства той Губерніи, отъ куда кто пересылается. Безъ вѣдома же своего начальства не должно монаху ни подъ какимъ предлогомъ, даже на самое кратчайшее время отлучаться отъ своего монастыря, въ какомъ случаѣ епархіальные Архіереи непремѣнно таковыхъ

самовольно

самовольно отлучающихся должны отсылать обратно въ ихъ монастыри.

19 й

Запрещается духовенству говорить на кафедрѣ или издавать сочиненіи о дѣлахъ политическихъ, наипаче же относительныхъ до Государственнаго Правленія, а упражняться имъ по обѣтамъ и долгу своему въ Христіанскихъ добродѣтеляхъ и богомысліи.

20 й

Дабы развратъ нечувствительнымъ образомъ не могъ вселиться въ монахахъ, должны ордеискіе и монастырскіе начальники неослабное имѣть смотрѣніе, чтобъ духовные размышленіи по обыкновенію каждаго ордена наблюдаемы были безъ упущенія, посредствомъ коихъ основательнѣйшее займутъ они для себя поученіе, чемъ Богу, Святой Его церкви и своему ГОСУДАРЮ обязаны, и чистосердечное воспріимутъ желаніе всему тому удовлетворять по крайней силѣ и возможности сказано бо у Іеремія Пророка: „Раззореніемъ раззорена „есть вся земля яко ни единъ есть, иже размышляетъ сердцемъ.„ Ибо не одежда дѣлаетъ монаха монахомъ, но примѣрное и незазорное житіе соотвѣтсвующее поученіямъ и совѣтамъ Христа Спасителя.

21 й

Епархіальные Архіереи по предписанію Тридентинскаго собора не должны нарушать права употребляемаго во Святой церкви отъ пятаго вѣка Христіян[illegible] и лишать ктиторовъ въ разсужденіи одобренія ими особъ къ полученію [illegible]риходовъ въ ктиторскихъ владѣніяхъ, отвергая рекомендуемыхъ ими достойныхъ въ тому духовныхъ; ибо тогда въ духовномъ правленіи все идетъ порядочно, когда дѣлается по правамъ и законамъ.

22 й

Что же касается до монастырей женскихъ, то оные состоять имѣютъ по прежнимъ церковнымъ правиламъ въ управленіи епархіальныхъ Архіереевъ, съ тѣмъ однакожъ, что они не должны входить ни въ какіе распоряженіи и касаться до имѣній недвижимыхъ и капиталовъ тѣмъ монастырямъ принадлежащихъ, которые въ монастыряхъ женскихъ управляются на томъ же основаніи, какъ въ мужескихъ.

23 й

Дозволяется на конецъ Архіепископамъ и Епископамъ во всемъ, что токмо общей и церковной пользѣ служить можетъ, и что невыходитъ изъ предѣловъ власти сопряженной съ ихъ саномъ, подавать проекты [illegible] Коллегіи въ Римско-Католицкій Департаментъ, котораго долгомъ да будетъ ихъ разсматривать и представлять по томъ съ своимъ мнѣніемъ на утвержде[illegible] Сенату.

На подлинныхъ пунктахъ подписано:

Епископъ Іоаннъ Бениславскій.
Архимандритъ Іосифъ Бышковскій.
Совѣтникъ Людвигъ Сестренцевичъ.
Асессоръ Василій Копецкій.

По листамъ скрѣпилъ Секретарь Василій Ранчевскій.

1801

БОЖІЕЮ МИЛОС[ТІЮ]

МЫ АЛЕКСАНДРЪ ПЕРВЫЙ

Императоръ и Самодержецъ

ВСЕРОССІЙСКІЙ,

и прочая, и прочая, и прочая.

Объявляемъ всѣмъ вѣрнымъ НАШИМЪ подданнымъ.

24

Среди скорби и печали нанесенной НАМЪ внезапною кончиною любезнаго Родителя НАШЕГО Государя Императора ПАВЛА I го, къ вящшему усугубленію горести НАШЕЙ получили МЫ плачевное извѣстіе, что любезнѣйшая Сестра НАША Государыня Великая Княгиня АЛЕКСАНДРА ПАВЛОВНА Эрцъ-Герцогиня Австрійская въ 4 й день сего мѣсяца послѣ девяти-дневной болѣзни скончалась. Бога всемогущаго, коего недовѣдомымъ судбамъ угодно было таковыми ударами испытать терпѣніе НАШЕ, призывая въ единое СЕБѢ утѣшеніе, МЫ увѣрены, что всѣ НАШИ вѣрноподданныя, любя и почитая кроткія добродѣтели преставльшіяся, раздѣлятъ съ НАМИ скорбь НАСЪ объявшую, и возшлютъ мольбы свои ко Всевышнему, да въ мирныхъ сѣняхъ Ангельскихъ душу Ея водворитъ и упокоитъ. Данъ въ Санктпетербургѣ Марта 31 дня 1801 года.

На подлинномъ подписано собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою тако:
АЛЕКСАНДРЪ.

Печатанъ въ Санктпетербургѣ при Сенатѣ Апрѣля 1 дня 1801 года.

25

IN IMPERIO SUÆ IMPERATORIÆ MAJESTATIS ALEXANDRI PRIMI IMPERATORIS ET AUTHOCRATORIS, TOTIUS RUSSIÆ &c. &c. &c. DOMINI NOSTRI CLEMENTISSIMI.

GASPAR CASIMIRUS COLUMNA CIECISZOWSKI

Dei & Apostolicæ Sedis Gratiâ Episcopus Ecclesiarum Romano - Catholicarum Luceoriensis & Zytomiriensis, Ordinum Alexandri Nevensis, Aquilæ Albæ, & Sancti Stanislai Eques.

Universo Clero Regulari Diœcesis Nostræ Luceoriensis, Nobis in Christo Dilecto, Salutem gratiam & pacem à DEO Patre Nostro & Domino nostro Jesu Christo.

Minimè Vos ambigere existimamus Fratres in Christo dilectissimi, quod semper sitis in corde Nostro, cupiamusq; Vos omnes in visceribus JESU Christi, ut quemadmodum in defensione & confirmatione Evangelii socii estis laboris Nostri, cooperariorumque Nostrorum, ita charitas Vestra magis ac magis abundet in scientiâ, & in omni sensu, ut probetis potiora, sitis sinceri, & sine offensa in diem Christi, repleti fructu justitiæ per JESUM Christum in gloriam & laudem DEI. Hujus quippè Pastoralis Nostræ erga Vos necessitudinis in diversis rerum mutationibus luculentissima dare Vobis argumenta nunquam desivimus, & Sacra Instituta Vestra eo propensiori affectûs sensu constanter prosecuti sumus, quo copiosiorem ex eis utilitatem juxta saluberrimam Divinorum Fundatorum Vestrorum intentionem in omnes Episcopalis sollicitudinis nostræ partes promanaturam non inani nobis semper promittebamus omine. At novam ad præsens probandi hoc in Vos desiderium Nostrum occasionem nanciscimur, dùm nova ex Romano-Catholico Ecclesiastico Collegio pervenit ad Nos Ordinatio, cujus quintus Articulus Vestrarum Regularium Communitatum gubernationem præcipuè concernit.

Super hanc itaque Vos respicientem ordinationis partem, quædam Vobis exponenda, atque hinc nostrum erga Vos plenum addictionis significandum animum, nec non in sequelam dictæ Ordinationis, quædam à Vobis, seu à Regularibus Superioribus Vestris exigenda per nostras præsentes constituimus litteras.

1. Et inprimis; cum summa gratitudine excipienda est à Vobis illa Clementissima Augustissimi JMPERATORIS Domini Nostri benevolentia, per quam Hic nunquam satis deprædicandus Supremus Russiarum Moderator Suam erga Regularia Instituta Vestra testatur æstimationem, eamquè integrè manuteneri, & secundum præscriptas à suis respectivis Institutoribus Regulas in suo conservari vigore, gratiosissimè demandat, Vestræ proinde obligationis est, ut Eundem Augustissimum Dominum cum tota Sua Augustissima Familia misericordiis Divinis commendare, continuis ijsquè ferventissimis precibus nunquàm cessetis. Cùm vero præscripta Regularum Vestrarum à supremo Regimine tanti esse judicentur momenti, quantus Vos ipsos occupare stimulareque debet zelus, ut quam exactissimæ earundem Regularum observationi insistere pro unico illoqué enixissimo proponatis Vobis studio, Regularisque disciplinæ ne minimum quidèm tolleretur à Vobis detrimen-

Dederkały

detrimentum? Hic Regularum pretiosissimus liber sit semper præ manibus Vestris, eoquè solo ad exemplum unius S. Cœnobitæ contenti, illius monitis omnes Vestras cogitationes, verba & opera dirigite, illo duce ut ad scopum vocationis Vestræ, quæ in sublimi perfectione Evangelica consistit, tendatis, utamini, neque satis esse putetis, ut eædem Regulæ in Refectorio certis diebus Vobis relegantur; ast, ut quilibet vestrum spiritu Sancti Institutoris sui se repleat, ejusdem præscripta penes se habeat, ac ex illis modum sese in omnibus occurrentiis gerendi quotidie hauriat: Requirimus proindè RR. PP. respectivos Superiores Provinciales, quatenùs si copias typo impressas dictarum Regularum conquirere nequeant, ad eas etiam describendas subditos sibi Regulares obstringant, ita enim facili negotio fiet, ut unicâ etiam quotidie descriptâ paginâ, quilibet Regularis respectivæ Regulæ suæ opus completum brevi apud se habere valeat, unde omnes Regulares conformando vitam suam ad tramites traditæ sibi per Sanctos Fundatores suos Institutionis, mutuò quoque animabunt se se exemplô, quo nihil est efficacius, ut dignè ambulent vocatione, quâ vocati sunt, hacque in parte Superiores tam Provinciales, quám locales cæteris præituros minimè dubitandum nobis esse censemus.

2. Quandoquidem per Supremum Mandatum prohibitus est sub criminalibus etiam pœnis recursus omnibus Regularibus ad quosvis Superiores extra limites JMPERII Rossiaci manentes, in tali proindè statûs vestri positione Fratres Dilectissimi, locum habent antiquæ circa Communitates Vestras SS. Canonum dispositiones, reperitisque in Nobis, quos licet immeritos posuit Spiritus S. regere hanc vastam Diœcesim, sinceram de corde puro, ac erga bonum Vestrum semper effusam voluntatem, ut omnibus exigentiis, Vestris Pastoralia ministremus officia, & sicut jam scitis, cùm etiam Delegationis Apostolicæ muniti simus Authoritate, in nulla re Vobis deesse volumus; si qua virtus, si qua laus disciplinæ, si cujusvis prosperitatis incrementum, æquè ista pulsant erga Vos sollicitudinem nostram, ac erga Sæcularem Clerum, unius quippe corporis Christi membra estis, & si unum membrum patitur, necesse est, ut omnia compatiantur membra, sique unum membrum in honore est, omnibus membris exindè gaudium evenit; tali desideratissima unione cum Clero Sœculari sub uno vigilantiæ nostræ Capite Vos conjunctos esse cupimus, utquè nihil Vos scindat ad invicem, ubi enim, ut ait Apostolus, zelus & contentio, ibi inconstantia & omne opus pravum. Ne quidèm cogitare possumus Fratres Dilectissimi, ut Nos sub alio, quàm sub tenere amantis Vos Patris, considеretis obtutu, aut ægrè feratis, si quæpiam Paterna monita Vobis dare & salutares quaspiam Ordinationes pro bono Conventuum Vestrorum regimine condere adigamur, ista enim non animo dominandi in Vobis, sed unico profectuum Vestrorum adaugendorum fine executioni mandabimus.

3. Insistentes ulterius supra laudatæ Ordinationi opus habemus, ut de omnibus Regularibus Personis in unoquoque Conventu manentibus, cum suo locali Superiore adæquatam recipiamus notitiam, atquè de eorum Nominibus, Cognominibus, ætate, Officio, habilitate, tempore vocationis Religiosæ, scientia, & aliis qualitatibus rectè elaborata nobis exhibeatur Tabella, & licet non possimus laudare frequentes Regularium de Conventu ad Conventum mutationes, quas magis dissipationem Spiritûs Religiosi, & quærelarum occasiones, quàm aliquam utilitatem adferre compertum est, si tamen legitima quæpiam necessitas hujusmodi mutationes exigat, id per Superiores Provinciales antequam Religiosus ad alium Conventum se transferat, Nobis exponatur. Tum eosdem RR. PP. Superiores Provinciales obstringimus, quatenùs quolibet Annô in Mense Octobri elenchum subjectorum sibi Regularium ad manendum in Conventibus Diœcesis Nostræ destinatorum, cum supra specificatis indigitationibus ad nos transmittant, ut idem elenchus typis mandari possit. Porro maximopere cavemus, ut in Conventibus curam animarum annexam habentibus, ille Religiosus, qui Parochi officium commissum sibi habet, nullatenùs è loco moveatur, donec alter in idem officium prævió Examine absolutis; spiritualibus quinque saltem dierum exercitiis, per Institutionem Canonicam substituatur.

4. Præter supra dispositam Personarum Regularium Tabellam, volumus insuper, ut quàmprimum ad Nos transmittatur status uniuscujusque Conventûs quò ad bona, Summas Capitales, ac cæteros omnis generis Proventus, nec non quò ad præscriptas à Fundatoribus seu In-

scripto-

ſcriptoribus reſpectivas Obligationes; certamque facimus nobis fiduciam, quód iſta omnia, prout ſunt, abſque omni recelatione, & cum accurata quarumvis circumſtantiarum deſcriptione, opportuniſquè adnotationibus nobis exhibebuntur, utpotè ſuper his omnibus noſtra oneratur inſpectio, & de his omnibus ratio reddenda nobis incumbit. Neque putamus Fratres dilectiſſimi, ut hac in parte à debita ſinceritate deviare velitis, quod multas Vobis inferre poſſet moleſtias, experti quippe eſtis, quantùm jam manutenendæ jurium & fundationum Veſtrarum integritati allaboravimus, quantumve omni ope & interventione noſtrâ egimus, ut Conventus Veſtros ab omni præcuſtodiremus injuria; & nunc ſummopere gratum erit Nobis, ut omnem impendamus conatum ad defenſionem quarumvis proprietatum Veſtrarum, poſiti enim ſumus ad conſulendum providendumquè omnibus negotiis Veſtris, atq; ad præſervandos Vos ab omnibus adverſis. Ex quo autem nonnulli Conventus deſcriptiones interni & externi ſtatus sui juxta præſcripta à Nobis Schemmata ex præteritis viſitationibus Nomine Noſtro factis nondum Nobis conſignarunt, ad illas proindè nobis quamprimùm transmittendas, Eos obſtringimus.

5. Nihil ferventius deſideramus, quàm ut omnes Regulares providentes bona non ſolum coram DEO, ſed etiam coram hominibus ita piè, modeſtè, & exemplariter ubivis locorum ſe gerant, quatenùs apud omnes optimam exiſtimationem debitumquè virtutibus Evangelicis, quas in ſe exprimere tenentur, reſpectum ſibi concilient, ut omnis, qui ex adverſo eſt, vereatur, nihil habens malum dicere de illis, maximoperè proindè eoſdem Regulares hortamur, & obligamus, ut quandocunque abſoluta & indiſpenſabilis neceſſitas, ipſos extra Clauſtra morari adegerit, ſemper ſublimis ſtatûs ſui ſint memores, & tanquàm homines DEI converſationem ſuam ſanctam cæloquè dignam exhibeant, & ſi quospiam Religioſos ad Capellanias aulicas deſtinari contingat, pro munere hujuſmodi RR. PP. Superiores Provinciales, nonniſi Religioſos ætate maturiores, in Spiritu vocationis ſuæ perfectius fundatos, ſcientiæ ſacræ copioſiori lumine imbutos, Viros verè exemplares ſeligant, taliterque ſelecti Capellani non aliter, niſi facultate à Nobis, ſive ab officio Noſtro in ſcriptis obtentâ, ad deſignatas ſibi aulas manere poterunt.

6. Cùm de omnibus ad regimen Conventuum Regularium pertinentibus, de eorum conformi ad præſcripta Regularum ordinatione, ac de quibusvis majoribus qui in illis contingere poſſunt eventibus, plene inſtructos nos eſſe oporteat, ut in quovis caſu de opportunis provideamus remediis, exigimus proindè à RR. PP. Superioribus Provincialibus, quatenus nos de præmiſſis adæquatè informent, actus viſitationum ſuarum & Decreta reformationum, quæ sub easdem viſitationes ab illis sunt prolata nobis communicent, ſi quid exorbitans in aliquo Conventu repererint, ſi aliquam damnificationem in rebus Eccleſiæ aut Conventûs deprehenderint, & alia quævis opportuna nobis cum exactis omnium circumſtantiarum indigitationibus exponant, & deferant, de Studiorum modo, & ordine, de Authorum ad eadem ſtudia usu, de ſtudentium numero, eorumque profectu, de conferentiis Caſuum conſcientiæ earumquè temporibus, tum deniquè jam de adimpletione Decretorum Reformatoriorium in viſitationibus nomine noſtro factis, prolatorum, jam de obſervatione omnium articulorum Paſtoralis Epiſtolæ Noſtræ ad omnes Regulares ſub data Luceoriæ die 12. Menſis Februarii Anni proxime elapſi 1801. manatæ, tandèm an in ſingulis Conventibus omnes ſcripturæ Regiminis publici, Literæ Noſtræ Paſtorales, atque ordinationes Conſiſtoriales reperiantur, informatos nos reddant, opinionemquè ſuam, quid pro bono uniuscujusque Conventûs ſtatuendum veniat, nobis aperiant, nos etenim quoque captata prima opportunitate, ſive in Perſona Noſtra, ſivè per deſignandos à nobis bene delectos Viros, viſitationem omnium Conventuum, auxiliante infirmitatem noſtram Divina gratiâ, aggrediemur, ut conſolemur Fratres Dilectiſſimi, invicem in fidem noſtram atque veſtram, ut quantùm Deus Nobis dederit, impertiamur vobis gratiæ Spiritualis, ut gaudio repleamur in Domino, ſi in obſervatione diſciplinæ Regularis refloreatis, ut cognoſcamus fidelitatem Veſtram in adimplendis præcriptis per Fundatores veſtros obligationibus, in manutenendis ſartis tectis Eccleſiarum, Conventuum & aliorum quorumvis ædificiorum, tùm ut videamus profectum Veſtrum in ſcientiis divinis, in lectionibus Sacræ ſcripturæ, atque SS. Patrum, quarum tradendarum

rum utili methodo, & quam optatiſſimo incremento præcipuam ſacrabimus operam. Ad hæc itaquè omnia, in futura viſitatione noſtra rite exequenda, ſuper ſingulis præ expreſſis Articulis RR. PP. Superiores Provinciales ſuo nos prævenire lumine, ſuumque nobis ſuggerere judicium non grave habebunt, nobiſq; perquam jucundum erit, ex illorum conſilio ad ea omnia, quæcunque ſancta, quæcunque amabilia, in ſingulis Conventibus conſtituenda, procedere.

7. Commendandum quoque omnibus Regularibus eſſe cenſemus, ut noviſſimam Ordinationem Noſtram, quam ſuper Recollectionibus bis per annum in Communi inſtituendis, ac ſuper Examinibus jam ad obtinendam approbationem pro excipiendis Confeſſionibus Sacramentalibus, jam ad ordines ſuſcipiendos ſubeundis, ſub data Luceoriæ die 17. Menſis Februarii Anni elapſi 1801. nuper edidimus, bene ſibi notam habeant, ut ex illa ſeſe informent quomodo pro commoditate omnium, Regularium etiam Sacerdotum, ne Luceoriam è diſtantibus præſertim locis venire cogantur, dicta ordinaverimus examina & quàm enixè deſideremus, ut illi præſertim Regulares, qui curæ animarum navant operam, ſe ſe Parochis ſæcularibus in abſolvendis Recollectionibus conjungant, utpotè exercitia Recollectionum iſtarum peculiariter ad Sacerdotes adminiſtrandis Parochiis deditos, atque ad ritè perficiendas omnes rectoribus animarum incumbentes obligationes, adaptantur; Ex hac inſuper Ordinatione diſcent Regulares, quomodo reſolutiones caſuum conſcientiæ, per DD. Decanos tranſmitti ſolitæ, atque conciones ab eis habitæ tempore præfatorum examinum ab examinandis produci debent. Quæ omnia, ut à præfatis Regularibus adimpleantur, RR. PP. Superiores Provinciales interpellamus & ſummopere obteſtamur,

8. Minimè ſperamus, ut quandopiam in triſti reperiamur caſu, recipiendi à Regularibus aliquas contra ſuos Provinciales Superiores quærelas, easquè tranſmittendi ad Collegium Romano - Catholicum Eccleſiaſticum; omnes quippe Regulares per Sacrum obedientiæ votum abnegationem propriæ voluntatis ſolemniter profeſſi, Superiorem ſuum Provincialem, uti Patrem, viceſquè ipſius DEI gerentem, conſiderare tenentur, eiquè in omnibus honeſtis, licitis, ac à Regula præſcriptis humiliter deferendo, illorum voce & manuductione ſe tanquam cæcos, prout ait S. Bernardus, circumduci ſinere debent. Non dubitamus quoquè, quod Superiores Provinciales ſubjectorum ſibi Regularium regimen, affectu paterno gerent, de eorum animæ, & corporis ſalute, ſolliciti erunt, in illorum mores, obſervantiam Regularem, in ſcientiis profectum, vigilem inſpectionem habebunt, tanquàm pro his omnibus commiſſis ſibi animabus, diſtrictiſſimam coram Judice DEo rationem redditurі, ſubjectis poteſtati ſuæ filialem erga ſe inſpirare curabunt amorem, qui, omnia juſſa illorum, alacri promptoquè animo exequi faciet, virtutemquè ſvavem & amabilem reddet; & ſi delinquentes omnino punire juſtitia exigat, nulla ſeveritas charitatem in Superiore extingvat, & quantùm maximô odio delictum perſequendum eſt, tantùm delinquens ad correctionem amandus, ut non ſpiritus vindictæ, ſed amor menſuram pœnæ deſignet.

Sitis itaque omnes Fratres dilectiſſimi, ſolliciti ſervare charitatem in vinculo pacis, ſtate in fide Solemnium Promiſſorum veſtrorum, confortamini in Sacra diſciplina vocationis Veſtræ, viriliter agite contra omnes mundi illecebras, ac omnimodè Eccleſiæ DEI, quæ vos tantis exornavit gratiis, utiles Vos reddite, & DEUS dilectionis, & Pacis erit ſemper vobiſcum. Dedimus Luceoriæ, Die decima Menſis Februarii, Annô Domini Milleſimô octingenteſimô ſecundô.

GASPAR EPISCOPUS.

Nrô. 67.

Secretarius Michaël Piwnicki Canonicus Cathedralis Zytomirienſis.

W PANSTWIE JEGO JMPERATORSKIEGO MAJESTATU ALEXANDRA I. JMPERATORA I SAMOWŁADCY CAŁEY ROSSYI &c. &c. &c. PANA NASZEGO NAYMIŁOSCIWSZEGO.

KASPER KAZIMIERZ *KOLUMNA* CIECISZOWSKI, z Bożéy i Stolicy Apostolskiéy Łaski, Biskup Rzymsko-Katolickich Kościołów Łucki i Zytomiérski, Orderów S. Alexandra Newskiego, Orła Białego i S. Stanisława Kawaler.

Wszystkiemu Duchowieństwu Swieckiemu i Zakonnemu, tudzież wiernym Chrystusowym Diecezyi naszéy Łuckiéy i Zytomiérskiéy, nam w Chrystusie naymilszym, zdrowie w Panu, Błogosławieństwo Nasze Pastérskie, i łask Boskich nayobfitsze pomnożenie.

Po wstępie naszym do włożonego z woli Boskiey na nas Rządu téy Diecezyi, przed piérwszym zaraz nadchodzącym w ten czas czterdziestodniowym postem, przesłaliśmy do was naymilsi, głos nasz Pastérski, w którym wystawiliśmy wam całą świętość, ważność, i użyteczność tego z podań Apostolskich początek swóy biorącego, i od wszystkiego Chrześciaństwa z naywiernieyszą uległością zawsze szanowanego prawa, którym Kościół przepisuiąc nam uroczystą przez dni czterdzieści wstrzemięźliwość, naśladowcami JEZUSA Chrystusa nas uczynić, do przynoszenia godnych owoców pokuty usposobić, od ściéżek grzechu na drogę cnoty i sprawiedliwości naprowadzić, przystęp do Tronu miłosierdzia Boskiego nam ułatwić, a na koniec nie tylko do świątobliwego obchodzenia, ale też doskonałego w życiu naszym wyobrażenia naycelnieyszych taiemnic zbawienia naszego, to iest męki, śmierci, i Zmartwychwstania Zbawiciela przygotować nas usiłuie.

Niepowinniśmy wątpić, że od zaczęcia tego czasu przyiemnego, tych dni zbawienia, wszyscy wspólną z nami o dobro dusz łączący troskliwość tak Parafialni Rządcy iak Swieccy i Zakonni Kapłani wszczególności opowiadanie słowa Bożego, powierzone sobie maiący, w myśl pomienionego Pastérskiego głosu naszego, który i w następne lata ponawiać staraliśmy się, nie omieszkali z naymocnieyszą gorliwością wszystkie pobudki przekładać ludowi, aby nie udaremniał obfitych łask, które Bóg w teraznieyszey tak świętey porzę ofiarować mu raczy; aby szukał Pana, gdy znaleziony bydź może, i wzywał go, kiedy litość swoią nachyla. *Quærite Dominum dum inveniri potest, invocate eum dum propè est.*

Wierni obowiązkóm powołania waszego kochani w Chrystusie Bracia i pomocnicy Pastérstwa naszego, wystawialiście iuż zapewne, w naukach i upominaniach waszych, do poruczonego staraniu waszemu ludu, iak prawo postu podług Augustyna S. (*Epist: 119. ad Januar:*) wspiéra się na Xięgach starego Zakonu, w których opisany iest post Moyżesza i Eliasza, iako też na Ewangelii, gdy Zbawiciel nasz pościł dni czterdzieści, skąd daie się widzieć, że

Ewangelia w téy mierze nieróżni się od prawa i Proroków, a lubo mówi daléy ten Swięty Nauczyciel: niemożemy tak, iak Zbawiciel przez dni czterdzieści, wstrzymać się od wszelkiego pokarmu, należy iednak abyśmy według możności naszey naśladowali go w poście, równie iak w cierpliwości, litości, i doskonałéy miłości. Na równey więc szali, kładziony iest post, z innemi naycelnieyszemi cnotami, w których nam JEZUS Chrystus naśladować siebie roskazał; a tak od zachowywania postu nikt kto tylko wyznaie Chrystusa wyymować się niemoże, iako w mowie swoiey do Zakonników, przekładał Bernard Swięty (*Serm:* 3. *de Quadr::*) Teraz pościć z nami równie będą Panowie i Xiążęta, Duchowieństwo i lud, szlachetni i pospolici ludzie, razem bogaci i ubodzy.

Zwolniona znacznie iest teraz postu surowość, iak w piérwszych Kościoła wiekach utrzymywana była, gdy z niéy niepozostał tylko obowiązek utrzymywania się od mięsnych i maślnych potraw, nieiedzenia tylko raz na dzień o południu z pozwolonym małym w wieczór posiłkiem; ieżeliż kto bez sprawiedliwych i zwierzchności Kościoła przełożonych przyczyn tak osłodzonego nawet umartwienia niedopełnia, a tak nieczyni różnicy między czasem postu, i innemi wolnemi od niego dniami, znać oczywiście daie że nie iest Uczniem Chrystusa ani Synem Kościoła, że się stał godnym łez nieprzyiacielem Krzyża Chrystusowego, że zatopiony w samym tylko dogadzaniu ciału swoiemu, z Chrześcianina zamienił się zupełnie w zwierzęcego człowieka, i niesłuchaiąc Kościoła przykazuiącego władzą sobie od Chrystusa nadaną, samego Chrystusa niesłuchaś i przeto spełni się na nim co mówi Prorok o Izraelskich przestępcach, że ieszcze niepochłonie zupełnie zakazanego pokarmu, a gniéw Boski zstąpi na niego. *Adhuc escæ eorum erant in ore ipsorum, & ira Dei descendit super eos.* (*Psalm.* 77.

Ale daremne byłyby te wszystkie nayzbawiennieysze przekładania wasze bracia kochani; i nayściśley zachowany post od ludu powierzonego straży waszey, niemoże mieć przyiemności w oczach Boskich, ieżeli powstanie z grzechów, poprawa obyczaiów, odmiana życia, i doskonała pokuta, wstrzemięźliwości od pokarmów towarzyszyć nie będzie; bo ten iest iedyny koniec, który w ustanowieniu postu zamierzył Kościół, abyśmy przez umartwienie ciała oczyszczaiąc dusze nasze i przytłumiaiąc w nas burzące się przeciwko prawu rozumu pożądliwości znaleźli się godnemi miłosierdzia Boskiego i szczęśliwie odzyskali te łaski, z których nas wyzuły nieprawości i zbrodnie nasze. Tak prawdziwie święty będzie post nasz, do czego upomina nas Bóg przez Proroka. *Sanctificate Jejunium* (*Joel.* 2.) Takim postem, z którym łączyć będziemy skruszone i upokorzone serce przebłagamy Boga, iak przebłagali Go Niniwitowie, i nie będą nam na upadek wszystkie przestępstwa, któremi ściągnęliśmy gniew Boski na nas.

I ztąd iest, że przy końcu czterdziestodniowego postu prawo Kościoła obowiązuie wszystkich wiernych aby usprawiedliwiwszy się Bogu przez Sakrament pokuty ziednoczyli się z nim przez święte i godne uczestnictwa Nayświętszego Sakramentu Kommunii, iżby tak koniec położyli grzechowi, a przyoblekli się w świątobliwość i sprawiedliwość, aby umorzywszy w sobie zepsutego człowieka starego na podobieństwo Zmartwychwstania Chrystusowego, w nowym stosownie do prawideł Ewangelii postępowali życiu.

Już od samego początku tych dni czterdziestu powinnością waszą było Bracia Naymilsi usposabiać lud do chwycenia się drogi pokuty, która sama tylko po utracie wziętey w piérwszym Sakramencie niewinności, złamać może tę okropną ścianę, która nas dzieliła od Boga; teraz atoli gdy się zbliża czas, aby prace i usiłowania dla zbawienia dusz od was podeymowane szczęśliwy odebrały skutek, potrzeba abyście podwaiali niejako waszą troskliwość, i naygorętsze wznosząc do Boga modlitwy, a między przysionkiem i Ołtarzem iako mówi Prorok (*Joel* 2.) wołaiąc odpuść Panie, odpuść ludowi twoiemu, całych was poświęcili iednaniu dusz z Bogiem grzeszników. Nieprzestawaycie tłómaczyć maiącym się garnąć do spowiedniczego sądu, że pokuta iest Chrztem pracowitym, iako mówi S. Sobor Trydentski, że dla znalezienia postradaney łaski Boskiey nayusilnieyszego przyłożenia się potrzeba; że wiele łez wylewać mamy

mamy abyśmy ſkłonili Boga do uczynienia nad nami tak wielkiego cudu, iaki ieſt podług wyrazu Proroka odmienienie murzyna w białego człowieka ; że gdzie idzie o uniknienie kary wieczney zgotowaney od ſprawiedliwości Boſkiey na niepokutuiących grzeſzników , czego ſię doſtępuie przez Sakrament pokuty, podług powſzechnego zdania Nauczycielów Kościoła, taka przynaymniey pilność dokładana być powinna, iakiey ſię używa w działach wielkiey wagi, i wielkie za ſobą ciągnących wnioſki; idąc przeto do tego Sądu miłoſierdzia, w którym ſam człowiek winien obrażonego Majeſtatu Boſkiego wiernie, ſzczérze, i ze wſzyſtkiemi okolicznościami winy ſwoie przed Sędzią Kapłanem zaſiadaiącym mieyſce ſamego Boga oſkarżyć, i cały ſtan ſumienia ſwoiego iak naydokładniey ma otworzyć, niemoże tego dopełnić tylko po przeyrzanym w obecności Boga iak naypilniey ſumieniu ſwoim , i po przebieżonych wſzyſtkich życia ſwoiego częściach przez czas taki, iakiego większa albo mnieyſza na powinności Chrześciańſkie obracana przez niego baczność wyciąga. Ten atoli ſumienia rachunek, iako też oſkarżanie ſię przed Spowiednikiem, nie mogą inaczey łaſki uſprawiedliwienia ściągnąć na pokutuiącego grzeſznika, tylko ieżeli ſą złączone z żalem, który obeymuie i kruſzy całe ſerce. *Convertimini ad me in toto corde veſtro.* (*Joel* 2.) żal ten nie może pochodzić tylko od Boga i ieżeli prawdziwy ieſt, rościąga ſię do wſzyſtkich nieprawości, tak, że człowiek nawracaiący ſię przez pokutę przeniknіony początkową przynaymniéy miłością Boſką, nad wſzyſtkim boleie, co tylko go odwróciło od Boga a przywiązało do ſtworzenia : a tak obmywaiąc gorżkiemi łzami wſzyſtkie przeſtępſtwa ſwoie, wſzyſtkie doczeſne dobra i ſame nawet życie , gotów ie raczéy utracić, aniżeli znowu powrócić do piérwſzych ſwoich wyſtępków, bo te prawdziwe poſtanowienie iedynym znakiem ieſt prawdziwie nawróconego człowieka, iako mówi Auguſtyn S. (*Lib:* 2. *de Liber Arb:* c. 19.) Kiedy kto zabiérał cudzą własność już onéy nieżąda, kiedy wſzelka zła mowa niepochodzi więcéy z uſt naſzych, kiedy tak pokutuieſz aby ci gorżkim było co piérwiéy ſłodkim w życiu twoim wydawało ſię , w ten czas zbawiennie ięczenia twoie wznoſiſz do Boga i mówiſz tobie ſamemu, zgrzeſzyłem. Takim poſtanowieniem zaięty Chrześcianin nie tylko wiernie chwytać ſię będzie wſzyſtkich podanych ſobie od gorliwego ſpowiednika srzodków , któremiby ſię uzbroił naprzeciw wſzelkim natarczywościom grzéchu , ale też nieomieſzka po całe dalſze dni ſwoie , czynić zadoſyć ſprawiedliwości Boſkiey przez wſzyſtkie dobrych uczynków rodzaie, na które Bóg miłoſierdzia zamienia mu karę wieczną na iaką zaſłużył, i przez też uczynki dobre podług upomnienia Apoſtoła zapewniać nieprzeſtanie powołanie i wybranie ſiebie do Chrześciańſkiego życia.

Tym pokuty duchem uſpoſobieni wierni ſtaną ſię godnymi przyſtąpienia do ſtołu Pańſkiego, i zaſilenia ſię czyſtym i niepokalanym Barankiem , którego ciało pożywaiąc pod przymiotami Chleba, ſtraſznemi podług nauki S. Chryzoſtoma ſtaiemy ſię światu i czartu. Tego przez doſkonałą pokutę doświadczania ſię wyciąga świętosć Ołtarzowego pokarmu, abyśmy w nim , ſtaiąc ſię winnemi Ciała i Krwi Pańſkiey, niepożyli ſądu i potępienia. *Quicumque manducat & bibit indignè, judicium ſibi manducat & bibit* (1. *Cor.* 11.) Ale raczéy abyśmy zaſileni tymże niebieſkim pokarmem, zaczeli już żyć dla Chryſtuſa, iak Chryſtus żyie dla Oyca ſwoiego. *Qui manducat me, vivet propter me* (*Joan.* 6.) abyśmy w Chryſtuſie mieſzkali i Chryſtus w nas mieſzkał. *In me manet & ego in eo.*

Do was należy rozdawcy taiemnic Pańſkich, abyście niedopuſzczali łżenia Ciała Chryſtuſowego przez świętokradzkie onego przyymowanie , aby od tego nieſkończoney ku nam miłości Chryſtuſowey zadatku odſunieni byli nieoczyſzczone od grzéchu przez doſkonałą pokutę maiący ſerce , w niewytępionych trwaiący nałogach, zaſtarżałe utrzymuiący nienawiści , zmazani iakąkolwiek bez uczynienia nadgrody nieſprawiedliwością ; złośliwą pokryci obłudą, *Foris canes, foris venefici, foris omnis qui amat & facit mendacium* . A przeto iakkolwiek Kościół przykazaniem ſwoim obowiązuie wſzyſtkich wiernych , aby w tym czaſie około Wielkieynocy w właſnych Paraſialnych Kościołach przyſtępowali do S. Kommunii , waſzemu atoli zoſtawiono ieſt oſądzeniu, abyście z témi, o których prawdziwém nawróceniu ſię pewności

mieć

mieć niemożecie, i których ſtan znayduiecie wyciągaiącey abyście im zawieſili do nieiakiego czaſu rozgrzeſzenia łaſkę, poſtąpili podobnie, iak Bóg uczynić roſkazał Moyżeſzowi z témi Jzraelitami, którzy nie będąc czyſtymi, wyłączeni byli od uczeſnictwa Wielkanocnych ofiar. *Homo qui fuerit immundus, faciat Phase Domino in mense secundo* (*numer.* 9.) Niechay poznieyſzemu raczéy zoſtawią czaſowi koſztowanie razem z innemi wiernemi téy pociechy, zaſilenie ſię Ciałem Chryſtuſowym, którzy ſame tylko łzy pokutne albo niewinność maią prawą, aniżeliby wyſtawiać ſię mieli nayokropnieyſzemu świętokradzkiey zbrodni niebeſpieczeńſtwu. Nie doſyć atoli aby w tym tylko około Wielkonocy czaſie, te wſzyſtkie uſpoſabiania ludu do zbawiennego korzyſtania z zoſtawionych nam od Chryſtuſa Sakramentów pokuty i Kommunii S. miały mieyſce, a ztąd zaſzczepianie w wiernych gruntowney, i na prawach Ewangelii zaſadzaiącey ſię pobożności przemiiaiącym tylko było; święta pilność, którey z urzędu waſzego Bracia kochani teraz używacie, ma bydź wzorem i ſpoſobem iak w innych też czaſach poświęcenia ſiebie przez pomienione Sakramenta powinni ſzukać. Nayſkutecznicy zaś do tego im pomagać będzie włożenie ſię do czeſtey modlitwy i powzięty na to nieiako zwyczay do częſtego podnoſzenia myśli i ſerca ſwego ku Bogu, i rzeczom niebieſkim, napełnianie ducha prawdami wiecznemi, nad któremi zaſtanawiaiąc ſię człowiek coraz bardziéy przekonanym będzie, że tu na ziemi niéma mieſzkalnego miaſta, ale dąży do wieczności, w którey los iego iaki od miłoſierdzia albo od ſprawiedliwości Boſkiey oznaczony zoſtanie, żadney iuż odmianie podlegać nie będzie.

Odnawiamy za tém dawnieyſze zalecenia naſze, aby we wſzyſtkich tak Swieckich iak Zakonnych Kościołach, niemniey po publicznych i prywatnych Kaplicach, gdzie zgromadzenie ludu bywać może, na piérwſzéy Mſzy S. codziennie, a w innych mniey ludnych mieyſcach przynaymniey w Niedziele i Uroczyſte Swięta, Modlitwy poranne, tudzież Akty Wiary, Nadziei, i Miłości Pana Boga, iak ſą iuż dawniéy na Dyecezyą tuteyſzą przepiſane, po nich zaś rozmyślanie czyli Medytacya, do którey oſobliwie zalecamy uwagi X. Nepeu, nayhmniéy przez kwadrans z ludem odprawowane były. Oprócz tego ieſzcze wſzyſcy Rządcy duſz iuż na naukach tłómaczących Ewangelią, do których dawania w każdą Niedzielę i Uroczyſte Swięta pod nayſurowſzą przed Bogiem i Zwiérzchnością Kościoła odpowiedzią ſą obowiązani, iuż na Katechizmach, przez które podobnie chléb Nauki Chrześciańſkiey łamać ściſłą maią powinność, wyſtawiać będą wiernym że iako ciało bez docześnego pokarmu umiéraćby muſiało tak duſza dla utrzymania ſię w życiu łaski, Duchownego potrzebuie zaſilania, bez którego w ſamych przemiiaiących rzeczach zatopieni zapominaią zupełnie o Bogu, o duſzy, i o czekaiącey ſiebie po śmierci przyſzłości. Upominać więc i iak naymocniey zagrzéwać będą wſzyſtkich maiących tę ſpoſobność do czytania Xiążek pobożnych, i do poprawy obyczaiów podaiących srzodki, iakiemi ſą droga do życia pobożnego S. Franciſzka Salezego, którą nayſzczególniey zalecamy, o naśladowaniu JEZUSA Chryſtuſa, Tomaſza a Kempis, życia Swiętych i inne tym podobne; na co każdego dnia czas iaki poświęcany bydźby powinien w Chrześciańſkich domach, a przynaymniéy w Niedzielę i Swięta, w które więcéy Bogu i duſzy oddawać należy, te pobożne ćwiczenie za zgromadzeniem nawet domowych mieć mieyſce powinno. A to i Spowiednicy iako naydzielnieyſzy ſpoſób do utwiérdzania ſię w uczynionych Bogu na Spowiedzi poſtanowieniach, i do utzymania ſię w odebraney mocą Sakramentu łaſcę Boſkiey penitentóm ſwoim zalecać maią obowiązek. Jeżeli około wſzyſtkich powierzonych ſtaraniu ſwoiemu duſz Parafialni Rządcy żadnych zbawiennych troſków i zabiegów za zbyteczne poczytywać niemogą, tedy za ſzczególnieyſzy cel gorliwości ſwoiey wyſtawiać ſobie maią przygotowanie młodzieży oboyga płci do piérwſzey Kommunii, od którey godnego i świątobliwego przyięcia zależy całe iéy w dalſzym życiu Chrześciańſkie ſprawowanie ſię: Niemoże bydź naznaczony pewny wiek, w którym dzieci do ſtołu Chryſtuſowego przypuſzczane bydź maią, bo do tego bierze ſię miara z więkſzego albo mnieyſzego ich oświecenia, aby zdolne były do rozeznawania między Ciałem Pańſkim a poſpolitym pokarmem. Do téy wielkiey ſprawy potrzeba, aby dzieci iak naydokładniey o wſzyſtkich prawdach wiary Chrześciańſkiey z roſtropnością

oświecone

oświecone znaydowały się; potrzeba aby obyczaie ich niebyły zepsute, potrzeba nakoniec aby miały święte pragnienie, iak mówi Karol S. przyięcia do serc swoich Zbawiciela.

Myślą iest naszą aby ile bydź może maiące brać pierwszą Kommunią dzieci na czas wolnieyszy od nacisku Penitentów innych. *Naprzykład* do przewodniey albo do drugiey po Wielkieynocy Niedzieli odłożone zostały, a wtenczas więcey czasu poświęcić można iedynie dla nich, aby w naucę Chrześciańskiey dostatecznie obiaśnione i ugruntowane zostały. — Wcześnie też i pokilkakrotnie pierwiey na Spowiedziach szczególnych dociekać należy ich skłonności, i ieżeli iaka panować nad niemi zaczyna zła namiętność, do którey pokonania stosowne srzodki przepisywać im potrzeba, a ztąd uważać iak wiernemi są danym sobie na spowiedzi zaleceniom, co danie albo wstrzymanie im rozgrzeszenia wymierzać będzie. — W Katechizmowych Naukach iak nayczęściey ma się tymże Dzieciom powtarzać, iak wielkie to iest dzieło, do którego się gotuią, bo nie Ludziom ale Bogu w sercach swoich zamieszkanie dać maią, iak wielkie są skutki dobrze przyiętey Kommunii; iak ciężka iest zbrodnia z zataionym grzechem iakim albo z przywiązaniem do grzechu pożywać Ciało Pańskie, i iak surowo od Boga to Swiętokradztwo karane bywa; iak więc potrzebna iest od początku życia Spowiedź aby się nic nieznalazło w sumieniu coby obrażało Swiętość udzielaiącego się w Kommunii Zbawiciela. — Gdy iuż dzieci tak dostatecznie usposobione się okażą, że Kommunia Swięta bespiecznie im dana bydź może, przyzwoita iest aby miana była do nich z iak nawiększą gorliwością Przemowa czyli Exorta, zmówione Akty przygotowania, à po Kommunii mówić znowu do nich należy, wystawiaiąc im tę wielką Łaskę którey uczestnikami stali się, iak maią dziękować za nią, i z iaką pilnością maią zachowywać też Łaskę w nienaruszoney całości, a oraz pomnażać ią przez dobre i Chrześciańskie uczynki. Polecić nadto potrzeba Rodzicóm z iak troskliwą opieką w tych owocach krwi swoiey wzięte przez Kommunią poświęcenie strzedz i od wszelkiego zepsucia ochraniać, maią od Boga włożony na siebie obowiązek. Właśnie przy tym pora iest aby z zasilonemi pierwszą Kommunią uczynione było odnowienie Szlubów na Chrzcie Swiętym przyrzeczonych, którego wzór znayduie się w Xiążeczkach Zbioru Nabożeństwa Chrześciańskiego na tuteyszą Dyecezyą wydrukowanych. Nareszcie dla większego wrażenia wielkości dzieła tego pierwszey Kommunii tak młodych iak starszych, Pieśń Te Deum laudamus śpiewana będzie. Co wszystko światłu i rostropności Rządców parafialnych aby się stosowali do sposobności ludu, i do wszystkich mieysca i czasu okoliczności oddaiemy.

Nakoniec podnosiémy głos nasz ogulnie do was wszystkich Szanowne i naymilsze owieczki Dyecezyi naszey z Pawłem Apostołem; Swiadkiem nam iest Bóg który oraz Sędzią naszym będzie iak całą usilnością pragniemy we wnętrznościach Pana Naszego Jezusa Chrystusa pozyskać was temuż Bogu; i tym końcem zaklinamy was abyście nietracili tych drogich momentów cierpliwości i łaskawości Boskiey która was, iako upomina wspomniony Apostoł do Pokuty prowadzi, i przez zacięte opieranie się niepokutuiącego serca, skarbilibyście sobie gniew w dzień gniewu. Niewiémy czyli to nie iest iuż ostatnie kołatanie Łask Boskich do was, którym gdybyście wzgardzili, sami też wzgardzeni zostaniecie, i nieodwołaną ściągniecie na siebie klęskę. Już nieprawość bez wszelkich granic bydź rozszerzona zdaie się. Niemamyż się lękać surowych ciosów sprawiedliwości Boskiey, która niebyłaby nieskończenie doskonałym przymiotem w Bogu, gdyby bezkarnie dopuszczała tyle przestępstw i zbrodni które nieszczęśliwie okrywaią ziemię naszą. Rozwiązłości teraznieyszey obyczaiów całą przyczyną iest: ostygłość Ducha Chrześciańskiego, a w wielu iuż otwarta bezbożność która na wszystko co tylko świętym iest zuchwale się targa. Nawróćcież się drogą Krwią JEZUSA CHRYSTUSA odkupione Dusze w tym świętym czasie do Boga i do Swiętey Religij Boskiey, tak świątobliwie zachowaney i ciągiem długich Wieków podaney nam od oyców naszych, a obyczaie powrócą do karbów Praw Boskich. Religia ta godna iest nieograniczonego w doskonałościach swoich Boga, użyteczna człowiekowi, zatwierdzaiąca wszystkie związki towarzystwa ludzkiego. Wszystko iest wielkim w tey Religii, cudowne Jey po całym świecie zaszczepienie, niedostępność Jey Taiemnic, Swię-

tość Jéy Nauk, godność Jéy obietnic, okropność Jéy pogróżek. Ta sama Religia oddaie Bogu godną cześć wielkości Jego, ona wynoſi człowieka iednocząc go z Bogiem iako z swoim piérwſzym początkiem i oſtatecznym końcem, ona przepisuie nayszlachetnieyſze powinności człowiekowi, cieſzy go we wſzelkich przypadkach, oczyszcza go ze wszelkich ſkaz, iedna go z Bogiem, oświéca o wſzyſtkim iego rozum, pokonywa w nim namiętności prowadzące go do złego, wléwa w niego miłość cnoty, i dodaie mu pomocy do pełnienia Jéy obowiązków. Religia towarzyszy człowiekowi od urodzenia iego przez całe życie i aż do oſtatniego śmierci momentu. Niemamyż naymilſi kochać tak dobroczynney, tak uſzczęśliwiaiącey nas, tak wſzyſtkie wątpliwości rozwiązuiącey Religii? Jeżeli w goryczy i gwałtownym niesmaku pędzicie dni waſze, nieprzypisuycie téy niedoli tylko oſłabieniu w was Religii, bo ona sama za cel wyſtawia nam prawdziwe i nieſkończone dobro Boga naſzego, który iedynie zdolny ieſt napełnić nieograniczone w pragnieniach swoich serce naſze, a żadna rzecz ſtworzona spokoynym uczynić i zupełnie nasycić go nie może. Nieścież naymilſi temu Bogu ofiarę ſkruſzonego i upokorzonego serca, którey dla przebłagania Jego wyciąga Swięta nasza Religia, a Bóg ſtanie ſię dla was Oycem miłosierdzia, i Bogiem wſzelkiego pocieszenia, dopiéro koſztować i poznawać będziecie iak ſłodki ieſt Pan, i iakim ieſt szczęściem dla człowieka pokładać w nim swoią nadzieię, a tak gdy podaiąc ſię jarzmu Pokuty wyobrażać wſobie będziećie Ukrzyżowanego Chryſtusa, chwały też Jego Zmartwychwſtania ſtaniecie ſię uczeſtnikami.. Liſt ten nasz Paſtérſki po wſzyſtkich Kościołach Swieckich i Zakonnych, oraz Kaplicach Publicznych zgromadzonemu Ludowi ażeby był czytany, zalecamy. Dan w Łucku, dnia 7. Mieſiąca Marca, Roku 1803.

KASPER BISKUP.

Nrô. 100.

Sekretarz X. Michał Piwnicki.
Kan: Katt: Zytomier.

oświecone znaydowały się; potrzeba aby ob, ch niebyły zepsute, po-
trzeba nakoniec aby miały święte pragnienie, — mówi Karol S. przyięcia do
serc swoich Zbawiciela.

Myślą iest naszą aby ile bydź może maiące brać pierwszą Kommunią dzie-
ci na czas wolnieyszy od nacisku Penitentów innych: *Naprzykład* do przewo-
dniey albo do drugiey po Wielkieynocy Niedzieli odłożone zostały, a wtenczas
więcey czasu poświęcić można iedynie dla nich, aby w naucę Chrześciańskiey
dostatecznie obiaśnione i ugruntowane zostały. — Wcześnie też i pokilkakro-
tnie pierwiéy na Spowiedziach szczególnych dociekać należy ich skłonności,
i ieżeli iaka panować nad niemi zaczyna zła namiętność, do którey pokonania
stosowne srzodki przepisywać im potrzeba, a stąd uważać iak wiernemi są da-
nym sobie na spowiedzi zaleceniom, co danie albo wstrzymanie im rozgrzesze-
nia wymierzać będzie. — W Katechizmowych Naukach iak nayczęściey ma się
tymże Dzieciom powtarzać, iak wielkie to iest dzieło, do którego
się gotuią, bo nie Ludziom ale Bogu w sercach swoich zamieszkanie dać maią,
iak wielkie są skutki dobrze przyiętey Kommunii; iak ciężka iest zbrodnia z za-
taionym grzéchem iakim albo z przywiązaniem do grzéchu pożywać Ciało Pań-
skie, i iak surowo od Boga to Swiętokradztwo karane bywa; iak więc potrze-
bna iest od początku życia Spowiedź aby się nic nieznalazło w sumieniu coby
obrażało Swiętość udzielaiącego się w Kommunii Zbawiciela. — Gdy iuż dzieci
tak dostatecznie usposobione się okażą, że Kommunia Swięta bespiecznie im
dana bydź może, przyzwoita iest aby miana była do nich z iak nawiększą gor-
liwością Przemowa czyli Exorta, zmówione Akty przygotowania, à po Kom-
munii mówić znowu do nich należy, wystawiaiąc im tę wielką Łaskę któréy
uczestnikami stali się, iak maią dziękować za nią, i z iaką pilnością maią zacho-
wywać też Łaskę w nienaruszoney całości, a oraz pomnażać ią przez dobre i
Chrześciańskie uczynki. Polecić nadto potrzeba Rodzicóm z iak troskliwą opie-
ką w tych owocach krwi swoiéy wzięte przez Kommunią poświęcenie strzedz
i od wszelkiego zepsucia ochraniać, maią od Boga włożony na siebie obowiązek.
Właśnie przy tym pora iest aby z zasilonemi pierwszą Kommunią uczynione było
odnowienie Szlubów na Chrzcie Swiętym przyrzeczonych, którego wzór znaydu-
ie się w Xiążeczkach Zbioru Nabożeństwa Chrześciańskiego na tuteyszą Dyecezyą
wydrukowanych. Nareszcie dla większego wrażenia wielkości dzieła tego pier-
wszéy Kommunii tak młodych iak starszych, Pieśń Te Deum laudamus śpiewana
będzie. Co wszystko światłu i rostropności Rządców parafialnych aby się sto-
sowali do sposobności ludu, i do wszystkich mieysca i czasu okoliczności od-
daiemy.

Nakoniec podnosiémy głos nasz ogulnie do was wszystkich Szanowne i nay-
milsze owieczki Dyecezyi naszey z Pawłem Apostołem; Swiadkiem nam iest
Bóg który oraz Sędzią naszym będzie iak całą usilnością pragniemy we wnętrzno-
ściach Pana Naszego JEZUSA CHRYSTUSA pozyskać was temuż Bogu; i tym koń-
cem zaklinamy was abyście nietracili tych drogich momentów cierpliwości i
łaskawości Boskiéy która was, iako upomina wspomniony Apostoł do Pokuty pro-
wadzi, i przez zacięte opieranie się niepokutuiącego serca, skarbilibyście sobie
gniéw w dzień gniewu. Niewiémy czyli to nie iest iuż ostatnie kołatanie Łask
Boskich do was, którym gdybyście wzgardzili, sami też wzgardzeni zostanie-
cie, i nieodwołaną ściągniecie na siebie klęskę. Już nieprawość bez wszelkich
granic bydź rozszerzona zdaie się. Niemamyż się lękać surowych ciosów spra-
wiedliwości Boskiey, która niebyłaby nieskończenie doskonałym przymiotem w Bo-
gu, gdyby bezkarnie dopuszczała tyle przestępstw i zbrodni które nieszczęśli-
wie okrywaią ziemię naszą. Rozwiązłości teraznieyszéy obyczaiów
całą przyczyną iest: ostygłość Ducha Chrześciańskiego, a w wielu iuż otwarta
bezbożność która na wszystko co tylko świętym iest zuchwale się targa. Na-
wróćcież się drogą Krwią JEZUSA CHRYSTUSA odkupione Dusze w tym
świętym czasie do Boga i do Swiętey Religij Boskiéy, tak świątobliwie zachowa-
néy i ciągiem długich Wieków podanéy nam od oyców naszych, a obyczaie
powrócą do karbów Praw Boskich. Religia ta godna iest nieograniczonego
w doskonałościach swoich Boga, użyteczna człowiekowi, zatwierdzaiąca
wszystkie związki towarzystwa ludzkiego. Wszystko iest wielkim w téy Religii,
cudowne Jey po całym świecie zaszczepienie, niedostępność Jéy Taiemnic, Swię-
tość

tość Jéy Nauk, godność Jéy obietnic, okropność Jéy pogróżek. Ta ſama Religia oddaie Bogu godną cześć wielkości Jego, ona wynoſi człowieka iednocząc go z Bogiem iako z swoim piérwſzym początkiem i oſtatecznym końcem, ona przepisuie nayszlachetnieyſze powinności człowiekowi, cieſzy go we wſzelkich przypadkach, oczyszcza go ze wszelkich ſkaz, iedna go z Bogiem, oświeca we wſzyſtkim iego rozum, pokonywa w nim namiętności prowadzące go do złego, wléwa w niego miłość cnoty, i dodaie mu pomocy do pełnienia Jéy obowiązków. Religia towarzyszy człowiekowi od urodzenia iego przez całe życie i aż do oſtatniego śmierci momentu. Niemamyż naymilſi kochać tak dobroczynney, tak uſzczęśliwiaiącey nas, tak wſzyſtkie wątpliwości rozwiązuiącey Religii? Jeżeli w goryczy i gwałtownym niesmaku pędzicie dni waſze, nieprzypisuycie téy niedoli tylko oſłabieniu w was Religii, bo ona sama za cel wyſtawia nam prawdziwe i nieſkończone dobro Boga naſzego, który iedynie zdolny ieſt napełnić nieograniczone w pragnieniach swoich serce naſze, a żadna rzecz ſtworzona spokoynym uczynić i zupełnie nasycić go nie może. Nieśćież naymilſi temu Bogu ofiarę ſkruſzonego i upokorzonego serca, którey dla przebłagania Jego wyciąga Swięta nasza Religia, a Bóg ſtanie ſię dla was Oycem miłoſierdzia, i Bogiem wſzelkiego pocieszenia, dopiéro koſztować i poznawać będziecie iak ſłodki ieſt Pan, i iakim ieſt szczęściem dla człowieka pokładać w nim swoią nadzieię, a tak gdy podaiąc ſię jarzmu Pokuty wyobrażać wſobie będziecie Ukrzyżowanego Chryſtusa, chwały też Jego Zmartwychwſtania ſtaniecie ſię uczeſtnikami. Liſt ten nasz Paſtérſki po wſzyſtkich Kościołach Swieckich i Zakonnych, oraz Kaplicach Publicznych zgromadzonemu Ludowi ażeby był czytany, zalecamy. Dan w Łucku, dnia 7. Mieſiąca Marca, Roku 1803.

KASPER BISKUP.

L. S.

Nrô. 100,

Sekretarz X. Michał Piwnicki.
Kan: Kat: Żytomir.

1805

KASPER KAZIMIERZ *KOLUMNA* CIECISZOWSKI z Bożéy i Swiętéy Stolicy Apoſtolſkiéy Łaſki Rzymſko-Katolickich Łacińſkich Kościołów Biſkup Łucki i Zytomiérſki, Orderów Alexandra Newſkiego Kommendor, Orła Białego i S. Staniſława Kawaler.

Wſzyſtkiemu Duchowieńſtwu Swieckiemu i Zakonnemu, oraz wſzyſtkim Wiernym Chryſtuſowym Dyecezyi naſzéy Łuckiéy pokóy zdrowie, i Paſtérſkie błogoſławieńſtwo.

BŁagać ſurową ſprawiedliwość Boga domagaiącego ſię po duſzy, aby ſię Mu wypłaciła do naymnieyſzego pieniążka, ieſt to powinność do któréy nas wzywa Religia przypominaiąc nam, iak święta i zbawienna ieſt rzecz modlić ſię za umarłych. Jeżeli albowiem ſtraſzna ieſt rzecz wpaść w ręce żyiącego Boga podług wyrazów Pawła S. ieżeli ten ieſt los ludzkiey natury, że po długiém lub krótkiém życiu iak od Stwórcy będzie wymierzono przenoſić ſię i ſtanąć każdy powinien przed tym Sędzią, który ſame ſprawiedliwości i dobre uczynki ma roſtrząſać, ieżeli czyniąc miłoſierdzie nad zmarłemi i wyrywaiąc ich z ogniów czyſcowych przez modlitwy, iałmużny, i inne pobożne dzieła mamy prawo ſpodziewać ſię podobnego nad ſobą miłoſierdzia i wzaiemnéy pomocy kiedy iuż zoſtaną zbliżeni do oglądania oblicza Boſkiego, iakże przeto niemamy bydź troſkliwemi, abyśmy dla tych, z któremi łączy nas wiara, a za któremi równie i my do wieczności póyść ma my, ratunek Chrześciańſki przyſpieſzyli? w tym to duchu mówi Apoſtoł, aby Wierni niezapominali o zmarłych; na tym fundamencie w ſtarym ieſzcze Teſtamencie śmierć ludzi ogłaſzano po całey Zydowſkiey ziemi, a ludowi opłakuiącemu ich, poczytano było za miłoſierny uczynek.

Idąc za tak pięknym przykładem, któren upoważnia Religia Chrześciańſka, odzywamy ſię do was Naymilſi w Chryſtuſie Bracia, i do Ciebie ukochana naſza Owczarnio przeſyłaiąc wam wiadomość, że J. W. Generał od Infanteryi Graf Szczęſny POTOCKI wielu Orderow Kawaler, Dnia 14. Marca życie ſwoie doczeſne zakończył. Powodowany prawdziwém przywiązaniem ku zmarłemu w Bogu Oycu Syn pozoſtały, poczytuiąc za święty dla ſiebie obowiązek pogrzebać zwłoki Jego w grobie Dziadów i Naddziadów ſwych, których gorliwość o chwałę Boga, i wſpaniałą hoyność na upoſażenie Kościołów, naypóźnieyſza potomność uwielbiać nieprzeſtanie, oraz dopełniwſzy to, co niegdyś dopełnił Józef Egipſki w pogrzebie Oyca ſwego Jakóba, uczynił do Nas odezwę o pomnożenie Modlitw do Pana Zaſtępów i onychże zalecenie w całey naſzéy Dyecezyi, aby przewinienia i ułomności, od których nikt nie ieſt wolny; raczył z nieprzebranego ſwoiego miłoſierdzia darować, i do oglądania chwały ſwoiéy w wiecznych przybytkach przypuścić.

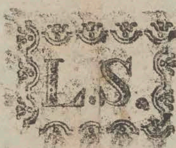
Naymniéy niewątpiemy, że za odebraniem ninieyſzego Paſtérſkiego Liſtu, nieubliżycie zbawiennéy pomocy temu, którego zeyście w Bogu, i śmierć ogłaſzamy, a iako Chrześcianie i Kapłani Chryſtuſowi przeſzlecie gorące waſze Modlitwy do Tronu Przedwiecznego Pana wołaiąc, by weyrzawſzy na Ofiarę bezkrwawą Jednorodzonego ſwoiego Syna, który piérwſzy tę Ofiarę na górze Kalwaryiſkiéy uczynił za zbawienie całego świata, i za wybawienie duſz wſzyſtkich zatrzymanych w Otchłaniach, wſtrzymał wznieſioną ku ukaraniu duſzy obwinionéy w oczach ſwych Boſkich, prawicę. Tak dopełnicie Naymilſi w Chryſtuſie Bracia, i cała ukochana naſza Owczarnio powinności Chrześciańſkiéy, daiąc ratunek i pomoc zmarłemu, tak zabeſpieczycie dla ſiebie miłoſierdzie Boſkie podług obietnicy JEGO nieomylnéy, głos to ieſt wſzakże tych, którzy iuż nas poprzedzili do wieczności. Co mi dziś, to tobie iutro. Religia zaś nas uczy, że gdy zmarłych uczeſtnikami iakieykolwiek naſzey zaſługi czyniemy, nieubliżą nam pewnie wſzelkiey pomocy domieſzczonemi będąc chwały wiekuiſtey.

Wzywamy was ieſzcze do podobnych modlitw i do pobożnych weſtchnień za duſzę ś. p. J. W. Jozefa KARSZY Podſtolego Koronnego. Orderów Polſkich Kawalera, Który wypłaciwſzy w tym czaſie dług śmiertelności potrzebuie dla ſiebie pomocy i ratunku Chrześciańſkiego.

I przeto obowiązuiemy Duchowieńſtwo tak Swieckie iako i Zakonne, aby w każdym Kościele Naſzéy Dyecezyi czytany był ninieyſzy Liſt Nasz Paſtérſki, a Wierni Chryſtuſowi do modlitw za umarłych przez cztery tygodnie zoſtali zachęcani. I aby doſzedł ten Paſterſki Naſz Liſt do wiadomości każdego, JJ.XX. Dziekanóm drogą zwyczayną po wſzyſtkich Kościołach rozeſłać go zalecamy.

Dan. w Łucku dnia 24. Marca 1805. Roku.

KASPER BISKUP.

Sekretarz Kanonik X. Michał Piwnicki.

No. 116.

Kościoł ŮŮ. OO. Reformatow Dederkalski.

32

Sodalium Beatissimæ Virginis MARIÆ Immaculatæ. 32

EGo Theodorus Ostaszewski voveo ac juro, Omnipotenti DEO, me, juxta PAULI V. GREGORII XV. ALEXANRI VII. Constitutiones publicè ac privatim, in perpetuum velle credere & asserere, B. V. MARIAM, sine originali peccato conceptam esse, idq; usq; ad mortem meam, propugnare, nisi aliter a S. Sede Apostolica definitum fuerit. Sic me DEUS adjuvet & S. Ejus Evangelia.

1806

Formula dedicandi se Beatissimæ Virgini MARIÆ.

SAncta MARIA Mater DEI & Virgo: ego Theodorus Ostaszewski Te hodie in Dominam, Patronam, & Advocatam eligo, firmiterq; statuo ac propono, me nunquam Te derelicturum, neq; contra Te aliquid unquam dicturum, aut facturum, neq; permissurum, ut a meis subditis contra Tuum honorem quidquam agatur. Obsecro Te igitur, suscipe me in servum perpetuum, & adsis mihi in omnibus actionibus meis, nec me deseras in hora mortis meæ, Amen.

Ego J. Maduszewski AL Præfectus Congregationis Luceoriensis sub Titulo Immaculatæ Conceptionis B. M. V. suscepi ad Corpus Sodalitatis & participationem meritorum ejusmodi Congregationibus concessorum D. Theodorum Ostaszewski Annô Dni 1806 Die 6 Mensis Julii in Oratorio Ejusdem Congregationis.

Ego Secretarius prædictæ Congregationis testor Eundem D. Annô & Die ut Supra, Susceptum esse.

14 n.
15. cole.
16. Haber
18. De st
deliberar
18. Ubiq;
filium, servu
19. Indulgentiaru
sequendas observa

R E G

I. SI tunc non poteris contritione tollendu
II. Fiat intentio eas confe Sanctæ Matris Ecclesiæ.
III. Applicandæ Defunctis.
IV. Opus injunctum, aut preces expedi.

Cum

Poczajoviæ Typis

Nor. 79.

33

1819

Nór. 79.

Kasper Kazimierz *Kołumna* Cieciszowſki Rzymſko-Katolickich Kościołów Dyecezyi Łucki i Zytomiérski, z Bżey i S. Stolicy Apostolskiéy Łaski Biskup. Orderów Alexandra Newskiego Komendor Polſkich Orła Białego i Sgo Stanisława Kawaler.

NIE przerwane dowody troskliwości Rządu o całość Funduszów Duchownych, iak daią się widzieć we wszystkich urządzeniach w tym celu wychodzących, tak troskliwość owa, tém widoczniéy się ieszcze w Ukazie Senackim na przedstawienie JO. Xcia Ministra Religij i narodowego Oświecenia Taynego Sowietnika i Kawalera Alexandra Mikołaiewicza Golicyna pod dniem 24 Oktobra Roku 1818. wyiszłym, okazuie, któren to Ukaz do wiadomości całego Duchowieństwa Dyecezyi moiey podaie się. z przyłączeniem Onego w kopij. Wspomniony JO. Xże po przedstawieniu Kollegium Igo Departamentu, prosił Rządzącego Senatu o zalecenie Rządóm Gubernskim przyłączonych od Polski Gubernió w, aby po Zaniesieniu Skargi od Duchownych Juryzdykcyów, i Osób, względem niepłacenia podług zapisów procentów Kościołóm, Klasztoróm, Szkołóm, Szpitalóm, i innym Instytutóm Duchownym należących, oraz względem zatrzymania podług Funduszów, i inszych nie wątpliwych dowodów, należności, gruntów Kościelnych zabrania i tém podobnych, Osoby te, które okażę się bydź winnemi za nieuiszczenie się podług zapisów, i funduszów, lub za przywłaszczenie Duchownéy własności, zmuszane zostały, przez kogo, należy, bez pobłażania do uczynienia niezwłoczney Satysfakcyi; a gdyby pretensya Duchowieństwa przez kogo kolwiek bądź zaprzeczana była, w takim razie niewstrymuiąc Ezekucyi podług dokumentów, lub powrócenia tego, co było odebranêm, zaprzeczaiący Duchowną własność maią bydź odsyłani do właściwych Sądowniczych Juryzdykcyów dla rozstrzygnienia tym porządtkiem. iaki przepisany dla dóbr Skarbowych, i wskazany iest w Ukazie Rządzącego Senatu pod dniem 28 Augusta Roku 1802. Jakoż na skutek tego Senat Rządzący Ukazem pod dniem 24. 8br. Roku 1818. dał JO. Xciu wiedzieć, że stosownie do Opinij JO. Xcia wydane zostały Witebskiemu, Mohilowskiemu, Kijowskiemu, Wołyńskiemu, Podolskiemu, Mińskiemu, Grodzieńskiemu, Wileńskiemu i Białostockiego Okręgu, Rządóm Zalecenia. A przeto tym sposobem ma Duchowieństwo ułatwione sobie do chodzenie rozmaitych awulsów, procentów od Summ Funduszowych zaległych, i wszystkich innych należności, iakie z zapisów i Erekcyów Kościelnych wynikaią. Obowiązuiemy zatém WW. JJ. XX. Dziekanów, aby ten Ukaz w Exemplarzach drukowanych przyłączony, viâ Cursoriâ do wszystkich Kościołów rozeslali. Dan w Łucku dnia 4. Luteog 1819. Roku.

Kasper Biskup

Kopia

Ukaz Jego Jmperatorſkièy Moości Samowładcy Całey Roſsyi.

Od Rządzącego Senatu. JO. Taynemu Sowietnikowi, Członkowi Rady Państwa, Ministrowi spraw Duchownych i Oświecenia Narodowego, Kawalerowi Xciu Alexandrowi Mikołaiewiczowi Golicynowi, podług Ukazu Jego Jmperatorskiéy Mości Rządzący Senat wysłuchawszy rapportu JO. X. Mci w którym przedstawiano było Rządzącemu Senatowi, ażali niepodoba się zalecić Rządóm Gubernskim przyłączonych od Polski Guberniów, ażeby po zaniesieniu Skargi od Duchownych Juryzdykcyów, i Osób Rzymsko-Katolickiego wyznania, względem niepłacenia na mocy zapisów, procentów Kościołóm, Klasztoróm Szkołóm, Szpitalóm, i innym Jnstytutóm Duchownym należących, oraz węlędem zatrzymania podług funduszów, i inszych niewąpliwych dowodów należności, zabrania Kościelnych gruntów, i tém podobnych. Ci, którzy okażą się bydź winnemi za nieuiszczenie się podług tych że zapisòw, i funduszów, lub przywłaszenie Duchownéy własności, zmuszani byli, przez kogo należy bez pobłazania do uczynienia niezwłocznéy Satysfakcyi; a gdyby pretensya Duchowieństwa przez kogokolwiek bądź zaprzeczana była, niewstrzymuiąc przeto exekucyi podług brzmienia dokumentów, lub powrócenia tego, co iest odebranem, zaprzeczaiący duchowną własność maią bydź odsyłani do właściwych Sądowniczych Juryzdykcyów dla rozstrzygnienia tym porządkiem, iaki przepisany dla dóbr Skarbowych, i wskazany iest w Ukazie Rządzącego Senatu pod dniem 28 Augusta 1802. Roku. Tym sposobem zabespieczone będą duchowne Jnstytuta od zniszczenia, zapewni się utrzymanie Duchownych, przecięte zostaną nie prawne pretensye różnych Osób do Duchownych maiątków czynione, i dopełni się MONARSZA wola objawiona w Naywyżéy potwierdzonych: Regulamencie dnia 3. 9br. 1798. i Opinij Rady Państwa 17 9br. 1810. Roku. POSTANOWIONO, powieważ Naywyżéy wydanemi ustawami dla zabespieczenia Kościelnéy Rzymsko-Katolickiego Duchowieństwa własności, od nieprawnego przez kogo bądź Onéy przywłaszczania, roskazano, aby żaden Sądowy wyrok co do Kościelnych Funduszów, w zdarzeniu od sądzenia od posiadania Onego niebył przyprowadzamy do dopełnienia bez przedstawienia do Senatu, a od Onego na Naywyższe rospatrzenie, a przeto dla zabespieczenia Duchownych Jnstytutów od zniszczenia, i dla zapewnienia utrzymania się Osòb Duchownych; Senat stosownie do Opinij JO. Xcia Ministra Spraw Duchownych i narodowego Oświecenia uznaie, zalecić Rządóm Gubernskim przyłączonych od Polski Guberniów, aby za podaniem Skarg od Duchownych Juryzdykcyów i Osób Rzymsko Katolickiego, i Unitskiego wyznania, co do nie płacenia podług zapisow procentów należących Kościołóm, Klasztoróm, Szkołóm, Szpitalom i inszym Jnstytutóm Duchownym, zatrzymania Duchownéy z funduszów i inszych niewątpliwych dowodów należności, iako takowa dotąd pobierana była, oraz odebrania Kościescielnych gruntów; Ci; ktòrzy okażą się winnemi w nieuiszczeniu się obowiązków podług funduszòw; lub w przywłaszczeniu Duchownéy własności; zmuszani byli, przez kogo należy; bez pobłażania do niezwłocznéy Satysfakcyi Co się zaś tycze zakwestyowania przez kogo bądź lub pretensyi iakiey do Duchowieństwa, w takim razie niewstrzymuiąc Exekucyi podług dokumentów; lub powrócenia odebranego; ieśli o pièrwsze zayszła iuż ozynność a drugie było w posiadaniu Duchowieństwa, aby byli odsyłani zaprzeczaiący Duchowną własność od właściwych Sądowniczych Juryzdykcyów dla rostrzygnienia tym porządkim; iaki przepisany dla dóbr Skarbowych; i wskazany iest w Ukazie Rządzącego Senatu pod dniem 28 Augusta 1802. Roku o czèm do Witebskiego; Mohilewskiego, Kijowskiego; Wołyńskiego, Podolskiego; Mińskiego; Grodzieńskiego i Wileńskiego Gubernskich Rządów; i do Białostockisgo Okręgu Ukazy posyłane. Dnia. 28 Oktobra Roku 1818. Na oryginale podpiosano Ober Sekretarz Bazyli Rabinin. Zastępuiący miesce Sekretarza Tytularny Sowietnik Jędrzèy Sołodowników. Z oryginalnym czytał Naczelnik wydziału Niewiarowski zgodnie z Oryginałem Sekretarz Piotr Trofimowicz.

1822

35

Kasper Kazimiérz *Kolumna* Cieciszowski, z miłosierdzia Bożego i S. Stolicy Apostolskiey Łaski, Biskup Łucki i Zytomirski, Orderów Alexandra Newskiego Komandor Orła białego i S. Stanisława Kawaler.

Całemu Duchowieństwu Swieckiemu i Zakonnemu tudzież wiernym Chrystusowym zdrowie i Pastèrskie błogosławieństwo

JUż się stała głośną owa naysmutnieysza wiadomość wszędzie rozlegaiąca się o śmierci ś.p. J.O. Xięcia Stanisława Jabłonowskiego Senatora Woiewody Królestwa Polskiego Orderów Orła białego i S. Stanisława 1. Klassy Kawalera, a która żalem powszechnym serca wszystkich napełniła. Niemasz pewnie i iednego między Ziomkami naszemi, któryby nieuronił łzy nad zgonem naygodnieyszego tego Pana, którego iak zasługi w kraiu i za kraiem z czcią i uszanowaniem są wspominane, tak życia Jego cnotliwego wieczna będzie pamiątka w dzieiach Kraiowych.—
Kiedy atoli i urząd Nasz Pastérski, i prawdziwa przyiaźń na wysokim Szacunku i uwielbieniu w Bogu zmarłego ś. p. J.O. Xięcia Senatora Woiewody, oparta, każą Nam do Was naymilsi Bracia, i ukochane w Chrystusie Owieczki w téy smutney okoliczności odezwać się, niemożemy przed Wami niewynurzyć, iak wielkim żalem, i iak mocną boleścią serce Nasze iest przepełnione po stracie tego naydroższego naszego Dyecezanina, który wzorem był cnót Chrześciańskich, i wielkim przykładem co do prawdziwey pobożności.—
Jakoż strata ta nieoczekiwana, a wcale nagła, sprawiedliwie uważana bydz powinna za stratę nayczuley dotykaiącą wszystkich Ziomków naszych, i całe Królestwo Polskie, którego niepospolitą był ozdobą.— Mąż ten albowiem prawy z zacności krwi swoiey, z świetności Jmienia, i dostoyności wielkich, całemu Kraiowi znany, dopełniaiąc nayważnieysze urzędy i zlecenia tyczące się dobra powszechnego, w każdym zawodzie życia swoiego publicznego, i w każdey przemianie stosunków politycznych, dowiódł niepospolitych przymiotów, naydoyrzalszey przezorności, i głębokiey znaiomości rzeczy, a razem niezłomney swoiey wierności i cnoty nieskażoney dochował.— I takiém to cnotliwém, gorliwym, i bezinteressownéym postępowaniem swoiém, ziednał dla siebie u swoich Ziomków cześć, uszanowanie, i miłość powszechną, u obcych zasłużył na zaufanie w Osobie swoiey, u wszystkich zaś ziednał niepospolitą pochwałę, iż *zdrady w Nim niebyło*, że sama otwartość sercem Jego rządziła, i że *niechodził ścieżkami bezbożnych, ani zasiadł na stolicy nieprawości, ale postawił kroki swoie na drodze prawey.* Stanął nareszte ś.p. J.O. Xże Senator Woiewoda na tym wysokim stopniu, na którym biegu życia swego dokonawszy zostawił przykład naygorliwszego Chrześcianina, a razem naypracowitszego i nayczynnieyszego Senatora; o Nim to albowiem z pociechą serca można powiedzieć, *iż postępuiąc torem od przodków swoich dostoynych wskazanym niezbłużnił wiary, i nauki Kościoła, ani się onych zaprzał*: wyznawać owszem tę S. Wiarę, i dopełniać święte Jéy nauki; poczytywał równie za naywiększą swoią chlubę, iak stawać w obronie oney, i Ministrów Ołtarza, uważał za świętą dla siebie powinność.
Lubo więc ufni iesteśmy w miłosierdziu Boga, że *droga iest w Obliczu Pańskiém śmierć* ś. p. J. O. Xcia Woiewody Senatora Królestwa Polskiego Orderów Kawalera, do którey w każdym momencie stawał się pewnie bydź gotowym, aby atoli zupełnie oczyszczonym został *przez te Offiary, bez których*, iak z Kościołem S. w Modlitwach za umarłych mówiémy, *żaden od winy* uwolnionym niebył. Mocą Urzędu Naszego Pastérskiego zalecamy, aby przez cztéry dni Niedzielne ludowi, Kapłani po Kościołach z Ambon te obwieszczenie Nasze ogłaszali, do modlitw goracych za Duszę ś. p. Xcia Stanisława zachęcali, a sami przy Mszach SS. Duszę Jego przez memento Bogu polecili.— I takowy to list Nasz Pastérski wydrukować Zaleciliśmy, a do Kościołów Swieckich i Zakonnych drogą Kursoryi przesłać WW.JJ.XX. Dziekanów obowiązuiemy.— Dan w Łucku dnia 16 Maia 1822 Roku.

KASPER BISKUP

Nro 675.

(L.S.)

Do Kościoła Dederkalskiego XX. Reformatow

1831

36

W PAŃSTWIE JEGO CESARSKIEY MOSCI NAYJASNIEYSZEGO

MIKOŁAJA I.

IMPERATORA SAMOWŁADCY WSZECH ROSSYI
i t. d. i t. d. i t. d.
PANA NASZEGO NAYMIŁOSCIWSZEGO.

KASPER KAZIMIERZ *KOLUMNA* CIECISZOWSKI z Bożego Miłosierdzia i Łaski Sw. Stolicy Apostolskiey Arcy-Biskup Mohilewski, Metropolita Kościołów Rzymsko-Katolickich obrządku Łacińskiego w Całém Państwie Rossyiskiém, z pełną Dyecezalnego Biskupa Władzą Dyecezyi Łuckiéy i Zytdmierskiey, Członek Honorowy Jmperatorskiego Wileńskiego Uniwersytetu i Towarzystwa Królewskiego Warszawskiego Przyiaciół Nauk, Orderów S. Andrzeja Apostoła Kommandora Alexandra Newskiego, Orła Białego i S. Stanisława Kawaler.

Wszystkiemu Duchowieństwu Swieckiemu i Zakonnemu Łuckiey Dyecezyi, oraz wszystkim wiernym Chrystusowym zdrowie w Panu i Błogosławieństwo Nasze Arcy-Pasterskie.

W Liczbie rozmaitych Strapień, któremi Nas Ręka Boska za grzéchy Nasze dotknęła W tym Roku, a które My z ucałowaniem Jey i skruchą Serca przyimować winniśmy, jako to: Cięźki nieurodzay zagrażaiący głodem, plaga jadowitéy choroby zwanéy *Cholera Morbus*, w wielu Prowincyach doświadczoney i w Naszey Gubernij okazuiącey się, mamy nareszcie Naymilsi w Chrystusie i powszechne Osiérocenie Kościołów Naszych, przez wezwanie do wieczności Powszechnego Naszego Oyca Piusa VIII. Zawsze Całe Chrześciaństwa Katolickiego Wyznania, żałośny zgon każdego Namiestnika Chrystusowego Następcy Piotra Apostoła, Papieża Rzymskiego z Synowskim przyimowała rozczul niem; zawsze boleśnie, w Obliczu Boga stawiąc się z Jeremiaszem jęczała; *Pupilli facti sumus absq; Patre*, to jest, Siérotyśmy zostały bez Oyca Życie Chwalebne Swoie, zeszły w Bogu Nayświętszy Nasz Oyciec Pius VIII. na Wysokich w Kościele Bożym posługach i Stopniach, prowadząc za Czasu Piusów VI. i VII. w pośrzód Naywiększych na Kościół ucisków, czyli ciérpiąc z ciérpiącymi wyniesiony po krótkiém Panowaniu Leona XII. z Kardynała Penitencyaryusza Wielkiego na Stolicę Apostolską siedząc na niéy dwadzieścia Miesięcy i dni dziesięć, w sześćdziesiątym dziewiątym Roku, wieku swego, dnia 18. Października, (30. Listopada) świątobliwie opatrzony Sakramentami, przytomny aż do ostatniego tchnienia, zakończył. Ufamy w Miłosierdziu Boskim że odszedł do Pana swego, którego zastępował miéysce na Ziemi, po Wieniec niezwiędły w Wieczności. Wszakże My przeprowadzaiąc Go westchnieniami Naszemi przez pamięć na ułomność ludzką, nieomieszkaymy gorliwych Modłów z Ludem i prywatnie o spoczynek Duszy Jego.

Publiczne żałobne Nabożeństwa maią być też same, jakie były przepisane po zeyściu ś. p. Leona XII. Roku 1829. dnia 16. Marca, *Nro* 384. Prywatne zależy na tém aby każdy Kapłan trzy Msze S. odprawił. Swieckie Stany Łaknącego nakarmią, Siérót i Ubogich wspomogą. To naybardziéy zachować maią Rządzcy Kościołów, aby Lud wierny był obwieszczony o dniu publicznego Nabożeństwa i na nie wezwany.

Że zaś Nam potrzeba zarówno, jak modlić się za Umarłego, tak też prosić o rychły wybór Następcy podług Bożego Serca, przeto w Katedrach na drugi dzień po żałobnym Nabożeństwie, w innych Kościołach w Następuiący dzień Niedzielny lub świąteczny ma być Wotywa o Duchu S. i zwyczayne Supplikacye na tę Jntencyą łącząc wespół goręce Modlitwy o Miłosierdzie Boskie w teraźnieyszych Naszych wspomnionych na wstępie dolegliwościach, o tém także Lud wierny będzie obwieszczony. A Kapłani we Mszach Swiętych Memento, na drugą Jntencyą aż do czasu zaspokojenia.

W życzeniu łask Boskich powtarzam Całey Owczarni drogiey Pasterskie błogosławieństwo. Dan w Łucku dnia 7. Stycznia 1831. Roku.

Na Oryginale podpisano.

KASPER ARCY-BISKUP.

(M. P.)

Nro 35.

Sekretarz Metropolitalny Kollegski Assessor, Walenty Rogaczewski.

Dobrodzieja Szembarskiego Ak Trynitarzy

1833

37

УКАЗЪ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА,

САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССІЙСКАГО, изъ Могилевской Римско-Католической Духовной Консисторіи Реформатскому Провинціялу Адамовичу

Сія Консисторія слушавъ Указъ ЕГО МПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, изъ Римско-Католической Духовной Коллегіи отъ 14. сего Декабря за № 2567. при коемъ, прилагается къ надлежащему исполненію Экземпляръ указа Правительствующаго Сената отъ 23 минувшаго Ноября истекшаго года за № 74,158. по Высочайшему повѣленію о вѣнчаніи впредь въ присоѣдиненныхъ отъ Польши Губерніяхъ браковъ лицъ православнаго исповѣданія съ иновѣрными на основаніи общихъ дѣйствующихъ въ Всероссійскомъ Государствѣ узаконеніи и опроччемъ ОПРЕДѢЛИЛА: Напечатавъ нужное количество Экземпляровъ упомянутаго Указа Правительсвующаго Сената разослать оные при Указахъ по всемъ Могилевской Епархіи Римско-Католическимъ Церквямъ, посредствомъ Декановъ съ тѣмъ, чтобы они при разосланіи оныхъ Экземпляровъ обязали подписками всехъ Римско-Католическихъ Священниковъ отнюдъ невѣнчать таковыхъ браковъ, которыхъ одно лицо исповѣдуетъ православную вѣру; ибо оные брака на основаніи существующихъ въ Всероссійскомъ Государствѣ узаконеніи должны быть совѣршаемы по разрѣшенію Православнаго Архіерея, чрезъ православнаго Священника, по предварительномъ обязательствѣ лица другаго исповѣданія, что дѣти будутъ воспитываемы въ Греко-Россійскомъ исповѣданіи, и таковые подписки доставить сюда, при рапортахъ, о чемъ въ Греко-Россійскую Могилевскую Духовную Консисторію сообщить и Римско-Католической Духовной Коллегіи донести Рапортомъ Генваря 2 дня 1833. года.

Ассессоръ

Секретарь Епархіальнаго Управленія

1/8

Указъ Реформатскому Провинцiалу
Адамовичу

№ 105.

Волынской Губер:

въ Дедеркалы. —

изъ Могилева Губернскаго

3

KASPER BOROWSKI

z Bożej i Stolicy Swiętej Apostolskiej Łaski Biskup Łucko-Żytomirski.

CAłemu Duchowieństwu i wszystkim wiernym Chrystusowym Dyecezyi Naszej zdrowie i Błogosławieństwo Pasterskie!.

Nadchodzi post wielki, czas powszechnej pokuty dla przygotowania się na obchód Zmartwychwstania Pańskiego, Kościoł Swięty na miejscu JEZUSA Chrystusa mając na siebie włożoną odpowiedzialność za grzechy ludzkie, i szukając tego co zginęło; woła do nas głosem Zbawiciela: *Pokutę czyńcie: bo powiadam wam jesli pokutować nie będziecie wszyscy zginiecie* (a).— Kto obmyty w kąpieli chrztu świętego, niedochował niewinności; nie ma innego do zbawienia się sposobu, jak pokutę, czyli upokorzenie się przed Bogiem, przyznanie się do win swoich, smutek serdeczny że przez nie Boga obraził, szczere postanowienie poprawy i okaranie siebie przez zadosyćuczynienie.— Bóg miłosierny i dobrotliwy, chcąc nas pomieścić w towarzystwie Swiętych i widzieć po smierci wiecznie szczczęśliwemi z sobą; pragnie nawrócenia się naszego za życia, i wydobycia się z pod panowania szatana, sam obłąkanym zachodzi drogę i woła przez swoich Proroków: *Nawróćcie się do Pana Boga waszego: bo dobrotliwy i miłosierny jest, cierpliwy i mnogiego miłosierdzia i łacny do ubłagania nad złością.* (b) Każdy z was na to się zgodzi: że warto posłuchać Boga tak dobrego, który nas chce naprowadzić na drogę zbawienia; kazdy przyżna, że na tym świecie trzeba zostawać wzgodzie i miłości z Bogiem, w którym żyjemy i ruszamy się i jesteśmy: czemuż zatwardzamy serca nasze kiedy słyszymy głos Boży? co nas odwodzi od Boga, i pomimo chęci posiadania łaski Jego prowadzi do grzechu a niedopuszcza do pokuty? Oto szatan, nieprzejaciel nasz od początku: jak on sam zbuntował się przeciw Bogu i zgubił siebie nawieki; tak i nas chce za sobą pociągnąć i zgubić.— Służą mu do tej piekielnej roboty pożądliwości nasze i ponęty tego świata za narzędzie: wie bowiem, bo sam się przyczynił do tego, *że wszystko co jest na świecie, jest pożądliwością ciała pożądliwością oczu i pychą żywota, która nie jest z ojca* (a)—. Za pośrednictwem tych pożądliwości, jako lejców, kieruje nami i wprowadza na drogę wiodącą do zguby.— Kiedy więc chcemy oswobodzić się od szkodliwego na nas działania szatana, powinińmy zerwać te wędzidła, t.j. osłabić w sobie pożądliwość ciała, pożądliwość oczu, i pychę żywota: powinińmy posłu-

chać

(a) Mat. 13, 3. (b) Joel. 2, 13. (a) 1 Joan. 2. 16.

chać S. Pawła nauczającego: *nie w biesiadach i pijaństwach, nie włożach i niewstydliwościach chodzcie, lecz obleczcie się w Pana Jezusa Chrystusa, a starania o ciele nieczyńcie w pożądliwościach* (b).— Jak przez dogadzanie ciału i pożądliwościom jego najczęściej obrażamy Boga; tak przez umartwienie tegoż ciała usposobiamy się do pokuty i zadosyć uczynienia.— Mądrze więc Kościoł do naszego przyrodzenia stosownie postąpił, kiedy przed wielkonocną pokutą post wielki naznaczył, zabraniając używania więcej posilnych pokarmów i określając miarę nawet i postnych.— Dla dobra duszy z posłuszeństwa Kościołowi matce naszej, powinniśmy z dziecinną uległością zastosować się do prawideł postu wielkiego przepisanych od Kościoła: a temi są: *Najprzód:* Wszyscy i dzieci nawet, które mają zupełne poznanie zwyczajnie od 7 lat powinni przez cały czas postu Wielkiego niewyłączając dni Niedzielnych wstrzymać się od mięsnych a jak w tym kraju i od mlecznych pokarmów.— *Powtóre*, Dorodni, t. j. którzy skonczyli rok 21 aż dożyją do 60 powinni raz tylko na dzień jadać do sytości w zwyczajnej obiadowej porze, a drugi raz nieco przekąsić mogą na wieczerzę.— Napój zaś nie wzbrania się z umiarkowaniem.— Kościoł S. wymagając umartwienia ciała, niechce mu szkodzić nazdrowiu, lub osłabiać siły potrzebne do spełnienia obowiązków: dla tego pozwala Biskupom, a przez nich kapłanom czynić niektóre powolności co do postu, jednym pozwalając używać mięsa i posilać się kilka razy, jakto chorym lub powracającym do zdrowia; drugim niezakazując mlecznych potraw, jak niemogącym wystarczyć na postne lub doświadczającym od nich szkody na zdrowiu; innym, jak to kobietam ciężarnym lub piersiami karmiącym, ubogim, wciężkiej pracy lub podróży zostającym pozwalając postnego posiłku, ile go potrzebują.— Kto ma dyspensę na mięsne potrawy; nie powinien do nich mieszać rybnych, raz tylko jeść na dzień z mięsem, a drugi z postem.— Najdotykalniejszem doświadczeniem wiary i czynnego starania się o zbawienie swej duszy, jest ochocze i scisłe zachowanie postu: na tym probierczym karmieniu nie jeden, co się mieni wiernym Synem Kościoła, niepokazuje się takim, kiedy jawném gwałceniem postu sprawuje dla innych zgorszenie i osłabia samą zasadę wiary, jaką jest posłuszeństwo Kościołowi: sobie zaś wielką szkodę czyni, bo pielegnując swe ciało, umarza duszę i niekorzysta z ostrzeżenia Zbawiciela: *ktoby chciał zachować duszę swoję straci ją: a ktoby stracił duszę swoje dla mnie, najdzie ją* (a).— Jakkolwiek niepodoba się post ludziom, którzy żądzom swoim niczego odmówić niechcą i wywołuje fałszywe pojęcie o ustanowieniach Kościoła, zawsze jednak pozostanie prawdą: że ci tylko powiedzieć mogą:

(b) Rzym. 13, 13. (a) Mat. 16, 25.

mogą: *Oto radość i wesele, zabijać cielce i zarzynać barany, jeść mięso i pić wino*, którzy niedbając o los duszy po śmierci; z Niniwitami powtarzają: *Jedzmy a pijmy, bo jutro pomrzemy* (b).— Jakoż umierają i przekonywają się po czasie, że jest świat drugi, gdzie Bóg na dowód naszej ku niemu miłości i wierności domaga się zaprzenia się nas samych.— Póki więc czas macie, ostrzegam w imieniu Boga, że nie podług urojenia i przesądów tego świata, ale podług przykazań Boskich i Kościelnych będziecie sądzeni: nieposłuży tam zdanie płonne: Szczupak niezbawi prosię niepotępi; albowiem napisano i często ogłaszano: *kto Kościoła niesłucha, niech będzie jako poganin i jawnogrzesznik* (a) i niewymówi urojona potrzeba stosowania się do rożnowierców nieprzyjmujących postu; albowiem jeżeli gdzie, to w takim towarzystwie należy pokazać, że jesteście katolikami, i tu ma miejsce co Chrystus powiedział: *kto się mnie zaprze przed ludzmi, tego się zaprę przed Ojcem moim* (b): Nieuniewinni wprowadzone i upowszechnione lekceważenie postu przez samychże Katolików; bo jest napisano: *szeroka brama i przestronna jest droga która wiedzie na zatracenie, a wiele ich jest, którzy przez nię wchodzą: a zaś ciasna brama i wąska jest droga, która wiedzie do żywota, a mało ich jest, którzy ją znajdują* (c).— Okaźcie przynajmniej uległość Kościołowi niedyspensując samych siebie: gdzie niezachodzi niemożność poszczenia fizyczna albo moralna, udawajcie się o dyspensę do zwierzchności Kościelnej.— Słyszeliście o poście, który jest usposobieniem do pokuty: posłuchajcież o samej pokucie jaką ona podług nauki katolickiej być powinna.

Główną i pospolitą wadą ludzi jest nieuwaga w postępowaniu, bez względu na jego następstwa.— Im się zdaje, że sprawy ich tak jak dziecinne uchodzą za obojętne, zawsze zasługują na przebaczenie i pobłażanie: sądzą albo przynajmniej postępowaniem swojem pokazują że grzech jest to myśl lub sprawa okrzyczana wprawdzie, lecz nietak straszna i szkodliwa, jak miła skłonnościom człowieka; że Bóg niezwraca na nic tak wielkiej uwagi, nieprzywiązuje tak wielkich i niechybnych następstw; że tak powszechnie ludzie czynią, a przecież żyją i nic się im nadzwyczajnego niedzieje; że łatwe jest przebaczenie; Bóg miłosierny a my słabi; trudno nam siebie zwyciężyć; na co dał P. Bóg takie skłonności i t.d. Ach nie najmilsi! wstrzymajcie się w takiém obłąkaniu: inaczej na grzech spojrzyicie! każda sprawa nasza ma swoje wartość właściwą, swój skutek, swoję nagrodę lub karę. Gdzie tylko wpływa poznanie i wola, tam koniecznie być musi zła lub dobra sprawa, nagana lub pochwała według tego, jak ta wola nachyliła się ku złemu lub

do-

(b) Jez. 22, 13. (a) Mat. 18, 17. (b) Mat. 10, 33. (c) Mat. 7, 13.

dobremu. Jako od własnego wyboru zależy niegodziwy postępek, tak od własnego wyboru zależy przywiązana do niego wina i kara. Związek między występkiem a winą, tak jest koniecznym i ścisłym; że kto się dopuścił pierwszego, zaciągnął na swój skarb i drugą, dźwigać ją musi, i niepierwiej się oswobodzi, aż nim sam lub kto inny nieuczyni zadosyć sprawiedliwości: nie wymówi się płochością, nieuwagą, popędem, silnym, własnym sposobem widzenia, nie: musi wypić do dna ten kielich, który sam sobie przygotował: jesli w tém życiu nieskończy; to skończy na tamtém: a naturalne następstwa, jeszcze się i potomkom w spuściznie dostaną. Straszna ta prawda w całych dziejach świata ma swoje dowody, a z tych największy w dziele odkupienia. Łatwo przyszło Adamowi i Ewie zjeść zakazane jabłko, oddalić swą wolę od woli Boga: ale niełatwo strawić, zgubne skutki i w nas potomkach się odzywają. Sam Bóg, kiedy z litości swojej chciał to naprawić, co zepsuł grzech; dla uczynienia sprawiedliwości swojej zadosyć stawszy się człowiekiem, przyjął na siebie karę i ciężar ludzkich występków, i w tenczas dopiero zupełnie się rozliczył z Ojcem Niebieskim, kiedy wycierpiawszy to, czego żaden człowiek niecierpiał, umarł na krzyżu. Zaiste Chrystus na krzyżu właściwie dowodzi i pokazuje, co to jest grzech, nasze przeciw woli Najwyższego postępowanie, nasze codzienne tak łatwe, tak płoche z prawem Boskim sprzeczne czynności! Grzeszyć tylko umiemy: lecz pojąć, co to jest grzech, w tém życiu nie jesteśmy w stanie: do tego ocenienia potrzeba znać doskonale, czém jest Bóg obrażony, a czém obrażający człowiek: jedno i drugie przechodzi siły nasze, Bóg niezmierzoną wielkością, człowiek niezbadaną podłością: tylko Bóg-człowiek Jezus Chrystus poznał i uczuł w całej obszerności co to jest grzech? a z tego poznania wynikło owe pasowanie się duszy Jego na górze oliwnej i odezwanie się: *smutna jest dusza moja aż do śmierci*; ów pot krwawy spływający z Jego najświętszej głowy. Chrystus jest nauczycielem naszym: uczmyż się od niego co to jest grzech nasz? uczmy się szczególniej teraz kiedy czynimy przygotowanie do pokuty. Niemożemy jak Chrystus ocenić grzechy nasze, ale widziemy że wszelkie przestąpienie prawa jest sprzeciwieniem się Bogu, jest buntem przeciw najwyższemu królowi, jest obrazą najświętszego majestatu: bo czémże jesteśmy, jeśli nie stworzeniem i poddanémi Najwyższego Pana? czyż niejest zbrodnią, kiedy poddany przeciw Królowi swemu się podnosi, sięga do korony i siebie nad króla wynosi? Aprzecież tego wszystkiego grzesznik się dopuszcza: spiera się z Bogiem o panowanie, chce niejako zniszczyć Boga, a siebie na tomiast podstawić. Sława próżna, roskosz brudna, korzyść marna, więcey mu znaczy niż Bóg, który nas tyle miłością swoją zobowiązał. Niema

Ojca,

M O W A

Czyli Odpowiedź HENRYKA WIELKIEGO *Króla* Francuſkiego *przywracaiącego do* Francyi *Zakon* Jezuicki, *dana Parlamentowi* Paryſkiemu, *ſprzeciwiaiącemu ſię temuż przywróceniu* Jezuickiemu.

I. STaranie waſze o moię Oſobę y Stan moy Królewſki, wdzięczne mi ieſt. Ale o iedney rzeczy mało wiecie, a o drugiey nic. Ia głowy waſze mam w głowie moiey; ale wy moiey nie macie w waſzych. Przekładacie mi trudności w rzeczy wielkiey należyte: a tego nie wiecie, iż na to, co wy mówicie, iam ſię iuż przez lat ośm abo dziewięc namyślał. Chcecie ſię z umieiętności Polityki ſtawić; a tak wiele w niey umiecie, iako ia o waſzych Prawnych Swarach.

II. Na Ziezdzie *Poiſiaſkim* (*de Poiſſy*) na którym powiadacie, iż *Jezuici* ambicyi ſwey ſłużyli. By ſię tak wſzyſcy byli zachowali, iako tam ieden abo dwa *Jezuici*, Katolickie ſprawy lepieyby były poſzły. Nie pokazali tam czci ſwey pragnienia, ale ſwoie cnoty; y dziwno mi, iako tym ambicyą przyczytacie, którzy Przełożeńſtwa y Doſtoyności nie przyimuią, y ślub Bogu czynią, na nie ſię nie wdzierać, y nie patrzą, iedno wſzyſtkim ſłużyć, którzy ich pracy zażyć chcą, bez żadney zapłaty.

III. Jmie (*Jezuitów*) którym ſię zowią, nie podoba ſię wam: A czemu na te nie ſzemrzecie, którzy ſię Zakonem *S. Troyce*, y drudzy Zakonem *Ducha S.* zowią? y niektore Panny Klaſztorne w *Paryżu*, *Corkami* ſię *Bożemi* nazywaią. Jabym wolał zwany być *Jezuita*, niźli *Jacobinus* abo *Auguſtinianus*.

IV. *Sorbona*, mowicie, Zakon ten potępiła. Jeſzcze go bowiem nie poznawała; oto teraz ich Miſtrzami robią, y z nich ſię chlubią.

V. Powiadacie, iż do tego czaſu w *Gallyi* ieſzcze prawie y ſtale *Jezuici* nie oſiedli, ale przyięci ſą do Króleſtwa, iako na opatrzenie, *per modum proviſionis*. A mnie P. Bog zachował tę pochwałę, którą ſobie mam za wielkie dobrodzieyſtwo, iż ie w *Gallyi* umocnię. Ieśli żyli iako na opatrzeniu; żyć potym zupełnym y ſtałym Prawem będą. Przodkowie ie moi do Króleſtwa przyięli, a ia ie wkorzenię y uſtalę.

VI. *Univerſitas* abo *Academia* im ſię ſprzeciwiła. Dla tego, iż oni lepiey ſwoię powinność odprawowali. Czego świadkiem ieſt tak wielka liczba uczniow w ich Collegium. A ia każę teraz, aby ie *Univerſitas* przyięła, a wy ich ode mnie proſić będziecie.

VII. Mówicie, iż w waſzym Parlamencie ſą dobrze uczeni, a nic ſię od *Jezuitów* nie nauczyli. Starzy to ſą, którzy ieſzcze *Jezuitów* nie znali. A ia inaczey od waſzych ſłyſzę, y widzim, iż bez *Jezuitów*, waſza *Akademia* puſta, a do *Jezuitów* y z Króleſtwa idą, choć wy tego zakazuiecie.

VIII. Powiadacie, iż do ſiebie oſtrzeyſzego rozumu młódź ciągną. Y ia to na Zołnierzach moich czynię, y godnieyſze obieram. Gdyby wam Miſtrze y Kaznodzieie nieumieiętne podawali, śmialibyście ſię z nich.

IX. O bogactwie u *Iezuitów* powiadacie; a ia wiem, iż we wſzyſtkiey *Gallyi* nie maią, iedno dwanaście abo pułtrzynaſta tyſięcy złotych dochodów; y to wiem, iż w *Burdygalli* y *Lugdunie*, ledwie ſię ſiedm abo ośm Profeſſorów dochodami ich wychowało: któremi ſię trzydzieści y czterdzieści *Iezuitów* wyżywiło.

X. Iż *Papieża* czczą, y śluby na posłuszeństwo iego czynią: a kto im to ganić słusznie może? Y ia za ich ślubem wierności ku mnie, bespieczny będę, iż nic złe Panu swemu przyrodzonemu myślić nie będą. *Papież* ich używa na pozyskanie pogaństwa, y widzim, iż P. Bog przez nie *Indye* do siebie obrócił, y wiele krain kacerstwem zarażonych, naprawił. Toć iest co ia mawiam: ieśli, *Hiszpania Iezuitow* na swe dobre używa: czemu ich *Gallia* używać nie ma? *Hiszpania* swoim miła, czemu też *Gallia* swoim miła być nie ma?

XI. Mowicie, iż *Iezuici*, iako mogą, tak się cisną. Toż y drudzy czynią; y iam na Królestwo wszedł, iakom naylepiey mógł. Ale patrzcie, iakiey cierpliwości w swoich rzeczach zażywaią, y iako dobrym żywotem swym sprawy swoie do dobrego końca przywodzą. U mnie tym mniemania o sobie nie utracą, iż się swoich Reguł y *Institutum* mocno trzymaią, bo się tym dochowuią; y ia nic w Regułach ich nie odmienię, y chcę, aby na potym cało chowane były.

XII. Iż im niektórzy *Duchowni* nie życzliwi, nie dziwno. Bo nieumieiętność, Nauki nienawidzi. Jam to obaczył, gdym o ich przywróceniu zamyślał: iż się im dwoiacy ludzie sprzeciwią: *Hugonoci*, y złego żywota *Duchowni*; y tym mi się więcey *Jezuici* zalecaią.

XIII. A co mowicie o tym, iako sobie *Papieża* ważą; wiem, iż go czczą, co y ia czynię: Ale wy nie powiadacie, co w *Rzymie* y indziey dobrego czynią. W tymem upewniony, iż o mocy *Papieskiey* toż trzymaią, co y drudzy. Jeśliby ich o to wypytywać, tedyby się y o inne Rozumienia Kościelne pytać.

XIV. Twierdzicie, iż nauki ich duchowne, ludzie od mego posłuszeństwa odwodzą, y młodź do zabiiania Królów przyuczaią. Ja wiem, iż mi to przyczytaią, co y drudzy Duchowni. A tym iednym dowodem mam to za fałsz, aby młodź do zabiiania Królów wprawowali, iż iuż przez lat 30, y daley, młode nauczaią, y o dziesięć tysięcy Studentów od nich wyszło rozmaitych Stanów, którzy z nimi y między nimi żyli; a iednak z tak wielkiey liczby, żaden się nie nalazł, któryby taką naukę od nich słyszał, abo na to zezwolił, co się w tey mierze na nie mowi. A co więcey, są Ministrowie u *Hugonotow*, którzy między *Jezuitami* żyli: od nich bierzcie sprawę o żywocie ich. Mniemaią, iż o nich źle będą mówić, ogradzaiąc swoie od nich odstąpienie: ale ia wiem, iż takich o to pytano, y powiedzieli: iż obyczaie *Iezuitów*, żadney przygany nie maią, a nauka ich iest wiadoma wszystkim.

XV. O *Barriera*, ktory mię zabić chciał, mówicie, iż o tym *Iezuici* wiedzieli. Y owszem, ieden mię z nich o tym przestrzegł; y drugi *Iezuita* temu *Barrierowi* powiedział, iż potępiony wiecznie będzie, ieśli się o to pokusi.

XVI. A o *Kasztellu* (*Châtel*) wiecie, iż żadnemi mękami wypytać go nie można, aby co miał na *Waradę* y na *Iezuity*. Gdyby co było, iakobyście ie wypuścili, gdy w rękach waszych byli? A choćby ieden *Iezuita* zgrzeszył: izali wszyscy karani być maią? Za *Iudasza* Apostołowie nie cierpieli; y iabym miał cierpieć za łotrostwa y grzechy żołnierzów, którzy pod Chorągwią moią służyli. Mnie chciał na on czas poniżyć P. Bog, y wybawił mię. Za co mu dziękuię. On mi każe odpuszczać krzywdy y obrazy: co rad czynię dla niego, y modlę się zawżdy za moie nieprzyiaciele. Niechcę ich krzywdy pamiętać, do czego wy mnie pobudzacie, nie barzo sercem Chrześciańskim; w czym mi się niepodobacie. Wszyscy potrzebuiem łaski Bożey. Ja kupuię ią rad, za tak tanie pieniądze: abym nie był skąpy duszy moiey.

